

The Pattern

I and my wife, Hanna Fischhof Sulner, have been the official handwriting experts of the Hungarian Government, of State Police, civil and criminal court, and military court, including all secret and defensive organizations, the ruling Communist Party and the Russian HQ for occupied zones. All documents, connected in any way, with the work of an expert of documents or criminologist came through our hands, the most secret and confidential orders, letters, from official and private interest. We had some part-unwillingly-in all big political, criminal or economical trials, in hundreds and thousands of cases, which all marked the bloody way of communist terror, but never could reach the worlds interest. Communist leaders came to us, to show and consult their private problems, anonymous letters, to ask analysis about their most confidential friends-- because nobody can trust in communism to nobody- and so they have been respecting us, than they were afraid of us. This gave us- despite that we had not been members of Communist Party- a special and big position behind the stage and made it possible that we could see behind the facts, to learn personally all those who still now are leading in the satellites the life, we could see and know the events before they became public and learn about them before the interested persons themselves did have any idea about coming things.

We left Hungary in the days of the Cardinal Mindszenty trial, where we had been forced to take part. But before the evidence came to court, we escaped, bringing with us- by help of the secret service of a western power- all documental evidence in form of a microfilm, to prove the western free world what is going on behind the Iron Curtain. This evidence should play a role not only in this story but also in real court of United Nations, to show the whole frame up and all forgeries used by Cominform against their political opponents.

The whole world is threatened by the danger of Communism, which has its fifth column every where to overthrow the democratic organizations and bring its own terror. We have learned what is behind the trials, the phrases and good

sounding words of Communism, and we feel, as sworn experts it is our duty to tell the whole truth about this system, its devilish methods, having not had any possibility to tell this in Hungarian court. We aim to explain-not on hypothetical, but real experienced basis what happened and is happening every day behind the Iron Curtain and we will tell the secret of police cellars of the famous, frightening Russian MVD, the secret police, and its satellite-outfits.

We feel authentic to speak about these things, not only because we have been members ourselves working in this Organization, having experiences, etc., but also because we openly and freely opposed these methods in Hungary also, in letters, declarations trying to withhold as long as possible the Hungarian Justice to run the way of the Soviets. But in the Cardinals arresting time we had to learn, that either we will cooperate unconditionally and hang others or we will be hanged ourselves. So we escaped, and brought with us all evidence collected from an independent court of world since years.

My wife, Hanna Fischhof-Florian, on her girl name, is the daughter of Europe's, one the best known, most famous expert in criminal and documentary problems, Prof. Julius Fischhof, professor of different German Universities, a people of the French Bertillon. He founded his laboratory in 1900 in Hungary and lead its work until 1944, when he died from Budapest's bombardment. His daughter was, since 10 years, his first assistant, and after her father's death took over the laboratory in 1945, which he lead since together with me, who I have been studying and teaching history of scripts and have learned later criminology and psychology. In the past 50 years our laboratory became world-well known, and we can say proudly, that there are no cases anywhere in the world, where the court did not accept the opinion and proof of us.

My wife, Hanna Fischhof Sulner, became after the second world war, in 1948 the first Hungarian expert in handwriting and typewriting, generally in problems of questioned documents, which we can prove through original documents. We had a laboratory bigger than the official laboratories in Eastern Europe, and

also we had a world famous exhibition of criminological-documents attached to our laboratory. I have been working since 1947 on court and trial, and became just in 1948 the expert of police, after my wife left this position because of her political resistance against communist influence.

Our experiences in communist system brought my wife since 1946 to the result, that anyway she has to leave the country and go to the West. But I did not leave my post until I could not see that we have no more possibility to work or to help. This happened in the early autumn of 1948.

In 1948, a rainy day, I visited a good friend of ours, a high, well looking man, whom we believed to be one of the most cleverest men in the Government, and who actively took part in the Government as Secretary of State in Ministry of Interior, the fort of Communist terror.

He did not know exactly about our political opinions, especially my wife's hate for politics and communism, but he liked her because of her experience in her field and her scientific knowledge. It was not a half a year over in this September day, that we- at the time of dissolution of Socialdemocrat Party, which meant also my firing of all Government posts except of experts-job- did discuss with him the problem of leaving the country and going secretly to the West. But he opposed this idea vigorously, saying, that if we keep our mouths shut, if we are only working in our field, we will have always security and safe life, what in the Western, for poor refugees, will be hard to find.

Entering his office, a luxurious beautifully furnished room, which was always remarkable that communist office is equipped like if it would be the hall of some luxurious hotel in Paris or Washington, like a working-room of a crazy, money-throwing millionaire, he looked surprised at me: You are here in Budapest? Are you crazy? I was astonished.: Why, where should I be? In Austria, Suisse, or anywhere in the world- was the reply- dont you see what is coming? What will happen to you within a few months? Are you foolish, to wait until they hang you? Go as quick as you can. The Iron Curtain will fall down within a half year and then you will be in the prison of MVD forever.

That gave me a shock; Days later we started to discuss the possibilities of how running ~~away~~ away; More and more friends, more and more Communists and officials spoke about the necessary and unavoidable flight from Hungary. The national-feeling groups did feel that everything is lost; Moskau starts to take over the power in Hungary, and in all other satellites. Very many of our official acquaintances said: "I would also go away, but I have no expertness in my hand; I have kids, wife, big family; But you; Run away as fast as you can."

In October it was a final decision to cross the border for Western as early as possible.

We had to dissolve the laboratory, we had to give up the whole big flat, we had to try to save as much as possible for bringing it to Austria. But all this could not be done in the house we have been living since long years. Communist confidentials, housekeepers, secret government agents, which have been posted in every part of the house, to observe the activities of habitants, especially ours, would have notified immediately what is going on. Life became every day more dangerous. To go the dentist could bring the accusation; as it happened to very many people: "He is making his tooth, because he knows in Austrian camps he will be poor;"

Our house was especially dangerous. One year ago, from the same house, escaped Zoltan Pfeiffer, the leader of the biggest opposition party, now in the U.S. So we said: This is a great flat for modern, social times. We Have to find a little one, a modern one, where we do not need servants, etc.

Within two weeks we changed our flat. We sold out the one one, giving away everything for cents- the whole four room flat, with furniture, with the kitchen etc, we did sell for 500 dollars. Then bought a new one, a modern one on the next corner, just opposite of the Courthouse and the Ministry of Defense for 400, newly furnished and nice, but little. The communist trusted to this trick.

We started to dissolve the laboratory. 50 years scientific work, 50 years collected fails, all had to be burned. But ~~We~~ tried to save as much

as possible. We started to make a film. A film, for lectures, for courses of police officers, and this was the microfilm. We tried to put everything on it; scientific as much political material. All evidence against communists. For laymen it was only a scientific film- for us it was a big series of proof against communist methods. But it took time. We had to do our work by daytime, and only in the night hours we could work on it fast, so we did for weeks and months. We informed the members of Hungarian underground movement about our plans, a small, handful of brave people, and then we contacted a western agent, whom we regularly informed about our stories. All agreed in our plan.

We pointed out that we will go away in December.

In October, one morning I received an official letter. Hungarian State Police called me to be its criminal and handwriting expert- a post still empty since 1947, when my wife left them. I took the offer. It gave us big security, we have been saved from any unexpected police attempt, becoming ourselves against member of the police, and having that laboratory full with confidential documents, any investigation or housesearch could be stopped. So I signed on the 24th October my contract with police and ministry of interior and we could from this time, work on the microfilms also by daytime.

In November, one night we awoke on machine-gun fire. It came from the front opposite, from the Ministry of Defense. Cries, machinegun, for hours. Then mysterious silence.--This have been killed people- we said.

Next morning the street in front of the Ministry was closed and Russian guard and officers occupied the building. A new minister was appointed and the army became Soviet train and lead. It was urgent for us to go.

In October and November 1948 I had been offered by Hungarian Police to be the head of its crime laboratory. I refused, but the same time I did find over ten cases in court and police, where innocent people had been arrested, accused and sentenced on basis of false evidence, from which ten I could free through supervision the case in the Ministry of Justice. Six of them had

been internated immediately by Political Police, by the Ministry of Internal security, the AVH or BAH.

So I decided to try my last best to stop these cases at least in Hungarian Court. I wrote a letter to the president of court, and informed him about a series of cases where the AVH expert let arrest and sentence innocent people, but later court freed them. As quick result, the court asked immediately the suspension of this man. Immediately I wrote also a letter to the Ministry of Interior, to the Communist Party and the HQ of AVH:

"In the name of all honest police and court experts I am protesting against the development of justice in Hungary. Former nazis and now communist party memebtrs mis-using the democratical administration have occupied key positions in the present justice and police-system, and through their activity they are endangering the whole Justice in Hungary. Innocent people are arrested and criminals are released. All this is made on political background, so bringing us, experts in the court a very difficult situation. We do not want to become the middle of an attack saying that we are helping with our opinions all people which are arrested from the AVH, but we can not give false opinions. I have transferred to the President of Court a series of false expert-opinions, given by the general-chief expert of the AVH, a certain Capt. Laszlo Bogdanovits, a former member of the Gestapo in Hungary. I have to inform the AVH, that either they will stop and finish the activities of this Mr. Bogdanovits and fire him from this field, bringing back the work of police on honest basis of evidence, which is still missing since the second year, or we all experts, but specially we, the Fischhof laboratory, will stop our work and refuse to take part in trial where the police led the investigation previously without our cooperation. I do not permit, to mis-use our name in trials and before the whole world.". I attached a serious of numbers and cases in which this happened.

The head of criminal police, Col. Garamvölgyi and his staff, all old communist of Hungary, made at the same time a report to Ministry of Interior,

backing my action.

A quick response came.

The Communist HQ the next day called for a conference for police officers. The crime laboratory of criminal and political police was dissolved and a plan introduced, that:

- 1: all police units, including the criminal and economical police come under the direct direction of the AVH.
- 2: the communist party is arranging 8 laboratories in the 8 policedistrict for AVH and State Police, from which the head will be Capt. Bogdanovits.

The next day the criminal police withdrew its report against Bogdanovits. The Third day I had been called to the AVH HQ on the Andrassy ut 60.

I had been working the whole night; it seemed that this will be our last free day. I made all arrangements to help myself as much as possible, if I were to be arrested. I gave full instructions to my wife what to do if anything happens to me. We could not rest; my wife and her mother cried the whole night, it was like the last night together. My mother-in-law cried the whole time: "I told you to go away, but you have had to mix up yourself in this damned political people." But it was my duty to do as much as possible. I am expert, sworn expert, and I have to go only if it is sure, that I can not stay anymore by my oath.

I took a car to the Police- looking the whole time through the window; that was the last time I would see this town. There was no way to run away, because I did not wish to mix up my wife in this case; I had to take full responsibility.

I paid the car and entered the famous house, which I did know from earlier time as expert and a s prisoner to, having been, in 1946, two weeks here. A police officer gave me the card. I had to go Col. Josef Szaberszky, the bloody deputy of Gen. Peter Gabor, the boss. A policeman with machinegun guarded me to his office. Everywhere guards, in any corner a new policeman with

machinegun. It was like in a military HQ of the Soviets. I could see police-people, and Russians. Then prisoners, beaten and broken, carried town to the cells. I had been honestly afraid.

So we came to the office of the Colonel. He awaited me. He had a little room on the first floor in the first building, hidden and guarded by a group of policemen. In his office there was sitting a girl with a bunch of paper and pencil. The stenographer.

I sat down. I realized, that only calm and courageous behavior can save me. It was quite sure that they had no exact order to arrest me, because I did know; if there is such order, they would have brought me in, in the night from bed. So they are waiting now, that I will show them some possibility to immediate arrest or they want only to frighten me. Then I will be free within three or four hours.

He took out my letter: This is yours? -- Yes. What did you want with that? -- he asked me. I explained to him; very carefully, but the truth. I told: I do not wish to participate in political trials. That's your business. But if you mix up politics with economical or criminal cases, that will bring an unsecurity in the people. If prefer to arrest a politician for a crime instead of the guilty criminal, that will increase crime. And if you do not separate the crime from politics, then we experts will be confused. There are here cases, where I could not see any reason of politics to arrest this man, and he was innocent. If I tell this to court, you say I freed your prisoners and after the sixth, you arrest me, if give a false opinion, like your expert did, then I have helped to sentence an innocent man and the criminal is laughing and happily free. That is not acceptable by a criminologist. There must be a way out.

He started a discussion, recalling the Soviet example, where this is working out very well. We discussed details for hours. Then he asked me: Have you proof for the above mentioned cases? I said yes.

He stood up, took out from different fails to fails. Opened them and

showed them to me: Do you know this? It was a photocopy of my wife's letter to the Ministry of Justice a year ago in similar case. Then letters to her brother, etc. I nodded. Then he showed me by fail; the same; reports about me, about my words, letters to me and from me, all carefully photocopied.

-Listen-said the colonel- Now you are free. Every word we spoke here is notified by that girl. If you use that proof against Bogdanovits I use this against you. Keep your mouth shut and shut up. If you are working with us, you will be rich and safe. If you dont stop these things; I let you hang- this material will be sufficient. We need very much the Fischhof laboratory but we can exist without you. Did you understand.

I went home; This is the end. We are going as quickly as possible- I said.

A week later, one rainy afternoon a friend came to us, a police officer from the Economical-polititcal section. After speaking a half hour about indifferent things, he said: "Kids, I need false papers."

Then he told us: they are collecting and handling the Cardinals fails, they are preparing the case since weeks. He does not wish to take part in it. They are collected about hundreds of letters, private and official of the Cardinal, and thousands of copies, to make a case against him. He will run away. "But take care, he said, they will wish you to in this case. And here you can not refuse the participation as you did till now. That is a case of death or life."

He escaped one week before us, and is now in Brazilia. His name is Bingert Ivan, but he figured in the police as Bakocz Ivan. We agreed to help one-another. He gave us most of the foreign currency we could bring out with us, which they used as scapegoat money on the police.

Three days after he told us the story I had been called to Communist partys HQ. The personal Chief, Julius Oszko, Colonel, one of Rajks confidential friends who was shot last year autumn on flight through the border, handed me a bunch of documents.

I read them. They had been the protocols about the partys Politbureau decision, what to do in the Mindszenty case. I have learned the following:

In a historical session of the Hungarian Politbureau, where all highest rank leaders had been present, the President Szakasits and Deputy Pryminister, Partyboss also, under the lead of the Russian Cominform secretary and confidential Ernoe Geroe, a thick, bed ingineur, the present Head of People Economic Council, the Economical Head-Ministry and others, like Trade Union leaders and party-propaganda chiefs, ministers of police and army, etc., they came to a decision to destroy generally all opposition, including the Church and its leaders, the Cardinal and his group. Laszlo Rajk, as minister of Interior opposed any process or formal case, offering to make a riot in one night, killing the entire opposition and making an attempt to kill the Cardinal, preparing the whole case so, that after this Bartholomeus-night, his police forces will bring order, they will hand a handfull people for murder, and the Western world will be satisfied, and everybody who stays in way, will be dead. But the Moskovites had been afraid, that Rajk, who was known not only as sereuple--scrupulous bandit and anarchist, but also as a strong nationalist, might be use this possibility to carry out the same. revolt like Tito did, and decided on wish of Geroe to consult the Cremlin, where all the six have been for a time.

The further story we all did know: Rajk was withheld in Moskau for over six weeks, meanwhile the Moskovites named a new minister of interior. The four carried out Moskaus order as it was: the Mindszenty case was not a Hungarian case, but it should be the final fight between Communism and the Church.

Then Osko reminded me on some Krevintsky, who has been in 1947 and 1948 very often in Hungary, a special agent of the Cominform. He was especially interested in Church affairs and looked through always very carefully the fails of Church leaders. It was understood since then that he was preparing something and we had also some connection with his office in the AVH and Hungary, asking us to identify the handwriting of some letters he did show. But now, from Osko I could learn the full story; After the Italian elections the Italian Communist

party, through its leader, Mr. Togliatti asked the Cominform, to help them.

Moskau ordered Hungary's trial of Cardinal Joseph Mindszenty only after a specialist of the Kremlin showed, that the Hungarian Primate was the right scapegoat for such a process.

Soviet irritation with Vatican "interference" in Italy's 1948 elections prompted the Kremlin to expose Vatican policy before the people of Eastern Europe as an instrument directed against the peoples democracies.

To accomplish this, the Kremlin ordered an MVD specialist Colonel Krevitsky, a typical junker type militarist of Russo-Hungarian extraction, a good looking young man, Moskau's specialist on Catholic Church affairs, to find among Church dignitaries in Eastern Europe the most likely subject of anti-Vatican charges by the peoples court.

Krevitsky came to Budapest in early 1947 first time and requested generally Hungarians political police to turn over to him the complete dossier of Cardinal Mindszenty and other bishops. The Russian colonel who spoke fluent Hungarian, Czech and Rumanian, took copious notes from the dossier, being especially interested- - according soviet police methods- in his close acquaintances, personal habits, psychological traits and possible weaknesses. After he travelled to Prague, where he made the same job on Mons. Beran and later conducted a similar investigation on Marton Aron, at Klug, Rumania. Colonel Krevitsky returned to Budapest in the fall of 1948 to see what was carried out on his instructions and after the Hungarian Communist Party requested Moskau to give instructions how to solve the Mindszenty problem.

The opinion of Krevitsky was: we can solve both questions in one trial, and he said, all of them he investigated, Cardinal Mindszenty was the most naive, least politically intelligent and consequently more open to any attack upon his person. He was one of East Europe's real leaders in the struggle against Communism, that seemed to be enough for a trial.

We hoped- said Osko, and then I had learned the same story from the secretary of Mr. Rakosi, through her friend- all, including Rakosi Comared, that

Moskau remained stubborn contending having so far, it must now be proven beyond world doubt that the Cardinal was a leader of Vatican interference in European eastern affairs.

Now you know- what is behind the story. The secretary of Mindszenty is arrested since November the 19th. All priest and civil friends we could reach are also in the police. Presently we investigate only the economical point of the case. But we need confessions. Look- I will show you now a series of signatures, you will tell me, whether they are original or not, useful or not, and then you will give me about the originals, a statement. There is no way to avoid the case, I informed you fully: cooperate or hang; That is the problem.

He showed me about 30 protocols, bianco, all with the signature of Cardinal, then some original letter. All signatures had been forged. I told that frankly. ^{But} he was not satisfied; I do not believe you. It is not your job to sabotage the police-work.

We discussed about ten minutes. Then he said: Remember on your last visit to Colonel Szaberszky, I give you five minutes to think it over, and to find out which are original.

He explained to me, that these signatures would not be used in court, but they need them to show the codefendants, saying that the primate who should be also arrested- and they will tell them that he is -- did confess. Therefore I should make a quick choice.

I selected about 16 signatures, saying, that for laymen this might be good, also if he knows the original. But then I explained to him, that there is no reason to countersign them with my signature, because nobody would understand why this is necessary. So I put only a stamp without name under the documents, saying: Signed in my presence, the expert of documents for police and courts. Here we agreed. And really these protocols have never been used in trial or later, after the cardinal was arrested.

On the 17th day of December it was officially learned that the

Cardinals secretary did confess. On the same day I had learned the story of the metaltube, which should be in the Palais of Esztergom. I had my lecture and I did know what that means; forgeries and counterfeits.

On the 18th day of December I conferred with the leader of the Budapest resistance. I told him, that I am afraid, they will involve us publicly in the Cardinals case. He said: Go away before Christmas.

But the mother of Hanna was still an unsolved problem. Circumstances had been too dangerous, to try, with her, to cross the border by foot. My brother-in-law sent on the 21st of December the USA affidavit, my mother-in-law had on the 24th a previsa in her hand. But still we could not move.

In the meantime we did finish our work with the microfilms. We could send with regular smugglers for high prices a part of our baggage to Vienna, where it was stored in the lager. Day by day we had more outside of Hungary and less inside, the situation became day by day more dangerous. More and more people had been wondering that we still are in Budapest from our friends. But we had no way, how to send my mother-in-law abroad.

The 26th of December the Cardinal was arrested and on the 29th the first document published: The first variation of Mr. Chapins letter.

We saw it and said: "This is forged."

And we have learned from earlier trials what this evidence means, why the metal-tube was used, and our own sources in police, who told us frequently what was going on.

Copies of documents, forwarded to Budapest by a network of Communist Agents spread over the US and Europe were forged on Cominform orders for public use against Cardinal Josef Mindszenty in his trial and thoroughly did Moskau carry out its search lead by Krevitsky, for evidence that the staff at Mindszentys own residence contained four Government spies including the Cardinals personal cook.

Much of the so called evidence consisted of unchecked typewritten reports from Cominform spies, and in order to make this authentic, the police de-

cided to reproduce it as a collection of original documents.

The other part of the evidence consisted from letters, which fell in the hands of police through its agents or through photocopies made from originals. To bring this all to public, they had to find an authentic way to explain the origin of this evidence.

The time of my interview with Colonel Oszko, a very proud and middle-aged man, who thought himself as king of police, the different sections of Government and police started to discuss the details of how to carry out this trial. The whole HQ of AVH was enlarged and from two buildings they made a block on four streets including 16 houses and a special staff of Russian and Moskau-trained Hungarian MVD officers arrived in Budapest under the lead of some Colonel Pavel Kotlev and Kaftanoff, the latter a little, darkhaired, older man, the typical man behind the stage.

The political and law section of the Cominform made the story, on basis of present reports, working weeks on the dossiers and fails of the Cardinal and other Church officials. They built up the whole story of the trial before the Cardinal was arrested. But the Ministry of Justice still felt to prefer to make the Cardinal escape, but he refused any such attempts not willing to offer a new possibility to arrest him on the border. The chief prosecutor, Bodonyi Marton refused to take over the accusation, and had to be arrested and deported, pointing as new prosecutor Julius Alapi, who is also the President of the Communist Parties Central Control Committee. A special staff was elected to carry out the trial, which consisted: Kadar, Janos the minister of Interior, Hajdu Gyula, the Secretary of State for Justice, Col. Gen. Peter Gabor, the head of AVH and Col. Josef Szaberszky, his deputy, and others. For the propaganda which started since months against the Cardinal they appointed Secretary of State for Propaganda affairs, Ivan Boldizsar and the chief ideologist of Communist Party, Joseph Revay with their newspapermen. The story, he stated was the general attack on the Cardinal in the official newspaper, calling the Cardinal: The spokesman for the death.

The political group, handling the case remained from: Ernoe Gerce, Moskaus confident, Michael Farkas, Minister of War, Julius Ortutay, Minister of Religion and Education and Mathias Rakosi, the boss. As general adviser and later president of the court they elected Olty Williams, a former nazi, in 1944 the secretary of German Hungarian Society, who became the president of peoples court, after the former president, like the chief attorney general Bodonyi, refused to handle the case.

The colonel Elefanti Erwin, head of economic section in political police, a young and selfmade, but very intelligent man, who started the first investigation on economical basis gave the first idea for the metaltube. It was his sectures custom to hide necessary evidence in the suspected persons home and found it later. The same, they decided to do with the Cardinal

The first days of December it started with letters and cables, with protest-meetings of communist and other procommunist mass organizations, and in the middle it came to the final act. Everywhere in the country demonstrations had been held against the Cardinal. Police forces, to maintain order, occupied openly the whole country, and especially encycled the bishop homes. So it happened also in Esztergom. The whole palais was full with police "protecting the Cardinal" against the masses. One week later Zachar, his secretary was brought under heavy guard to Esztergom and the whole group went to the cellar and within an hour the police declared: We did find a metaltube containing official documents of Mindszenty.

Different steps- made by the Hungarian Government, like the visit of three laymen to the Cardinal to obtain his compliance, were too late. On the 20th of December Russian Ambassador Puskin and the Cominform controlman, Thyshkov called at the President, Arpad Szakasits, handing over an 7 day ultimate to arrest the Cardinal. On the 26th December the entire police-staff had to report at the AVH HQ, where it was told to them: It is time, we arrest the Cardinal.

Peter Gabor was called, and received the Ministers order: the Council

of Ministries had agreed: the Cardinal should be arrested. A long line of motor cars started to Ezstergom, and sixteen police officers, by personal appearance of Peter Gabor, Szaberszky and Decsy, arrested the Cardinal. He was brought to the Andrassy ut to, the central of political police and taken on the detention room especially reserved for "prominent" prisoners.

The 27th of December brought the news of his arrest publicly, and next day the answer from world leading personalities. The Cominform order came: Publish evidence, and on the 29th the first "evidence" was brought in the newspapers. The middle-class newspaper VIIAG had suspicion on the "evidence" and did not publish it, bringing as result a week prohibiting to the newspaper and firing its anti-Cardinal editor. But the police became the hunch; the evidence is wrong.

This whole evidence consisted of the following parts:

- 1: reports, which the police could get in photocopies from agent provocateurs, and through persons arrested with them.
- 2: reports, which included only the text of important letters, but could not be checked.
- 3: copies, and letters, which the police supposed have been written, or which they could easily forge only for proof of the accusation, because they have had only internal importance.

The most important informations on the Cardinals correspondence the police could get through the Russian HQ from Austria, which arrested on courier of the Cardinal, ~~the~~ in the trial mentioned County Csaky, and did find in his possession very important letters.

This Zoltan Csaky, a handsome former Hungarian officer, living in Mattsee, did learn about the finding of the Holy Crown, and got the idea to inform about this the Cardinal. By some unknown reasons- only might be from his own pride- he appeared as County Csaky in Hungary and referred to the Cardinal about the case, coming on clandestine way through the border. He received from the Cardinal different letters introducing him to Archbishop Rohrache

in Salzburg and Cardinal Innitzer in Vienna. There arrived, he started to handle in the Cardinals name about the Holy Crown, collecting in this way a series of letters, which he carried with him, but also showed to a lot of people, giving so always the possibility to control his activities for soviet-spy-ring. On his way to Hungary he was arrested for three days by Russians and then released, but this time was enough to get full copies of his material. So the political police received the first informations about and against the cardinal.

The second way was, that some certain "agent of british Secret Service" promised to different Hungarian personalities in Rome to send on clandestine way letters to Hungary. This entire post run then first to political police, to be photocopied, and then with the help of a Mme. Pomrelot, an agent provocateur of the police, they could involve further persons, especially the code-fendant Ispanky, who according to the advice of this Mme. Pamrelot, who brought him the letters from Rome, sending also answers, on given addresses. This naivety made it possible to the police, to prove that church officials gave informations to abroad also about not Church activities. The letters had to be sent on two addresses, from which one was an employee of the Bulgarian legation staff, the other the address of the Communist Press attachee in Rome, with a covername, which actually ^{is} Carlo Michel Aventino the name of Communist partys secretary in this Rome district.

The other material existed only on reports.

From this entire material they had to reproduce a publishable evidence. There have been two problems: 1: how to publish the letters the Cardinal did receive 2: how to publish letters, the Cardinal did write.

From the first it seemed to be very easy way; they had to reconstitute the letters in original form, and forging a signature under them.

But the letters the Cardinal did write they could not have found in original form, signed in the metal tube. So they had to say, they did find copies of them. But copies- written in foreign language, without signature

seemed to be a poor evidence. So the police came to the basic idea, to misuse the invention of my Father-in-law- Julius Fischhof, the "handwriting-forging apparatus", which was very well known to them, shown by Prof. Fischhof very often in court and police, for proof that fotostatics never can be a full evidence, and also lectured by my wife in police-officer courses and in University.

January the 2nd I heard in police circles, that the Ministry of Foreign Affairs and the Russian Politbureau remarked the published documents as of questionable value and quite dubious. Despite this, the Ministry also informed the Police, that they should be prepared on possible need of producing the original documents before the court because it is still not cleared whether foreign personalities will be present or not.

That made necessary all documents, including such ones, which they already had in original-photostatics to reproduce as original letters again and to publish from these copies the facsimilies, because of possible difference.

All this made me cautious and the next day I contacted one Hungarian politician, who since years lives underground as leader of a little resistance movement. I informed him, asking to contact his foreign sources and also the Hungarian emigration in the USA to prepare the possible way for such case, including, that if we have to take part in the case, which is expected now, we will escape and publish the story possibly before the trial starts. He told me, that he wished to avoid any contact with emigrants or politicians abroad, because they might through top early publications or indiscretion endanger our situation, but he will inform despite our own contact the foreign powers in Budapest.

The 3rd day of January brought the first publication of Barannyai Justins handwriting, which we knew earlier as a separate case. This document has been made in the fall of autumn, when the police-AVH- first was interested in the system of the handwriting forgery-apparatus and still on excuse of in-different case- they asked us to teach them its use, saying- an internal police case makes it possible having a suspicious document, which should be made by

this system. Later they brought this document, saying that this should be one of the documents.. and they would like to know, whether this is made well. Then I gave them the idea, by saying: This can be learned by every child as a poor forgery. But look: i.e. you put it on a paper, making from it a knot, like if this would be a paper with lines running across, then nobody would recognize it as a forgery. These are tricks, which are individual, and you cannot learn that job by lections, only through practice. Working years with documents, you will see each case is individual and you need a sort of hunch to understand it.

But they learned it, and published this document as said.

On sentence latter was cut out and not used in the trial, because it showed too much, that the cardinals group was exactly democratic but only wanted nothing common with the communists.

On the 4th day of February, when I was working in the Crime laboratory of the police, a very busy day, having not only a lot of questional cases, but also in the early hours a group of police officers to teach them on basic problems of forgery and criminology, about 11 A.M. my wife called upon me, asking to come urgently down on the street, where she will wait me with a car.

I have been generally very nervous and thinking, that might be some familiar problems, I did not hurry very much. Within 20 minutes she rushed in my office, and ordered me to leave everything immediately and come with her. In the staircase she told me in ten words: - Two police officers, still unknown, came to our laboratory, and demanded I should give them an expert-opinion in the name of the Fischhof laboratory, that all documents, they brought to us in photostatics, are original. I told them, that on photocopies I can not give such expertise, being a basic rule in our laboratory this and having just fought against such expert-opinion about 50 years. They said: you cooperate or hang. I asked them- because you are not home, to come back after six hours, when I will give with you together an answer, but I have to speak with higher

levels about such problem. They agreed and showed, then, a special order from the AVH concerning us. They will be back at 5 A.M. for the answer, What to do.

We have been experts. We have been sworn experts, but our position was difficult, we have been not communist party members, only our value as technicians guaranteed us temporary safety. This was a case of life or death.

I said: let us sit in a car. We took a taxi just in front of the police. I did know: Going from the Police-HQ with officially used taxis, nobody will suspect us. That is too dangerous to misuse these cars politically, so nobody will think that we are going on some important way, they will think: its an official way.

I thought of the agent, of a Western power with whom I had previously arranged to deliver microfilmed material of Hungarian State trials in exchange for help to escape for Mrs. Sulners mother.

We went to him and said: We received an order to cooperate with police of hang.-- at least to be deported to Sussai. We have now six hours to answer the police. We made the decision: we will fly. We took Mrs. Florian-Fischhof with us. We ask help.

But he thought over the situation quickly and prepared to frustrate the communist plans. He instructed us to continue our work, and to deliver as much possible material of the trials escape and prepare to escape. We had an interview for about an hour. We agreed: my wife will avoid in anycase to deliver the police a statement about the originality of the documents. But we will help them in constructing evidence -- so, that afterwards we will have proof in our hands about the forgeries.

We went home and for three weeks or so we helped to construct Hungary's case against the Cardinal.

The police came back at 5 A.M. We both waited for them, especially because I did not go back to the police-laboratory, but used the time to make photostats about the documents- a part of them only- they left for my wife.

They asked two different scripts:

1: That the letters are originally written by the Cardinal and other defendants.

2: To give an analysis about the Cardinals, possibly about Barannya's character, according to the accusations.

The No. One request we did refuse, saying, that it is impossible to do that, especially because they brought only photocopies ("The originals are of too high value, they are locked up-" they excused) and Second: because we do see, that there are very poor forgeries between them.

So we picked out the Cardinals "note" about the landreform, which was cut together from four different parts. They tried to discuss about it, but then I said:- Listen, if you agree, I make you a new forgery. Then they admitted, and showed us, that the notes are really not the Cardinals original handwriting. We agreed, that I will make for them a new one, but I said: What should be the content. Looking through their own material, they said, that it should be like the following sentences, which the Cardinals once said: (See document).

I sat down, and made for them the forgery. I received for that reason some pieces of his handwriting, a part of his notes in the prison etc. From all these I copied on a new paper a new-text. I put these letters on the forgery apparatus, and then through lightening them through, word by word, letter by letter I picked out what I did need, and so collected the necessary sentences. Sometimes I had to change some form or a word, because it was too difficult, but in the end I had after a good 2 hour work the whole note, line after line, carefully written on a piece of paper.

But they were not satisfied. They wanted my wife's participation in it. Western and Hungarian opposition would finish any doubt about the evidence, if you would say, you had it in your hand. We need the expertise of Fischhof laboratory.

My wife wrote a 10 line analysis for them, about the handwriting they said is the Cardinals handwriting. She wrote: "Analysis of a male handwriting,

allegedly 60 years old".

They read it, but it was too few for them.

They said, they need a pretrial propaganda to blacken the Cardinals name, and wanted on our authenticity as graphologist especially on my wives, who was even a better known expert than I, to prove that the Cardinals handwriting shows a domineering opportunist and egoist, a war criminal.

We had on the walls of our laboratory an exhibition of war criminal handwritings, so that the police came to the idea, the best would be to find one war criminal, whose handwriting could be said is similar. But we could not find anybody. I helped the situation:

We will look for somebodys signature, like to this handwriting. Then with the same method we will forge a new handwriting, from the cardinals old letters, and will say, this is a war criminal handwriting from X. The two are similar - which they will be, being made from the same basis on the forgery-machine.

The police officers did laugh, agreed immediately and left, saying they will be back in the evening for the entire material.

My wife was afraid for going too far. But I said:

This trick will give us the best evidence, to show how scrupulously this system works, having to basically forge documents used by police and propaganda, printed in newspapers, with our name, and we can at any time swear that I forged them.

After long discussion we chose the signature of General Winkelmann of SS, the former commandant of Budapest, an extreme war criminal in the Russian zone, but never accepted as such one by the western powers. Then on the same way, as I forged before the Cardinals handwriting, I wrote four lines in German language, saying:

"Die ungarische Nation war im vergangenen Krieg e viel mehr an den Kompromiss gebunden als das deutsche Reich" (The Hungarian nation was in the last war more bounded to a compromise than the German Reich) and put the

Winkelmann signature under it.

When the police returned we handed them over the whole frameup. They were very happy. I showed them, that the two handwritings are at least similar, and now they can use the analysis and show that the Cardinals handwriting is like a ware criminals handwriting, without my wife did say that exactly.

I asked also, that the old note of the landreform, what I have newly made, I would like to have, for the purpose " to put in our collection". After a two day hesitation, on the end they sent it to me.

On the 6th of January the Hungarian newspapers brought the story. Except the communist newspapers, which refused to name Hanna Fischhof- as non communist- all printed the story, and the communist newspapers at least without our name, the picture and the story, speaking about the "official police and court expert".

Three days later, that this material was published, I was working in the police labroatory, when special officers of the Ministry and from the Party wanted to speak with me. I was involved in a long discussion, concerning the problem, why my wife refused to expertise the documents.

We again looked through the documents -- photocopies- - and I explained to them on which each one could be recognized as a poor forgery. After a long and very hard dispute I showed them how to correct this, especially how to make the entire material more correct and valid. So by this occassion I corrected technically them the Chapin letter, through a special technical way.

We made from the white-black copy a black-white negative. On this- with black ink- we covered from the signatures all details, which have been extremely wrong. Then from this black-white we made again a white-black print, which was exactly the same as the first one, but through the corrections, it showed less mistakes than the first. This system I advised them also for the others.

Then discussing about the problem of the documents, they had only in print, and the signature is possibly not good or not quite enough to prove the

evidence as good one, I said:

You are fools. Now it is too late. But why do you use for this work me or my wife. Call or at least let them sign through a western communist expert, who will come from France or Britain or the States, you have such individuals also there, and then this will be more proof, than ours. But if you had missed it, then I tell you: put the Cardinals signature on it, with the remark: "Original document".

This idea pleased them. But I have gone too far, and so there was no way out; I had to forge this line. I made for them one example, and said: This you can use with more or less variations also on the other one. But try to take care, because I do not wish to do more. That is all I have done for you.

They left me back, in a very bad situation, especially because I have felt, that this will be now come day by day.

I had no idea how to stop the whole case, how to avoid more cooperation

I have been called every second day by another excuse, to discuss handwriting- expert matters with high rank officers, and to instruct them. Especially Co. George Asztalos, the head of police-academy and successor of Oszko in the post of party-confidential for police, wanted to speak with us, later only with me, because my wife refused any cooperation with him. But somebody had to back us, so it was my job to show the best intentions to the police and party, meanwhile we had been hardly working on our flight.

I have to mention here, that I had some experience with police in their plans. In the early December, when I really did not know, how they will misuse this, I had a discussion with some high officials about the problem of photocopies. It was wanted by them to introduce a law, according these all documents, shown as photocopies, could be used like originals, including personal documents or evidence in court, economic and public life. To show them, how dangerous an idea this was, I took a very complicated document: a diploma, and made from it two new ones on other names, and made and printed from them such "originals" and then photocopies, that the public notary did sign to me, that

the photocopies are real good documents-copies. I said:-

Here I brought you proof, that even a Notary Public signature on a photocopy does not mean the documents are not false, what then if you use them without his signature?

I did win my case, the law was thrown out at the commission, but I had next day to show the police how I made this. And two weeks later they used this system in forging documents for the Mindszenty trial.

So I did know, that now they are discussing with me, only to get as much as possible evidence and information about forgeries. I have learned from the Soviets, that the only one, they do not know at home, is forgery in the western sense. They have been surprised learning once from me, that a stamp can be forged within hours. So in this they had no experience, they did need ours.

On the 11th of January my wife could arrange, that after having participated namely in the Mindszenty case - (it was in the newspapers), the Government through to have compromised us so much, that we will not go to the West and on the 11th the President personally, in private audience, made in a very propagandistical way, through newspapermen, broadcast, etc. granted her for the mother a passport to visit her son, my brother-in-law in the USA.

So we did know that our days are counted in Hungary. I had nothing to lose anymore.

On the 12th day of January I made an offer to the Government: Socialize the Fischhof laboratory. We hand you over all material, we give you the total income, and you guarantee us a fixed income monthly. We agreed on 2000-2000 forints monthly for both of us, as become head of the new National Documentary Investigation Institute as a part of the Criminal Technical Institute.

The Police was happy. Just in this time the criminal police became part of the political police, so giving the lead in every case to the politics and the party. The whole Justice system was changed on Russian plans. We gave them free hand, we will cooperate. The 20th of January I handed over to the

police an outline of a new book: The Questioned Documents. An advice for police officers on forgeries.

The next day brought a secret session in the police. They had been under the Presidency of Co. Asztalos present Col. Garamvölgyi from criminal police, and some police experts, the lead of the Criminal-laboratory and Capt. Bogdanovits from the AVH. Here they handed him over my plan, to carry out the whole thing: "Because he seems to be in future Hungary the first expert". I had not been invited - because I had not been either police officer or party-member, but the same day I had been informed from friends. I did not say anything.

The 22nd of January I collected all my documents in the police and cut the entire material - still waiting for expertise- in a new dossier. Then I wrote a letter in the name of the Landpolice, asking the Laboratory to send me down to investigate a border case on the Austrian-Hungarian border. It said: "Anonymous letters have been written against border-guard police and army officers. We have found the writer, but the criminal court did not accept the evidence. So we need a new investigation, for what we ask to come down for taking over the lead and bring with you the handwriting expert of military court-being involved also army officers."

I signed the letter in the name of an officer in the land-police and threw the whole thing in an envelope, which closing I put in the regular mailbox of police. On the 3rd of February a police man brought me the order to go down to the border and take with me the "military expert", Hanna Fischhof, - my wife.

But still I had been afraid. This was a play for life and death, and I could have counted with a misunderstanding, or some trouble, what would have meant, we have to remain for weeks.

In the meantime I collected as much as possible from the documents, making photostatics about them. On the 2nd of February I had been ready with everything, and I went down to the laboratory. I made the copies on microfilm and burned the originals. Then I took away the microfilms, which- being afraid,

I did have at home, but in this special laboratory, what we did select so, that we have learned from our photographer, who lead it, that it is a sure place, and he himself will escape within a short time. By some feeling this night I took the material home. Next day passing the laboratory, the portier told me, that an hour after I went away, the political police occupied the whole laboratory, because the photographer escaped, without telling anybody about it. If I would have not taken home the material that night, now I would be hanged in Hungary.

In the police meantime I did not show anything about our plans. I continued my work, and plans for the National Institute, for what we did print special booklets and an introducing letter to all world, to the similar Institutes. This was ready on the 3rd of February.

I visited the agent of the Western power and told him the whole plan, having the whole time a steady contact with him, and passing time by time reports on the forgeries, on the stories, and also parts of evidence for him, especially because I could sometimes 3-4 days earlier inform him about things as they happened. Only one thing we could not arrange. My mother-in-laws passport was only the 1st of February ready. The different visas, the difficulties etc. made it impossible to start for her before the 5th of February. We had to stay in Budapest when the trial started. But I promised that I will be in Austria before the trial ends. Special arrangements have been made that we will cross the border on the night of 6th of February and there, in Austria we will be guided to the first western zone- station- Fuerstenfeld.

The last week- on the excuse, that my mother-in-law is travelling we gave up our flat definitely and sold the entire furniture for 30 dollars. Then we went away. My wife travelled with my mother-in-law to the border, and arrived there on the afternoon of 5th of February. But they left home the foreign currencies, what was a good excuse to bring her back to the next city. The entire police was mobilized by my wife, we discussed this "matter" through state-interurban phone speeches and on the end I agreed through phone with the head

of border-guard, that my mother-in-law will sleep on night in "Gyor", between Budapest and the Border on the half way and we will bring her the next morning with the first train the money. My wife came back in the night to Budapest, and we did not sleep at home, but did find rest at some other people. In the morning hours we went out to the station- we had a double official excuse to travel: the money for my mother -in-law and the official letter to investigate a border case. The police let us through the control. On the station I did mail the official letters to abroad and for internal political and police, court and justice authorities about the new appointment as heads of the National Institute. That was our security; if we can not escape, we can return.

Important letters I had in my pocket, to show, how trustfull persons we are.

The microfilms we passed on the 4th of February to the Western agent and said good-bye. He promised us, that we will be awaited in Austria. The last days we had met three times. On the 1st of February, when the official request came from USA and Britain to take part in the trial, the police called for us; we should prepare a statement for court, if necessary, and come to see the trial. We said to our friend: The trial comes to start on the 3rd. The evidence will be introduced at earliest day: the 6th. Then comes Sunday, if there is need for us, we will be called only on the 7th. Therefore we will go at least on the 5-6th. But on the 3rd the request was refused on the same day court authorities told us: No need for you. But I have been going to the trial on the 3rd to see. I had permit to enter, because of my special card from police and justice. On the third floor, from the balcony of the court-room I could observe the trial. I did hear the cardinals letter written to the Minister of Justice, I did see him and the defendants to stay before the court. Their moving speaking showed what I did expect on old experience, on seeing their handwriting: drugged people, the drugs did attack even their reflex-centers, they had too slow movements, they had a monotonous, a little changed voice, their eyes are still looking on the president, they had no emotions. They looked like the

earlier defendants of such trials, Chornoky, Arany Balint, Dontah Etc. I made a note to remark how the police occupied the courtroom and the whole building and then I left. I went to the Ministry of Justice to check, whether they did see the letter the Cardinal should have been written. But the Ministers secretary did not see it, and later speaking with the Minister, who at the time held lectures on the University, he did not see it. It was a sample last minute trick from police, to solve the problem of the Church-authorities, after he will be sentenced.

I have learned from the party-confidential that it is still not clear to sentence the Cardinal to death and then change it in second trial to life-imprisonment or to sentence him immediately to life-imprisonment. They are waiting on Moskaus order- that is a world-political problem. To sentence him to death and then change might show some weakness, to sentence him with so heavy accusations only to life-imprisonment, might be also explained later as weakness. But they voted for life-sentence."A bigger hit to the Vatican, avoiding to make him a quick martyr."

We arrived the town of Gyor in the early morning hours, where by wife's mother waited for us. She took the first part of the train, going directly to the border. We took the second part of it. In the evening hours we had been on the latest town of Hungary, just on the border. Police officers requested our documents. But everything was in order. (On last Saturday I got a separate room in the Police Hq. a special confidential book, what I carried on the trip with me and in the last moment I did by in the Police-club a little miniature of the newest, highest police-order and put on my coat). Looking on me, seeing the documents, we could pass and go to the city. I went directly to the Police and looked for the duty-officer. I showed him my order and said I will start the investigation to-morrow morning. He was surprised, and more the Captain of the police, who just entered the room, for seeing what news he will find.

-We did not even hear about such a case- he said looking at the document

But I was very quiet, he could phone to the police, they will affirm it. I made it a little complicated, but sure.

-You really cannot know about it- said my wife- it is a very confidential and secret case. But we will show you the whole thing to-morrow.

Then we informed us about people, living in the factory about 500 feet from border, because "they owe us money". They wanted to phone them, but we said: "No, we go there personally."

Then we said good bye and went to find some room. And in the evening hours, about 7 o'clock A.M. we went quietly down to the factory. The train is going here just on the border. We did find the advised place, where there is a water-way, 2 feet high, through the railroad. We slipped across and started to run through the nobodys land. But a dog notified us, and police came. My wife fell over and I ran to her to help. Just in this moment a searchlight from a police-jEEP passed over us, both being on the earth and the car ran further to search for us. We jumped up and ran to the first house, where we had been awaited by special guards. My wife fell down^{and} we had to rest. We had been out of Hungary.

We went 25 miles by foot, the whole night. About 3 A.M. a guard said: "Now you are released". We had been in the British Zone of Austria.

My wife, Hanna Fischhof Sulner, the only Hungarian authenticity, who in the last 4 years had been heard in Hungarian Court on handwritings says about the "confessions" the following:

Cardinal Mindszentys confession is without doubt the best proof that it was written by a man who had not been in his full free power of decision.

I have to mention at least 58 such errors in the protocol written in his own handwriting, which by his high intelligence seem to be incredible, even in a very illuminated situation. There are in them 43 such mistakes, which a kid in the school could not make. But also 17 places are, where the errors show not mistakes, but mental error, they show, that the dictated text, just by dictation was misunderstood, and prove very clearly, that the Cardinal by

writing them did not understand the sense of it, did not understand what he has to write. He wrote the words and letters mechanically after hearing but not finding any connection between the words.

There are so high errors in his handwriting, that the official translation in typewriting for his trial is also correcting in the confession and we could in the " 5 page confession" find about 30 places, where the typewritten example is different from the manuscript.

The whole writing, in its reading shows in generally, that the words have been dictated, errors are always made in parts, where the sound of the Hungarian word, by a slow dictation can produce an error, a misunderstanding. The words, which belong to be written in one word, are cut in two or even in three parts, if the dictation came so out, that each part of them would have also as separate word a meaning.

The handwriting is not a mechanical word, it comes from the center of the brain, it is dirigated by the entire work of a mans brain. The Cardinal's handwriting is a school exemplar for such peoples writing, whose brain center is paralysed. We see in generally that his handwriting- - in normal scripts fluctual and continous- is always interrupted, the letters are broken, the whole write shows: he wanted write in the rhythm of the dictation. The lines are going down, the lines are confused, the writing is in the state of fluxe. All sureness is missing, we do not see in it his individual character, his strong character, his vitality, shown in the other normal scripts. From his interruptions in words, letters, from the steady change in the character of the manuscript we can not say it as normal rhythm of his writing, because- despite the fact that this signes we can not see in his normal handwriting - they are so irregular, that we can only see: his mind was not clear, he was not in full power of his own will. This handwriting shows also that it was not made in one session; the entire confession is more times interrupted, and so it can be divided in two-three parts, but in generally we can say: two characteristics are basicly running through the whole confession : 1: that most of the "selfaccusations he even could not

understand, he wrote them mechanically. 2: there are parts, where he did have understood that he wrote, but the handwriting shows a strong resistance willing, unconsciousness, but still working resistance, he could not stop the writing, but he did feel, what he is writing, is not right, is not true, is against his wish, against his own will.

At the end I have to mention two outside characteristics: 1: the confession does not mention in his life story the most important fact: his incoronation as Cardinal at Rome. 2: on the signatures there are missing the "/" what the Cardinal in freely written signatures always put before his name. This shows not only that he was not in a normal stand, but also that the dictating police officer did not mention this, because might be he did not know about it, or: he did want to prove that this confession is made, by the Hungarian citizen, and by the Cardinal. Anyway, knowing the Cardinals mentality, it is the best proof: from his own will, he never would have had thought, to deny, that he is a Cardinal and a priest.

It seems to be possible, for giving a general impression of this handwriting, if I mention, that the handwriting of the codefendant, Andreas Zachar, the secretary of the Cardinal, in his confession, shows if possible, more fear, more shocks, than the Cardinal. His handwriting is so monotonous, that we could say: he wish to die. He wrote his confession in fear, under terror and reflexes a horrible shock, he is afraid from something, what is more frightening than death.

Said the Cardinal when they take him to the prison to his staff: "And if I confess, this the weakness of my body".

All police officers and guards, handling his person, have been perfectly cut off from the world. They had to sleep and eat in the HQ, officially they cared for the treatment of them and they have been also under strong suspicion. The posts have been doubled everywhere. Very few came to light on the Cardinals story, because the police had taken care, that people knowing about it, should have no way to speak. An officer escaped in the middle of August, but he

did also not know too much. We received our story from the police sources, from the officers, who have been in contact with us on other matters. Partly we could check the story immediately, partly only later. But it seems, that this should be happened to the Cardinal, as far as anybody can have exact proof of it, we tried to prove every case, and we feel to say the story in best faith, even so, that we have to state: we had never contacted the Cardinal, nor seen him in police, nor having to do anything with him officially. But as criminologist, I have been naturally the way to inform myself about the way things how are going on, and as experts we had more possible to see documents or to be informed as anybody else. Day by day we discussed with police-officers in the Crimalaboratory and also on AVH posts, etc. than with court-and police physicians than with the guard of the Court, so that we had practically learned everything from these 38 days, he had to spend in the prison.

On the other hand I have to state immediately: this was not the first case, only the first world-wide case. We had experience in very much cases, so that in generally we know how they break their prisoners. And now, by telling the Cardinals Story, as one example, I have to demonstrate the entire system.

The most impostablt I have to say: this system is not a collection of methods from a bunch of bandits. They are highly educated, very clever and very well trained men. They are working more on psychological than on physical way. They have a system, which is consisting from two parts: 1: The preparation of the case, 2: The preparation of the defendant. But both parts are done by specially trained and well sypchologists, jurist, propagandists, and the Party and police has a special staff, for only this work.

Only after this, it can be come to the second part of the story: what happens in the cellars of the MVD? This two secrets are the missing links in the chain, which seems to enprison the half word and endanger the other half.

The soviet idea about police and court-methods and about law in general is quite different from the western. We have learned about this in Hungary, that means: the Soviet system as it was applied on the Hungarian people. But by

having in steady contact with Russians, with other peoples democratic police, we have got through this a picture, which refers to the entire system. The Soviet says officially: The Justice with covered eyes is an old fashion of capitalizmus", a weapon to oppress the working class. The communist justice is deciding on the basis of political points. And like the soviet came back in political class-system to the old classes in reverse form: the not working, politician worker on the top and the slave-working high-intelligence als the lowest class, they also introduced the system of the old "standard"-courts. They say: the Court has to make decision in favor of the proletariat against the enemies of the class. "Police and court are weapons in the class-fight"-says the inscription on every wall. So it is said in the newspapers, in official party-pamphlets.

Fritsche says: "in the Lubljanka prison I have learned that there exists a three man court in this prison. They look through the documents, through the confessions, and sentence. Without hearing the defendant, without even seeing him or the witnesses. He might be freed or hanged. No opposition against their decision." This seems to be incredible for the free western world. But it might be true, because the same system we have learned. The only one difference is: In Hungary, in the satellites or in the Soviets itself, by important peoples, by peoples in the light of public interest, after their decision it will be held a stage trial. This does not change anyway his situation but it is made to prove publicly his guilt. His sentence is still made up.

Soviet justice knows two kinds of crimes; the crimes against the individuum and against the collectiva, against the society. (Party, Government, State, Official organizations, etc.). The first section is about the same, as called in the western: common crimes, like thievery, rubbing, homicide, swindling etc. The second part contains all "political" cases. for which there are made specially worded, very draft laws, communist-laws.

The whole political field and terror is based on the special criminal-istical work of the police. The criminalistic is the freefield for politics.

Not the evidence, not the facts are important in the decision about any case, but the political background of the involved persons.

We have to say in the beginning of the whole story: The communist party has a special classification for the population, dividing them into "categories", and even in the newspapers or official documents, it is very easy to find these definitions as "categorization" of the persons whom they think. According to the law every citizen is equal, and this means: "he has the similar right as any good citizen of the state" and can be from his own power any-time in any position". That says: if he makes politics like the lead wishes, he is a good political, he is a good citizen, he has full rights. If not: he is not a good citizen, he cant have all rights.

For leading lines on this qualifications, there are special orders: these orders are never given by the Government, but 1.: by the party to its members, 2: by Trade Unions to their members, 3: by every mass-organization to its members. That means: everybody, for his own save, for having to eat and to live, is member of some pro-communist organization. So he receives this order anyway, and if he is not sticking by them he will not be treated on law, but will lose his job, will be declassified, what means, after a time, hunger, prison, internation, deportation. So everybody cares more to these orders, than to the written law or order from the official Government.

One document, which we can show, will prove more about this, than every word. The Qualification-system is saying about following types, from down to the top: 1:- The non-party member anti-communists, "reactionist ". 2.- The non-party-member indifferent "educable reactionist". 3.- Member of other parties peasant, small-holder, civil, former socialdemocrats fusionists , but not trustfull procommunists: "secret reactionists", 4.- Procommunitistic members of other parties, "progressivists". 5. Non-trustful communists titoist, trozkyist, nationalist, zionist, antisemit. 6.- trustful communist, "moskovit", 7.- Party-elite, trade-union leaders, organization-leaders, party-workers, secretaries, etc. The categorie No. 1 is without any right in public, the

category No. 7 is boss of death and life, has right to everything. No. 1 has no right to vote, because he is "against the present form of State, untrustful, No. 7.- f.e. Party leader and Minister Zoltan Vas, one of the best individuals in the Communist party, in 1946 in Szegedin, by a visit, released about 300 prisoners from the State prison, sentenced by common crimes, because the regime has been changed, and "they should have amnestie. A three month later it was made a special bill in the Pralament to sacrifice his action.

Then there is a class of no political rights, including without the right of job, this class consists of all who have been excluded from the national economic and political life: they are the parias of the regime, the "fascists". The persons, sentenced for any political reason, the expelled socialdemocrats, the former State-employees. the members and heads of former opposition parties, everybody, who paid roll before 1945, the Russian occupation, including those, who have been freed from Nazi-camps, former banking people, financiers, any politician who were not going along immediately with the communist party. Since 1948 also all church officials are included in this group, of any religion, except those, who have been nominated by Government or Party wish to their posts. (F.e. Bishop, protestant, Ordass is in prison, but Bishop Bereczky, protestant was long time Secretary of State, Cardinal Mindszenty is imprisoned, but Father Balogh, "opposition" leader by communist wish for two years is now member of the highest Peoples Council).

Now it is very hard to explain to the Western man how this works out. The head of the whole business is a speical staff, separated from any other party- or policework, occupying now the former building of Russian HQ, in the Arpad-utca 12 (Arpad Street 12) which is the next building on the corner to the place in Hungary after the Political Police and Counter Intelligence HQ-s, the Akademia U. 17. It was newly furnished and equipped in the early spring, 1948, when the Communist Party de facto took over the power, in time of dissolution of Socialdemocrats. A luxury, marmor and gold staircase, carpets, golden and bronze fixtures and famous pictures, collected by Russians from the robbery in

aristocratic castles and rich houses. No noise can be heard on the floors, and the fine, high wooden doors are continuously closed. A staff of 400-500 people is working there, under the lead of a Hungarian general-staff, made out from partly Hungarian communists, partly moskau trained, Hungarian born Russians. They are practically carrying out the orders, coming from the high-lead, composed from Ernoe Geroe, the Russian confidential man, the secretary General of Hungarian Politbureau, from Matyas Rakosi the Hungarian boss, both Russian citizens, from Gen. Gabor Peter as head of Ministry of Internal Security Minister from Istvan Frisch, the head of Kader-section, Andor Berei, the head of State-Defensive section in the Party, the secretary of Foreign Affairs, then from four Russians, which are namely not mentioned, but who are directing the entire Security system, in 1948, and 1949, when we left Hungary, it was Col. Kaftanoff and a Russian General of Vorosilovs staff, who was in charge with the Defense Ministry.

The beginning of the work, the communist party had done, in this matter was, that in 1945 when the Russian troops took away everybody, civilian like military, old like young, to prisoner camps, people could be freed only through the Communist partys advocating. So the party had used its old information staff about people, collected in their underground movement. When the political police was organized, strickly to fight against former nazis and collaborators, with a couple of young men, and choosing as HQ the old HQ of Nazi-party, the Arrow-cross party in Hungary, they started a collaboration on Russian order with the Communist party and used both the same information staff. The political police became on Russian pressure more and more simply a communist police, especially when the entire ministry of interior was occupied by the communist and became under Rajk the fort of Communist movements.

They made together with the party a secret agent organization, giving to all former nazis, - except the high lead, which was strictly hanged - a "salvus conductus" a free pass, in exchange to make reports about their society, their neighbors etc. These reports made up the basis of the fails-system they organized

They misused any possibility to get more and more informants. They used love stories, financial problems, angry situations, every human point to bring the people in their hand. They later connected some kind of job with the guarantee of political police, what was made so that every taxi-driver, every waiter, every housekeeper, later actresses and actors, then the entire night-working people, nightclub, bar, etc., employees have been all spies of the political police, delivering regularly weekly reports about everything the police might use. They received special instructions what and how they have to make the reports which might be interesting what not etc. They received special questions on different people. They had to supervise, and the dossiers grow day by day.

F.E. the wife learned a nice young man, with whom she fell in love. One day they made a picture of her with the young man in a Hotel room, where he took her, and then with this picture she was pressed to work for the police, Being in fright that the husband or society might be informed and she blamed for her whole life. That happened to Balogh father's secretary. Or a man committed a crime, he sold forged forgeries to the State, in a position, where he himself had the way to dispose of the money and about the business, being the Secretary of State. One day it was discovered, that the bought pictures had been his business and they are forged. His staff was arrested and he awaits the police. But instead of this, the Communist Party covers from its own the 2 million forint loss and in exchange this man is the new leader of a split in the small holders party, plays himself as opposition, split a half year later as priest the Catholic Church organizations, and becomes the counterpoint of Cardinal Mindszenty, being on the end reunited with the peoples communist front, and is now member of the Peoples High Council of the Hungarian Soviets. This happened to Father Balogh himself, who had to hand over to the Communist his whole political life, his own fails and informations etc.

So they made up in Hungary the biggest dossier-system ever existing in this country. It had a dossier about 5 million persons, practically about everybody who might be interesting in any way in the country, as peasant, as

politician or as simply a commerciant or employee only. Every Hungarian school-boy has such a dossier and it starts from his 15th year and will be with him until he dies. This system is naturally only a little part of the entire fail-system, having its residence in Warshaw, in the Central Bureau of the Cominform's social Political Section, which includes about hundred million fails, collected through the whole world, and containing any material, which on the same collective way is supplied from the foreign communist parties. Practically everybody mentioned once in some role in the press anywhere in the world as an important factor in some way has its own dossier, and the communist parties, fifth columns and well equipped agents, a special spy ring is sending week by week through the diplomatic carriers of the Russian and satellite diplomacy its material for the Kremlin. In the United States like in France, Italy, In the Norden, Britain or China and India, its the same system, and millions and millions of dollars are paid yearly by the Cominform to hold this net-work. Also the so called cover-organizations, World-Peace Movement or Trade Union, Etc. have the same background. They make it possible, that to-day, the Russians have one of the worlds best spy system, intelligence and informations.

The Hungarian example naturally shows its now in its end-phasis, as it is in Russia and everywhere in Russian ruled territory. The Hungarian spy-system, the internal suspicion has about 3 million people organized directly, and indirectly practically everybody. This system gives the power to the regime. Work, flat, home, education, the whole life is connected with one wish: You have to be a member of some organization, if not Communist Party, then Trade Union, Peasant or Workers movement, Sport-organization, Mass-organisation, of Specialist organizations, like Lawyers or Engineers Chamber. All these organizations gave their members a card. These cards open the way for life. But also its connected with one duty; to answer some questions, to give temporarily or regularly, pending on your own position reports. Reports on questions they give to you, private, public, political or familiar information on people you know.

This system was extended through special political police tricks.

People have been arrested on different claims. House-servants have been called to different official places, where they have been tricked, that somewhere they had committed a crime, or something that might cost them money; irregular tax-paying, misuse of ration-cards, etc. Then somebody offered them, especially the girls, he will help. Later she has been invited by the same person to go to cinema, theater, cafe or bar. There demonstratively the AVH arrests the man and takes the girl, as codefendant to the police. Frightened, fearing the consequences she will be offered to report them, but not speak anything about the case, because might be some rumor would bring the story to light, and then she will be arrested as codefendant. Therefore, she has to sign a confession, Etc. All this is made in a very fine, very refined way, and never can be stopped.

In general every person is observed by another, and every three by one. The communities, house, office, street, village, factory, etc. have always the following official spies: the party confidential man, who reports to the party, the "Cadre confidential", who reports through a special organization immediately to the cadre, the HQ of the dossiers. The mass organizations agents, they report to their own organization secretary, and the trade union confidentials, who report to the Trade Union. All this comes in the end to the dossiers. But the suspected himself has to report temporarily about his own "protectors", and each informant about the others. Through this, the Party and the police knows about everybody's everything. Every man is suspected through three others, nobody can slip through this network. Also the "not reporting" of "political or crimes" can bring heavy punishment. Agent provocateurs are speaking for this reason, extremely against the government, are playing drunken roles and speak about their own crimes. If the present people do not report, they will be arrested, because the "criminal" escaped, disappeared, and they have been cooperators with him. They will lose their job, then imprisoned and disappear in the Soviet slav-camps. Nobody can know who is agent provocateur, and who is friend. Therefore, nobody is speaking and if some word slips through anybody's mouth everybody will report it. Father about son, daughter

about mother, brother about sister and reverse. There are no more friendships, no more privately trustful people. That all brings up the end: Everybody tries to show he is a trustful man to the regime. (People who did fly after us three weeks reported to different confidentials, they should take care, because we might run away, they signes are like this.)

But this is only one part of the observations system. The other is the censorship, This works through copying every post from abroad to the country and reverse. They do not read the letters, they try only to settle who wrote them.

Letters where the writer is clear are selected and put in the dossiers, where the reports are collected. But letters with address are collected separately, and then brought with the fails and earlier letters of suspected persons to the expert to identify who did write them. Through this we-as document experts- came to see and learn particularly and in detailed about this system. Then the letters, whose origin could be tested are also put in the dossiers. Often entire post-sacks of internal post exchange are photocopied, and selected in the same way. Special agents are sitting in the post offices, and every letter seemed to be suspicious is separately reported. In foreign letter cases, the persons have to certify their authenticity, to identify themselves etc. The same methods are used in telephone, only this is made through wire-taps, and then recorded, put in reports and comes attached to the fails.

Dangerous places have steady people, who make photographs. Legations embassies, foreign libraries, churches, homes of diplomats, of priests of any religion are photographed, persons going out and in, then checked their names, and also put in the fails with the pictures. Mass organizations are photographed to state who was present, who was listening etc. In public offices and halls, in hotels, and in the homes of important persons secret microphones are played for the same use as telephone-wire tapping. In the offices there is a system, where the chief and the "confidential" each in his own room can at any time listen, what the others do, about what they speak, etc. This system brings up,

that even in office or in the work, the most confidential party members are afraid to explain their own opinion or speak about things, which are "not in the party line". Naturally it is use, to discover the microphones and destroy them, but mostly this can be done for one or two times. Most people have learned where in their room they can speak so that the microphone does not take it, but there are few persons to whom they could trust to speak with them forbidden things. That all brings the terrible and depressing atmosphere in the Russian zone, which is so frightening to every foreigner.

And all this is only to get exact and clear information. But through this devilish system the central knows any time about all private and public activities, about every fact or idea in everybodys life, who is living on Russian territory. They are steadily informed, and there does not exist secret.

Naturally, also for the foreigners, for the whole world, they try to extend this. Where they have no powers to do it by force, they have made a big, wonderful working spy organization. This organization is quire different from any intelligence service, because it does not care for military or economical secrets. It is specially only for personal informations. They are collecting through communist party memebtrs, through fellow-travellers, through travelling tourists etc.

They collect informations about everybody, who might be interesting for them, and naturally about everything which falls by events in their hands. But such informations regularly will be transferred from the legations "cader" chief to the military attache, who heads always the military and economical espionage system. But they collect personal stories, social activities, list of friends, compromising stories and possible evidence to blackmail the people later, dates and facts of their lives, their personal habits, and more their social and political activities. Their private ideas, words, political opinions, then so called "important prebelms problems". All this material they need for two reasons: 1.- They will know the possible psychological weakness of the suspected persons. 2.- They will know for what they might be useful later. The

entire spy system is never interested in common facts, schools, work etc., more in the psychological background.

Naturally to feed all these people, they need money. Very much money, millions and millions. Three ways are now in use to do this. 1:- The black business. Cigarette and other smugglings. 2:- The normal commercial business, which is partly running through different channels for this business. 3:- The forged money, which three times they tried to use. In 1945 the Rumanian communist Party distributed false dollars and Napoleons, in 1946 the Soviets threw false currency over whole Europe, and in 1947 the two Russian HQ., Baden and Potsdam distributed false dollars. The money was mostly through different channels sold to DP-s, which have been in the Western Zone of Germany and Austria later also in Suisse, France and Italy to such people, which wanted to go overseas. The other part, especially in the first and second transactions was sold in Hungary. Tschechoslovakia and Rumania through blackmarketing to persons which wanted to escape and bought dollar or gold-currency. These people took the money along in the best faith, and only later they did find out, that they had been framed. As far as we could learn in Hungary, the CID organizations discovered money originated in Hungary as false one in 1947-8, about 3 million dollars valid. The Rumanian dollar forgery was discovered by my wife only partly in Hungary in 1946, but had a little influence on this business, or to stop it.

The black business was the specialty of Hungarian and Rumanian party-members. Special custom-taxes offices were made on the Hungarian border, between Austria-Hungary and Thscheckoslovakia in Rajka, where only smuggling and black-business was observed. The cigarettes, food, etc. has been transported from 1945 to 1946 on Russian trains, from 1946 on Russian trucks from the border to Vienna. The smugglers did receive special identification cards and had free hand in any smuggling, currency-business etc. Persons arrested in the ~~staxx~~ satellites could be freed, if they offered to use their special knowledges in Bavaria or Salzburg, and get passport to go.

By this I have also to inform that all this I did not hear or this have been not rumors. As journalist working for the Hungarian Foreign Ministry in 1945 in Rumania, then as secretary on the Cultural Institute in Vienna in 1945-46, I have seen and heard and taken part in different very important cases as asked by the legation to assist for people, from it turned out, that they were partisans, communists, all plant for the black-business network in Germany, Austria, and later as propaganda chief of the Hungarian Foreign Trade and the Ministry of Industry. I have seen how this was extended later to the whole world. Especially Vienna, Munich, Frankfurt, Berlin, Zürich, Paris, London, and in overseas Mexico City became the center of all these activities. In 1947 Milano became the center of the regular-market business, which all was cover-business at least in 25 per cent to supply the foreign communist movements. The so called Hungarian Trade Commission in Rome and Frankfurt was strictly controlling all this business and gave the administrative center for it. Naturally a lot of money was used also for other business. So especially to by weapons, which have been 40% distributed in the western communist parties, especially in Italy and France, where the communist parties have big and very extended secret weapon-stores and 60% was smuggled as raw material or old-iron to the Eastern. Special british and Suisse holdings have transferred this material to useless material and did send it forward to Tshechoslovakia and Hungaria. It consisted of rare metals and german weapons. Then from USA war material, stolen or bought in Germany, which is still the center for such business. The Russian occupation forces have special branches to help and supply with the necessary documents, this bands.

The spy organizations are compiled from communists and former German nationalists, which are now very often working kings for the Russians. Especially the former criminals, who are, through evidence, in the hands of the Russians.

All the material, informations, reports, documents, etc. came in the fails of the partys "Social political" section, which directed by the party and by the political police. Every satellite country has an outfit like this, pend-

ing on the Central bureau, now in the Cominform hands. This fails, dossiers are time by time carefully checked through, and they are taken out all those who have too much "bad points". Carefully selected they came to the special branch. Here the officers, well trained jurists and even better psychologists are checking all the reports. They look through the fails, whether the reporting persons themselves are trustful and then they look through the dossiers of the family members, of all listed friends, connections, the dossiers of the working place, where they are employed, the society, where they are members, etc. Here they get a clear picture whether the man is really to be taken out of the "socialist society" or the reports are false. If they can verify that the man secretly or anyway is an opponent of the regime, if they find that he belongs to C or 1.-st category, they hand the case to a special group, the steady planning group. Here they receive a well commented report: What is the brief contents of the mans story, why he is selected. What is verified report, trustful. What are the circumstances. And then: what purpose might serve his arrest. Frighten the other employes in the factory, because the party thinks it could be done more work, or make an example for people going too much to the Church, or frighten people corresponding with foreigners, etc. There is a list every day in the partys social-political section, that what kind of crimes, or trials would be needed for the propaganda. One list is given by the internal party-politbureau. One comes from the Cominform, and has always as background world-political affairs, like Tiot, USA, foreign enterprises etc. This central Cominform orders are sent to every satellite to give them the way, how they have to make trials, what kind of trials are wanted. So they made: 1- The trial against agrarian parties, when Moskau wanted to dissolve the peasant organizations and was afraid of a "green-internationale". 2.- When Moskau wanted the dissolution of social democratic parties, because they are "corrupted and Com-promised with the western right-wing policy". 3:- When Moskau decided to start war against the religions, a: the protestant , b: the catholic Church, 4:- When Moskau wanted to stop the Jewish organizations and emigration, against

cioizm, 5:- When it came to prove that Tito is not a communist but a german spy, 6:- When it was to prove that USA misuses the commercial connections and misuses his enterprises in the satellites, 7:- When it was to prove that western diplomacy makes spying and helps to emigrate people from the Russian Zone etc. (This had been in Hungary, the Conspiracy trial, the trial of Social democratic Secretary of State in Industrial Ministry, Kelemen, the trial of Bishop Ordas, the trial of Cardinal Mindszenty, the Rajk trial, the Voegler trial, and the last one is pending, only made in Warshaw till now against French diplomats.)

Very often also the Politbureau chooses, because of internal interest one person and asks to convict him, but ~~mayx~~ always these general lines of the Cominform have to be brought in the trials, each in his time. Then its over and a new line comes, but if possible the old one can be always used to strengthen the propaganda. It can be observed, that every trial is on a larger basis and involves always all accusations of the older one, adding a new, more larger, more extended aspect to the trials.

In the years 1947-48 the present Hungarian Ministry of Defense, Mihael Farkas, a former printing-worker, came back after a longer train in Moskau and Kiev and took over the political and ideopolgical teah of all political and counterintelligence officers-corps. They had regularlylections on this question every week and here it was learned, what now the free world can not understand. Russia has a new generation educated in 30 years. They are all on communist ideologie and their only faith and religion is communism. The moral and criminal aspect of life, every days questions, familiar problems and the belief in higher powers, that all comes from the communist ideologie. The new generation does not believe in God, they believe in materialism, they have no Bible, they have the Marxist-Lennist and Stalinist books. Their profits are the communist leaders, and their God is "materialism", their Father is "Stalin" and the Politbureau is consisted from the new apostles. These Russians have no idea about individualism, they have no idea about individual throughts, of

independent critics. There are dog as and there are central ideas, central thoughts and critics. It is really a new religion.

A religion has dogmas and must be strong. This all you can find in the communist areas. But also because they have no idea of individualism, they have to explain that why the half world is against them. So the word is divided in two parts; the communist "God" and the anti-communist "Satan". The Communism has its Politbureau with a series of apostles, the anti-communism must have also an "anti-politbureau" with devils. And like in the communist world every opinion, every job, every word, every movement, private or public, every sense or idea is coming from a central Politbureau, is pending from it and is directed from it. So in the anti-communistic world there must be the same. Therefore, the Soviets suppose, in theoretical way, dogmatically, that this anti-politbureau exists somewhere in the world, might be in the USA. If Communist Politbureau is put together from the representatives of the people, of the "Proletariat" the anti-politbureau is consisting of the representatives of the Capitalists. It must be composed from Fords, Rockefellers, Duponts, Krupps, etc. And like the Russians have a strong organization to control everything and everybody, so that has also this western anti-politbureau. And the staff is consisting from every great anti-communist leader: Truman, Marshall, Bevin, Churchill, Aga Khan, the Pope, Peron, Franco etc. And then they have leading agents, Acheson, Schuman, Blum, Mindszenty, De Gasperi, etc. and Foster Dulles, Eisenhower, Montgomery, etc. They have propaganda sections, lead by Life-Time, Herald Tribune etc. All these bring up a great building, which shows to them all, that they are fighting against an anti-politbureau of capitalist satan, and they have to prove this.

Thus brings then the political officers to two lines: 1: To find out as much as possible from this organization, bringing every possible detail in this line. (If in Hungary a peasant says the same as Peron and some Protestant Church leader in the States approximately in the same time, they will state, that all the three have been agents on the same organization and received the

order to say that from a central propaganda bureau. Because in the communist organization they have this system.) 2.* If anything happens in the world unfavorably, to the communists, to prove that it was not their fault, but arranged by the anti-politbureau, and made by agents, like Chang-Kaisek, Tito, Mindszenty, etc., or by saboteurs, like Voegeler or Sanders. This will give an explanation, that the dogma was quite right, only the satanistic powers tried to ruin the god faith... but the political police discovered them. Everybody, who is a communist, is an agent in some way for the central politbureau, as described before, so every anti-communist is an agent of the antipolitbureau. This is basic idea, taught by the communist ideologists, and this must be understood before we want to see what is behind the stage-trials.

So the entire justice is based on this general categorization of life, and, therefore, every case is pending on the political background.

To speak about the so called non-political crime cases, we have to say: criminal case is every case, which is not originated by the "social-political" section, but through an individual informant. The police is contacting immediately, this section, to get information about the involved persons, including the informant. And here they use in generally, first the classification system, whereby the social-political section on behalf of the fails, decides about everybody's classification.

If a member of the fifth or higher classes is the informant or the man who lost, but the suspected belongs to a lower class, the case falls automatically to the political police, because "an agent of the politbureau was attacked by an agent of the anti-politbureau.". All cases, where only members of the lower classes are involved are simply criminal cases, they are without any political interest. If a member of higher class is suspected of crime against one of the lower, the case will be thrown out, he acted as "agent" rightly against a "capitalistic agent". Cases between member of higher classes come before the Politbureau to decide on which basis it should be handled.

To give examples on each one: Case No. 1: A former director of a

state owned firm, a social democrat, neglected transferred by error twice suisse franks to a partner firm in Suisse. His case was after two years, brought before peoples court as he, as an agent of western, wanted to smuggle out of the country foreign currency, to ruin the state-owned firm and to cover through this also his own expenses when he will leave later the country, clandestinely. He got 15 years imprisonment, a case, where in western and earlier in Hungary, a simply process would have made to get the money back from Switzerland.

Case No. 2: A banker in 1947 gave a 100,000 false dollar check to a private firm, and was later arrested. The private firm was later dissolved. The forger got 6 months in prison and was later freed after 3. A case where in normal jurisdiction he should have got 5 years. But the interested persons have been private-reactionists.

Case No. 3. A lawyer, recognizing a former Nazi-woman, made a case before the peoples Court against her. It turned out, that she was a high ranking party-member of Rajks staff. In 1948 the case was dismissed, my wife, who gave an expert opinion- - despite the fact that the prosecutor came privately to her in the laboratory and wanted an opinion for the defense- to back the accusation, was later officially cited for hearing, whether it was not a false opinion, and the woman freed, and the lawyer internated for accusing innocent people. A case, where in normal circumstances she might have been sentenced from two years prison.

Going out from this general standpoint, naturally in this circumstances, every case can be transformed to a political case, and it can be made a State-treason process. F.E. an employee in a state owned store thieves. If his political classification is unfavorable, his case is brought before the peoples court in the following way: He did try to shorten a state-owned storehouse, a state enterprise, the store house of the people, through this the state itself and the people. He did this willingly and wanted to do what he could in his power to ruin the economical stability of the State and through the hope that his case will never be discovered, he wanted weaken the public belief in the work

of the police, of the security organs, so influence the public wrongly about the strongness and security of the State and regime, what in big lines lead to the overthrowing of the Government. So his simple criminal case will become to a treason, if necessary to espionage (foreign friends or relatives gave him advice), to conspiracy (other reactionist friends agreed with him) or to sabotage or treason. On the basis of such construction he will be sentenced as heavy criminal by the court.

So it is very easy to understand that if the facts might be also true, the comment and interpretation from the politician justice gave false value, they are frameups. Every word, every mistake, every bad sign can be so at any time built into a great state-case. It is only on important, the interested parts have to be identified through some deduction with the state and the people, and every work, every fact of the past times in the defendants life has to be selected so that all they might be outlined to this crime, and this all connected with his "crime". For this reason the communist party needs these dossiers. The collections and necessary work for this is done despite the formerly described general spyonega-net by 120,000 special trained agents in Hungary, working under the direct orders of the social-political section. They are used for control specified persons, like ministers, directors etc.

In a terror system, every citizen has to hide something, especially in a religious, dogmatic terror. This is in the Balkan countries, in the Satellites very understandable, if saying, that in the past 30 years about 5-7 times the regime was changed, and often from the extreme left to the extreme right, from progerman to proslav, from monarchist to republic, and meanwhile revolts and riots. The social-political section knows very well the political past of everybody, and all his former connections, they have lists of present and former friends, for minutes and days they have fixed all important facts of his life. In everybodys life could be found some fact which can be used now to be the basis of an accusation. If not on political background, then on economical, having had also 2-3 heavy inflation and deflation in past 30 years.

An anti-nazi politician can be so changed to agent-provocateur of Hitler(Rajk, and all opposition leaders) A jew, who in 1944 sent his money to Switzerland of USA, is a saboteur (Dery, the hungarian publisher of USA in Hungary) a brutal word said to the nazi housekeeper in 1945 can be made to-day anybody, when the housekeeper is a strong communist to a "fascist", and be the base for a sentence. To listen to foreign broadcast music, might cause, that he will be arrested, because the entering "confidential" states he listened only in the hope that he might later hear anti-Soviet and Hungarian news.

All this work is done by the social-political section special branch. They work out the accusation on a very detailed basis, they prepare the whole case theoretically and also give any necessary dates to the evidence, they name the codefendants, the witnesses, they name the judge, who will head the court, in important cases also the prosecutor, and defense, in little cases they give this job to the confidential of the court and to the Chamber of the Lawyers. The police has only to carry out the directives they gave.

Naturally there is a special way in cases of international importance. Here the Social-political section- if they did find in their dossiers somebody, who might suit the wishes of the Cominform, reports before through the polit-bureau to the Kremlin and Cominform, and receives then instructions from there what should happen (Rajk. Kostov, Mindszenty, Ordass, bulgarian protestant case, Voegler, Jakobson, Sanders, Maort etc cases)

Crimes against the community are all, which for the communists, by mislead of the entire Government could produce special laws to "the defend of the State". Such accusations are made by the State, but are coming directly from the Politbureau, and the entire apparatus backs them. A confidential secret tells, that the named persons^s are in the parties opinion guilty, and says the minimum of their sentence, whatever the accusation might be. The social-political section has to construate then on the dossiers, according the general propaganda orders, the case. Here the methods are quite indifferent, the result is important. The Russian experts and the special branch makes then the case,

which suits the wishes of the Politbureau.

The dates and facts of the defendants life are with regard to the special political aims, very carefully investigated, and all put together in a newly constructed curriculum vitae, all known facts are outlined to the "crime" they want to prove. Important facts will fall out, less interest facts will play a big role. This system comes out on the trials a surprising story and is always a puzzle to everybody.

The ready case is then put before the internal court, the partyman, the psychologist and the jurist. They investigate carefully every detail and correct everything, that they want. Then they decide in little cases whether the social-political section was right: the man should be arrested, imprisoned or not, he should be freed, in bigger cases they contact the Politbureau again, and with the final decision the case is sent to the police. Long time in Hungary this highest job was made by persons, which in the last years have been arrested by Russians and hanged themselves.

All this naturally happens also in cases of the counter-intelligence and military defense, all the secret organizations, but the change to them is, that after the decision, the case will be never more brought to court. The military court reads the reports, the confessions, taken from the accusants, the witness-protocols etc. and says the sentence, which is strictly ordered, signs the fails and the defendant will be freed or will be hanged within 72 hours without even seeing the judges. These secret trials are even in Hungary not very much known, because the people simply disappear and nobody knows, whether the persons have been living, deported to Russia or executed at night. The biggest such executions have been carried out in 1948 late autumn, when one night the Russians took over the inter Defense ministry and all its organizations. They discovered a conspiracy; two Hungarian Colonels speaking on the floor of the Ministry have been called in separate rooms and investigated by Russian officers what about they did speak. Because in the stories they did find discrepancies, both have been arrested, on conspiracy. The same night in the

social-political section all officers dossiers have been checked, and in the same night the guard shot over 48 high officers in the Ministry. We have heard these squadrons and learned about the story next day. The Russians arrested the head of the intelligence service, Colonel Foldy and with him there disappeared about 500 officers, partly hanged after the above night trials, partly deported to the Soviets. Nobody, even their families did not hear about them any more. Foldy's wife after three weeks asked the Minister personally about her husband, who left the home, by urgent call to work. "I have no information for a traitor's wife" he shouted and threw her out. Two months later she also disappeared in Russian hands.

I have to say about this military secret service, that it was working quite different from the AVH. They never pressed my wife as expert, to give false opinions, and if she said about anybody, that he is innocent, he might have been freed, if no other factors wanted his arrest. I contrary, the military courts have been the most dreadful places, and for that reason only, my wife took part in them, hoping that she as a woman might easier avoid brutal scenes that I would. But very slowly the Soviets took over the buildings, the famous Hadik-kaserns, and we never entered them. In 1948 the military laboratories have been closed and transformed to secret laboratories. In early 1949 connected with the laboratories of the Tungsram-Orion factory, the central of radar and atom physics in Hungary and we had connection with them only so, that they came to our laboratory, brought the documents and next day took them away, mostly without saying name, or anything. They paid for the work, but remained after 1948 secret and closed for us, only through some friendly officers, known from earlier time, we have been informed time by time.

This is all the preparation for a case made by the social-political section. The most important is, that psychologically this accusation is made in a very careful way, and they will avoid as far as possible the strict lies. They will use mostly said sentences, written letters, true facts. Only the sentences have been said in other connection, in different circumstances, by different

reason. The stories are true, but the comment is false. F.e. In the trial of Rajk: Szonyi, a psychoanalyst, pupil of Freud Sigismund, lived in Switzerland about ten years and became the head of the anti-nazi, pro-communist emigrant groups. He has been in connection, through Dulles, at that time, at the US Embassy in Bern with the allied forces and Tito. He was supplied by Noel Field who was at that time the head of a religious relief service.

This story came out in the trial: "I have been through Dulles in steady contact with the western powers and Tito, and gave them regular informations, as their agent. I have been paid for this my work by Noel Field, a secret agent, who was head of the religious relief, a cover organization for Dulles's spy ring,... (It is true that Noel Field was an agent, but one for Moskau.)

The Vogeler case: He had been living in a big society, also met Dulles once, has been also to see Mr. Truman, etc.

In the trial: I have been in steady contact with all important US capitalists. Before I started to go to Hungary, I had been invited in a society, because they wanted me to meet Dulles. So I have spoken with him, and he said, that he had some Hungarian friends, and If I will be back, he would like also to hear about them. He mentioned names, and gave me special messages for them. I also did see Mr. Truman. The prosecutors comment: "Dulles, the organizer of the spy ring Rajk-Szonyi, wanted Vogeler to be the contact man between him and his agents, therefore he asked him to take along messages and after refer to him about Hungary. Naturally Mr. Truman, also wanted to see this master-spy before he starts to work in Hungary."

Naturally this story has to be equipped very often with evidence. If the police cannot bring up the evidence from the fails, they use tricks. The most useful is- like in the Cardinals case- such evidence, which the suspected thinks is destroyed or burned or lost since long time, is placed secretly in his home, and later they will find it in a house search. Mostly they try it to make so, that even the defendant may think, that he left this material there, he forgot about it. F.e. old correspondence-notes are placed somewhere in the kitchen

the house-maid did not burn them, but used them for clean-the-window, and now they are here, Etc.

But very often they use special agents for such work, and if it is necessary, simply forgery. Forgery of documents of facts, of evidence. The first-agent provocateur- way has very fine tricks. A pocket-thief is smuggling in his pocket some compromising things and five minutes later by a "razzia" the police find it ostentatively. Or they offer him, as police agents, documents- forged documents with his false signature- to buy, and then the case will be closed. If he pays the blackmail money, they disappear, and three days later he will be arrested- with the agents- and all documents will be used against him as such about them he, by paying acknowledged that they are original, and he can not deny any more.

F.e. I can tell my own story as examples "I have been suspected as foreign agent after I returned from Austria in 1946 to Hungary, and not knowing about this system, one night I had been invited through my girl friend to a very nice lady, and we had a long nice conversation, mostly about my adventures in Rumania and Austria. I said: " I am sorry for being in Rumania, having there ruined for years my life" (spending all money of my family I ~~have~~ lose everything) and she said: "A guy like you has a gun, where do you hold it?" which I extremely denied. The next day at 6 A.M. in the morning two political police officers took me out from my bed and brought me to the police. One stood at my feet, the other at the head of my bed. When I stood up (as I later learned) they put a pistol under the pillow- according to the information of this nice lady, later I have learned, the girl friend of Rakosi, the communist boss and one of the best agents in Hungary. They made in my absence a house search, did find ostentatively the pistol and made a protocol in such dubious language, that all my people signed it in best faith, and when I did read it, I was surprised, because it said, that they state that the pistol is mine. Two weeks later I had been released because 1: Gen Peter Gabors family was hidden in our Villa in 1944, in german occupation time, 2: because Gen. Peter Gabor hated this girl

friend of Rakosi- as a saddist. But the two point directed against me: this is your pistol and what did you mean by saying "you have ruined your life. You have been entered in the Sercret Service" Despite this I have been suspected also, because the Russians thought that I was behind the information, that Wallenberg, the secretary of Swalish legation, who saved in 1944 about 200,000 persons from the Germans, was killed by the Russians, which is true and which they told me -the NKVD- in 1945, when I was first in their hands as "swedish spy".

But these two weeks in the political police taught me more about Russian methods, than all further experience. Only later, by becom^{ing} their expert I have learned the system also staying behind it. But if not these two points mentioned before, I would have been confessed that I am a spy, Wallenberg was a spy, that all this was in preparation for a third world war, or I would have been hanged for hidden pistols on behalf of a protocol signed by my own people.

Good friends became spies. Young boy from the university is brought to the police and mishandled for days as organizing a terror group. Later they gave him a chance; he has to teach a girl, to go in a good friendship with her, and learn some- for his opinion uninteresting- details of her fathers life, his activities. He has to bring information about other friends. He is the agent of the police, he hangs on them. One day he gets an envelope to give to her, which he carries out. The night the envelope is found by police and contains foreign money. He disappears- police helps him to escape from Hungary, so that he even does not know it- and then it comes to the trial: " a western agent, who left Hungary gave to them the money for some specifide work".

A foreign person with passport asks with introductory letter from some Hungarian abroad little, indifferent favors from the suspected, which he does grant him. The "foreigner" travels away, the letter later found by police, the "favors" explained as special contact, the foreigner as agent etc. he is sentenced for long years prison. This happened in the trial of the Ministry of

Agriculture. And then everything is lined out to the meanpoint. F.e. in this trial the accusation wath, that by order of "agents" bringing messages from London, they tried to sabotage the work. So one point: they did use the money of the Ministry, originally for "horse-problems" to buy a car, a luxury car, they used a big amount for such expenses which are unnecessary etc. When the defense tried to prove that 1: the car was an order of the party. 2: that in the current ministry even bigger amounts are spent on the same way as the defendants- they have been kindly but strictly informed to "shup up or arrested". So the propaganda was free and they have been all sentenced. One of them had a broadcast and had listened regularly to foreign broadcasts for agricultural and political information for the minister, what he regularly reported as the head of the press-service. (All ministries had made this, I know it, I have worked in this branch for 2 years). But unfortunately he was no-parties member, he had only anticommunist friends etc. So he became in the trial "head of the conspiracy" who regularly listened for orders the british and USA radio etc, organized a group of resistance etc. The same story in case of communist press-man is nothing.

All this system was in the widest way used in the Cardinals trial, and then in the Rajk and Vogeler trials.

Naturally all this, the many political trials brought up in Hungary a bed rumor, and so Moskau said: Like in the Soviets, also in the satellites the trials have to be made 90% on criminal basis. To show what that means I prove this through a case of a simple police officer in the country, also demonstrating through this the general methods of forging evidence.

The officer received one day the order, that he is suspended because he "blamed the Communist party". This happened in 1947, when Hungary was a "democracy", before the communists took over the power. Months later an anonymous letter reached from his town the criminal police, written against two political police-officers. The investigation had to be handed over to the political police. They investigated and sent back after two months the letter with

"full proof" that it contained false informations and it was written by the aforesaid officer, he has to arrest immediately. Everything was prepared to arrest him, when by some personal intervention the case was brought to me for supervision. Within two days we could state: The evidence is false, the letter was written by the investigating AVH officers and had only one reason: to arrest the man. But this came to light only in 1948. Meantime, because of suspicion he was shortly internated by political police, as common criminal.

About the whole system we have learned officially, when Col. Asztalos explained the experts work in the future: "To state and prove the police investigation for laymen". We have to receive the prepared case and then sign the documents. That is all: no evidence, no explanation, etc.

And here we have to come back to our own story.

The Fischhof laboratory was founded in 1900, by Prof. Julius Fischhof, my father-in-law. He was a pupil of Bertillon, the famous French criminologist, and learned and studied in Paris long years. But in the days of the Dreyfuss trial he turned again his own master and took part between those, who stated, that the famous "evidence", introduced by the court, was not written by Dreyfuss, as Bertillon said. Only years after it could be proved, that Bertillon made his lifes biggest and most fatal mistake, and the opponents have been right. From the case my father-in-law derived his lifes most fanatical and basic rule: "The expert is never interested in the circumstances, on suspicion, he has to decide over facts. and "The expert can never take part in politics".

He then became one of the leading personalities in the handwriting science, and from 1920 he was leading personality in the International Bound of Experts and Graphologs, working on special fields. He took part in the fights, which at the end made from this knowledge a real science, working especially on "mental illness in the writing", later only on questions in the field of criminology and Justice. He stated: "The expert give not opinion, the expert has to prove so that even the laymen should understand and accept his words." He gave lectures on the Universities of Heidelberg and Dresden and

later in Leipzig. He died in 1944, in Budapest from a bomb, but could proudly say: "I have never lost a case".

He lived in a time of so called right-terror and later in real German terror. But one he could save: his freedom as expert. Even in the most revolting times he could openly say his opinion and take part against the government. He could win cases in Tschechoslovakia against the Government as Hungarian expert, in Austria, and also in Hungary. In 1930 he was the expert of the worlds most famous train-attempt case, where the Governments right-wing expert wanted to prove that the attempt and the founded handwritings are from a wanted communist. My father-in-law, as official police expert opposed this, was called for weeks from right-wing press as pro-communist, but one month later the anarchist was found, and it was Matuska Sylvester, not the suspected communist. My father-in-law did win his case, and his opponent, a pro-government right wing man was suspended by his right wing government for giving false informations and attacking Prof. Fischhof.

But I feel to give the best differences between the old times and the rules of our laboratory in one example. In 1949 Hanna Fischhof Sulner, my wife and I had been forced to give a false statement on published documents, later forced to forge and in the end we had to escape from Hungary to find a way to tell the truth: the documents are forged. This happened under the governing of President Arpad Szakasits, the President of the Communist Workers Party.

We Have a case in our files. In 1932 the right-wing Hungarian Government- as they call them now in Hungary, fascist- the extreme left propaganda wanted to exclude the social-democrat minority from Hungary. One day in the parliament and the press they presented a series of letters, written by social-democratic leaders, and containing an allegedly secret correspondence between the Hungarian and Tschech social-democrats, partly about common problems, but also saying, that Hungarian party is willing to fight against any restitution of former Hungarian lands, if they are supported financially by the Tschechs. This letter meant at that time treason. The Ministry of Interior started investiga-

tion and on the evidence they asked permit to arrest the social-democratic leaders, which have been representatives. The 16th of December in the two pro-social-democratic newspapers, a Sunday, on the first page, as headline it was written: "Prof. Fischhof, the expert says: the letters are forgeries" and the next Monday my father-in-law was called to court. Here he handed over his evidence and proof and the same day the Ministry announced: the case is thrown out, and the persons who made the forgeries are arrested - that means who presented them. 16 years later the only living social-democrat said in an interview: There was a correspondence between us and it was like this --- but those letters have been really forgeries. At least forged copies. The social-democrat leader was: Arpad Szakasits - and this shows exactly the difference between the two justice-systems. When in 1948, December 16 in my pocket with the fore-said interview of Szakasits, the president, I wanted to publish the story, the parties confidential, Gabor Andor said: "You think I am a fool, this might would endanger the entire Mindszenty case."

This might show also why we could stay in Hungary and have a laboratory Fischhof for 44 years in the old regime, and why we had to shut down the whole laboratory after 4 years in the Soviet-system.

On the other hand it was the great difference between the way the expert was heard in court. In the regular justice system the expert was questioned and he had to prove what he has to say. He had to bring and demonstrate, and we strictly held to this law. An expert-opinion, made in our laboratory did show in large pictures the questioned parts, it brought microscopic pictures about the script, about the ink etc.

The old system was too much clear for this system, the Soviet system. The Russians especially the Russian HQ officers enjoyed themselves very much in our work, having never seen like this, but it was not for the use of MVD. They needed expert opinion, which are corresponding with their wish. So they started to make it shorter in two ways: 1. To exclude us from the work, and to avoid our eventual call for court, they added in the official police comment, that we did

see the documents and stated the following: ... What they did need. 2.: To use other people as "experts of police" from them later Capt. Bogdanovits, a former police clerk raised to the general expert of AVH. He introduced a very simple method to expert-opinions, contrary to the law- the expert has to explain on which his opinion is based and show it understandable for the judge - he made it as order for police - to save time and waste of paper: The expert opinion has to be made; as follows: "Expert opinion. No.:. What case: ... Object... (Anonymous letter), Technical way: .. (f.e. optional), Opinion: the two handwriting are identical. Signature."

Later the style of the official letters became also changed. Whereby in 1945- 1946 the police asked simply to investigate the documents or evidence and give opinion who might be the criminal, in 1948-9 they gave it in order, whom they want to be guilty, or withwhom handwriting it should be identical. First time this happened only in AVH cases, but then the criminal police became a branch of them and they made the same.

In 1948 the Government granted two and half million dollars, to buy laboratory equipments for 8 police laboratories in the 8 police districts, and solved so that the court experts have been excluded systematically from work. These 8 laboratories became the center of forgeries, they have to support the policework "with evidence". In 1948 summer all experts have been suspended, because of a common step made by the court and police expert to protest against party-interference in their work and to save their independence, to avoid to bring puppets as experts in the court etc. mostly all have been restricted from their work. About ten we received later temporary permit to work, and only my wife as first, and then two weeks later the court medical officer received his affirmation.

All this might give a description about the scientifically organizing of a trial in a Soviet state. We have to say, that the soviets prepare a trial, before even the accuser has an idea what they want from him. The reverse case is, that they name an accuser before they know what crime he should confess, that

will be found out later.

This system fulfills everybody with horror. Most people have not the slightest idea what is happening around them, they feel only a horror and they know: every word, every bad face might bring them to court. So they are afraid and they try to cover from their feelings as much as possible. They are afraid, that they can find in any man, to whom they speak, an agent. Once my wife told a foreigner- a mexican man, that she is quire unhappy in Hungary and she would like to go away, because this system is bad, is ill and is a terror. He was a very nice boy, and he did no harm to us, being recommended from a friend in Mexico City, whom we helped to escape, but told us strictly, that he himself, is an agent of the Cominform and was coming to confer with Gen. Peter Gabor and other Communist leader to learn. He was a real fellow traveler, who traveled as merchant and was a secret courier for communist underground. Such cases teach people not to speak even to foreign persons, because they might be also agents. That is the steady fear, the steady whispering, the steady look-around-before-speak, what the foreign newspapermen are seeing always.

In this system living, everybody is frightened from the political police. They are coming in the night, you are awakened by some hardlooking faces around your bed, you are commanded to get up, and then you disappear. You have luck if it comes to a trial, but 90% there is no one. You just disappear, and nobody will remember on you, you will be a non existent person. Everybody will carefully avoid to remember or to mention you, not willing to follow you in the darkness of a night, to the execution or to Siberia. Even your closest friends and relatives try to avoid to speak about you, your wife, mother and children will cry in the night, but they will give no sign in the day. Your family will be transferrèd to another town, your wife will receive documents that you have been divorcing, and in a new town nobody will ask or know about the former husband, she will not risk to ask about you. All this in one picture, in one horror, and that is what everybody feels when they take him to the AVH in a closed, ironed black car, between machineguns, without saying any word.

And here we are the mainpoint of the story; what happens in the AVH cells to the prisoner, what is the secret, that brakes him? Why he will confess? How it is possible that strong characters are broken within weeks, that personalities could be changed within one month.

This system is a psychological system- as I have told it many times. So in Hungary this system is not the same as in Russia and not the same as in the other satellites. In big lines, in the tricks, in the entire lead, it is the same. But it is always carefully adopted to the psychology of the county, to the feel and sense of the people. We have had the possibility to observe this development until it came to its most frightening outline: the Cardinals trial.

And even before coming to his person, we have to speak about the past, and partly even about the facts after his arrest, to explain his story as an example for all.

In 1947 started the Communist Party its new politics to make trials against all opposition. The biggest danger from inside was the strong opposition from the peasants and smallholders, which did correspond to the world politics with the new movement from the emigration in the USA to form a "Green international". Therefore it was made up to involve all peasant-party leaders in the satellites in processes, which might than extend to a legal basis to dissolve their organizations. In 1947 there has been three different investigations lead by the political police and the defense. 1.: Some unknown people distributed leaflets about the army bolsevisation. 2: They discovered that the smallholders party members are in some special society, called "Hungarian Community", which contained also non smallholders. 3: The Party did find out that the so called Peasant-organization is preparing a peasant demonstration on next St. Stephens day as a bullwark against the communist workers-demonstration. This all together was made up in one trial: through the steady control of post they could collect letters, which mentioned names, and names from both sides, names of officers, etc. From these letters they constructed a conspiracy, and persons, who never did know one another have been brought in one organization, saying:

they have made a secret organization to overthrow the government, one part, the first, started to organize the officers, and distributed leaflets against the army, the second, was a cover-organization to overthrow the government, and bring back regent Horthy, the third wanted to mobilize for this reason all the peasants.

The arrested persons have been divided in three parts: One: The most important names, representatives of the small-holder party have been arrested by AVH, the officers have been arrested by the counter-intelligence, and the third, the non-important members, witnesses etc. were arrested by political police, but later internated and all disappeared somewhere in Russia. The first group was lead by two persons: Donath György, and by Balint Arany, the grand-child of the most famous Hungarian poet. The first resisted to confess, but after three weeks of special treatment he lost his control. Especially when they did show him the confession and signature, later the arrest letter of Béla Kovacs, the general secretary of the Smallholders party, who was taken away one day by the Russians-- both have been forged, the signatures were not his signatures, but forged, and Béla Kovacs was handed over to the Russians against his own will, with forgery and treason from Hungarians and disappeared perfectly-- so that Donath made after seeing no way out, a contract, that he will confess according to the prosecution but his life will be saved. Arany Balint did not break. He was put under the control of physicians, and got a so called post-hypnotic treatment. Both started to confess, Donath, believing in the promise and convinced, that he will save his life, and Arany in a slow, posthypnotic way. But as it was expected, the second day of the trial Arany did awake from his hypnosis, and denied in one moment, all. He refused the accusations, he accused the political police with brutal treatment, and confused, within two minutes, the entire court. But the judge did find a solution; they interrupted the case, and after ten minutes it was announced, that Arany was taken back to police for special investigation on further details. Three days after he appeared in the court in a perfect changed way: he was taken to the

Russians, drugged and handled, as only they could at that time: Arany was 15 years older, was broken and could not stay in court. He did not speak but pleaded guilty and admitted every question, with a yes. A horror ran through the country, and the Smallholders party newspaper printed: Where was Arany three days? But the newspaper was confiscated and we did learn, what means Russia. Arany was sentenced to life-imprisonment, Donath for death. Arany disappeared somewhere in the prison, but Donath could see three weeks later how they had framed him; despite his protest, his calls and the fact, that he cried out the whole story, what they promised him etc., he was shortly hanged in the presence of a few officials, and the story never came to the light. From our point of view it was important, what happened in this court, because my wife did investigate over 2 weeks all typewriters of the arrested people, to find out on which one the letters and pamphlets had been written and after two weeks work, she said: No one of the accused did it. But the party did not release anybody.

The Col.["]Földy- two years later the Soviets acquitted him too- said: If you will be paid, you have to find that the man we wish wrote them. My wife asked the intervention of Gen. Palfy,-- hanged last year in the Rajk process- and he finished the case, but "Miss Fischhof, you should take no part in the trial anyway". Then it came to the trial, we did not take part, and the police report said: the police and military experts, also experts from the court did state that this leaflet has been written on the defendants typewriter. It was too late to protest, and also without any possible reason, except to risk our lives.

From this trial we did learn three basic things: 1: The trial is made up on questionable evidence, theoretically, 2: The evidence might be forged; 3.: The Soviets have a psychological treatment to break the defendant, which might be different from another system in the world. And practically we have learned, that the minor persons disappeared, including the witnesses and that promises are only so long good as they wish, as long it is party interest.

The next steps were to dissolve the socialdemocratic parties. Here it was made more on political basis, but to show the propaganda and agent system I have to tell two little facts: in 1947, it came from communist party the story, that one of the leftwing socialdemocrat leaders, Marosan, the traitor of the whole movement did run over to the communists. This was found out in the morning hours, and telephoned from the central party office to the districts as a rumor, to tell it further. The districts phoned each section, the sections each house or factory propagandist, at 12 AM. the propagandists called in every town, every factory their closest agents, and at 2 AM in all restaurants, in every factory, in all public and private houses, everywhere the whole country did speak about this rumor, which was never printed in the newspapers. The denial, printed next day in the social democrat organ arrived only with the newspapers in the most places the day of the election to the people. The party lost through this about 30% of its votes, partly to the communists, partly to the extreme opposition- parties.

Despite official denials communist secretaries used every way to force the socialdemocrats in their party, often through the Trade Unions, which has the most important places occupied by communists. In September after 1947-th election a general strike was broken out in the biggest factories, and the workers did beat Rakosi and Szakasits themselves. Szakasits, the socialdemocrat general secretary asked for police help and caused so that the police could arrest about 3000 socialdemocratic workers.

In the elections the Ministry of Interior made the first big forgery. They printed about a half million false votings, and distributed them between the communists. It was found out, that some of the communists did vote twenty times in one day, having special trucks, autobuses and cars, to bring one group communist to vote in three-four or more districts with this false card. The reports of these forgeries were in the hand of a Socialdemocrat secretary, Sara Karig, who disappeared the day of election, about 7 AM. The carefull search for her later was let personally by Szakasits and Marosan, even Rakosi and Gen. Gabor

Peter had no idea where she disappeared. The socialdemocrats made a plan to kidnap a communist leader, until she isn't found, but the next day, Rakosi told them: "Karig was taken away by Russians and shot in Baden" as british spy. The socialdemocrat Minister of justice abdicated, because Rajk with police force obstructed the work of the state-attorney in the election. Later he remained, and being still the minister of Justice, could observe the hang of his enemy Rajk, since he became a better communist now.

In the early winter 1947 the political and economic police arrested the socialdemocrat secretary of state Kelemen Julius, and started a case against him. Two factories of his ministry have been accused of selling "military secrets" to foreign countries. The truth was, that one director of this concern fled from Hungary and took along with him important documents, to establish a new factory in the Western. Kelemen, through specially commented earlier letters was accused of knowing about this plan, and helping him, and as "discovering a sabotage" in the ministry, despite he pleaded not guilty he was sentenced to 15 years prison. That gave the last shock to the party and one night its traitorous leader, in the absence of the most important leaders, Marosan announced its fusion with the communists. This was the end of the social democrats, and the communists had special tricks to exclude even the so called left wing. Unknown little organizations, far away persons demanded the exclusion of the left-wing leaders, and after a strong protest from socialdemocratic party "It was permitted for them to remain in the party, but naturally they could not have any higher position". Within two months everybody, except two or three persons disappeared.

But the communists are still afraid of the former socialdemocrats, and if it happens, that in the country in two organizations two former socialdemocrat demand something, as it unfortunately happened sometimes, they speak immediately about secret socialdemocratic organizations, the persons are arrested, and then they arrest all the friend, friends of their friend, until they do not find somebody, a former socialdemocrat, who is both lines, he is the missing link, and

then they continue this until they find a chain, which leads to somebody, who had some correspondence either with foreign diplomats in Hungary, or with some kin of an emigrated socialdemocrat, and then they have the "Conspiracy", all will be sent to Russia. I observed this action two times in Hungary in 1948.

The dissolution of the two biggest ruling parties give the communist party a free hand of starting against the religious organizations. First they wanted to divide the two big christian churches, so they started to negotiate with the protestants. They wanted from them two things: control over all church activities and to hand over all foreign aid coming from foreign protestant organizations. The first demand was refused by bishops, but one of them, Rvasz, because of his former progerman tendencies, was in their hand. He was forced to abdicate or be triald as war criminal. He abdicated. But the other, Bishop Ordas, a son of a very poor family, refused to abdicate or to overtake the conditions. After the past protocol concerning the foreign aid was closed, in which he refused the government offers, he was put under house arrest. They offered him to escape, he refused. Within two weeks the case was ready: he did not mention in the negotiations, that the protestant organizations promised him further help on this USA trip in 1946. So he did hide foreign "income", which was against the currency-laws. He was brought before the court, and having really not mentioned this fact- - which was a promise in his eyes and was outlined as a foreign currency debt- was sentenced despite his not guilty pledge, to 2 1/2 years. In 1948, just before the Cardinals case, they wanted to free him ostensibly and made a new trial, offering him to abdicate from his rank, and he would be freed and released, but he refused it, and was sentenced again, and now, being free within two months, the state controlled new protestant church lead- expelled him from his rank, as a common criminal.

After Ordass trial, the protestant church signed the contract with the government, giving so free hand to start the war on catholics with full power, which was still going on since 1948, but had it climax only now, in the late autumn 1948, just before the arrest of the Cardinal.

The first orders and actions, against the Catholic Church started in 1947, when Rakosi, the Hungarian Communist boss, who said in 1945: "The Pope is a clever man" called after 1947, the Italian election: The Pope is a fascist, a spy, an agent of the imperialists."

The show-signs for agreement with the Church have been only a mask, behind it the Cominform got time to prepare its anti-religious propaganda and fight. The Russian forces were the first, who misused in 1947, the fight between two Russian soldiers and the kill of one, to prohibit "because of attack on Russian troupes" big Catholic organizations, which continued in the prohibition of meetings of Actio Catholica, than of Church conferences. The protestant got such permits, but not the Catholics. (To-day none of them, including the Jewish can hold meetings). They closed the ways, they called on diseases, they stopped auto-and train-traffic, they put villages and department under quarantine orders always at time of some Church processions or meetings. They asked lists of priests, they made photos from the people who took part in them, and fired them from their posts. They made official party and government meetings to call ostensibly everybody there instead of the Church, giving order for everybody to take part, they dismantled in the last moment the equipment of the Church or meetings, they put radios in the middle of the Congress speaking against religion and for Communists, army and police-auto solonns broke in the lines of the praying masses, gave the place of Church or religious meetings to the same time for markets or other public spectacles. Later they organized young people to start with provoking cries, to demonstrate for fascism, calling the primate as their leader, halloing hanged war-criminals. These groups disappeared in the given moment but prepared an excuse to arrest the masses as fascist provocateurs. And just this might have brought up, that the year 1948 showed, that in Hungary, contrary to the Governments pressure 3 million persons took part in different catholic mass-meetings.

The next step was the socialization of Church schools, on the first May the young communists sang a "Mister Mindszenty will hang;" In Mariapocs a

police car ran in the procession, and even in the last moment the people could save the Cardinal not to be tramped by the car. So came the first trial:

Pocspetri.

In the spring of 1948 all communist party secretaries got the order to sign a resolution in every village: the people want the socialization of schools. Millions of catholics and even non catholics protested against this step- only protestant Church was killed through abdication of Ravasz and imprisonment of Ordas- its two bishops- and the Catholic Church resisted, having the right and law to oppose it. In a little village, where the priest have been ill, and should have to go for an operation in the next town, there started a series of clashes, and so he remained and postponed the operation. Within a week the differences were so angry, that the communists attacked the majors' house, and a real fight started. The police officer wanted to bring order, but one- the only man who voted for socialization, a former army officer- wanted to stop him in the use of his gun. Through an accident the gun run and shot the policeman-dead. This was the right moment. The habitants of the village ran away, including the priest, and next day the whole village was arrested by political police. This was their day: they brought a case: The priest did not go to operation, he started a riot, the former police officer shot the policeman and all this: overthrow of the Government, rioting. Within three days, they produced a handwritten statement- - false one- from the priest, that he is homosexual, and came out with the following order: The expert has to prove that the officer did shoot the policeman, the physician that the priest was homosexual. Kolonal Komlossy, the ballastic experts was the first who refused; it was an accident, he did not intend to give false opinion and oath. The physicians came next: they did not take part in such scandalous trial. The police went through all experts, but all have refused. The Communist Secretary of State, Hajdu in the Justice Ministry said: "I am sorry, that you, gentlemen do not understand, that the victory of social ideas is more important than the truth of evidence".

The next day was the day of Bogdanovits, the former nazi first lieutenant. He was called in, and agreed: He will become police captain, he will be the general expert of AVH, he will testify, as they wish and he all pending questions about his past are closed. This was the second time they used him and he did what they wanted. (Previously in the second conspiracy trial, Nov. 16, 1947, he gave the opinion on which two persons were innocently hanged). He agreed, and the same afternoon he was nominated as general expert to court. Next day, he testified what they wanted: the former officer was hanged, the priest sentenced to death and later merced for life-prison.

They had the necessary internal propaganda to start against the Church.

New trials came. Scoutboys and middleclass pupils, playing bandit police or indian-whiteman, were taken to police. The organization, -bandits, police, indians, whiteman- were called military organizations, instructed and helped by the religious teacher, the priest; the weapons, toys, were called armaments, and it was said: Religious teaching priests organized terrorist outfits with guns to overthrow the Government. A series of priests and their pupils were sentenced to 3-4- and even to 15 years, including 14-14-16 year old boys, as the oldest groups, and because of "crimes against the people" before peoples court and not in juvenile-court.

Then came the first step against the Church itself. The leaders of Actio Catholica were arrested, and only Mons. Mihalovits could escape. But the secretary general, Lenard "Odon" and his staff were arrested; they distributed secretly (by ordinary mail..) pamphlets against the order (against the socialization of schools.) (and informed also foreign powers) they sent from the protest to the cultural attachee of every legation). The sentences were 10 to 3 years. But this was the first trial, where the defendant did speak freely, the police miscounted the case. But nothing was put in the press and the whole trial was secret. I have the original description of the trial, I have been presenting.

And here were said the words, which were later missing in the Cardinals trial: "I am accused with conspiracy and crime against the republic. But right

and law are on my side. We have fought for the order of this country, we have defended the constitutional rights of the Church. We have been on the side of the bill and not such one, who wanted a terroristical change in the constitution and who did fight in a brutal way against the Church. The fight is not about schools, but even not on the person of Cardinal Mindszenty, the fight is for the Religion and for the Church. I may fall in this fight, but thousands and thousands will follow me. The Hungarian State, Government, and its ruling Party started a fight against the Church, and you, judges of People, have to know, that there is no fight of guns against ideas and religion, even not with prison. We, the Catholic religion, have superlived all prosecutions of past, and in the most heavy times we got our most eminent man, our martyrs and our miraculous Saints. I am only one of the 1st soldiers in this fight, my person is not important, and its importance is just by this trial given.

Millions of Catholics observed this trial and our words have more importance, than you might have sought. From Europe till Africa, from China to Australia, millions are listening to these words, because here not Lenard, the priest, but the Church as accused speaks, over the Church you have to sentence. Your sentence will be sentenced by millions, by the whole world. If you sentence me, then you sentence, the Hungarian Actio Catholica, the bishops, and the entire Church. I have got a message, that the bishops and the Cardinal are on my side, they are with me. I am proud to stay on this place, as priest of rank, who - even in the nazi times - did not stay before court in the worlds history for politics since long centuries. I am responsible for what I did, and I ask God, to give you Brain and Sense to sentence in his name".

One of his codefendants, a little village-priest said: "God, forgive them, because they do not know what they do."

So came the date of the 18th of November, when one afternoon, the Cardinals secretary, Zachar, disappeared, and nobody knew where he was. And after him thousands and thousands of priests, church officials, and the Cardinals protest had no answer, he was freezed in his plays. Prisons have been filled

with church dignitaries, blood ran on the prison walls, and the night saw day after day; secret burnings and secret truck transports to Russia. In the public it started with cables and protests: the Cardinal should be sentenced.

And in this political situation, under such circumstances we can explain what the Cardinal did do and what happened to him in the prison, when he was taken to the famous Andrassy Street (Now Stalin Street 60).

The Cardinal was prepared to be brought in a cell, to be beaten and be mis handled as much as possible. He was taken out from the car in the night and brought in Gen. Peter Gabors room.

-What does your excellency mean- said-kindly the Generals, after offering the Cardinal a seat in a very comfortable arm-chair and offering him with coffee, cigarettes and cookies- what should happen to you? What we want from you?

The Cardinal was puzzled. It was just the opposite from what he expected. He started to protest, and explained to the General, that he- - the Cardinal, thinks his person is not valid, to risk through his arrest a world scandal, and a break with the Western world. So he wanted to speak with Secretary General Rakosi or one of the Governments leading persons. But he was kindly told, that his arrest is not settled till now, they want only some information and he will be free within two or three days, and the world will not be notified about his arrest. But there are some moments, in connection with his staffs confession, they have to clear up, and they hope, he might give them explanation about them. The Cardinal believed him; he was tricked by the generosity of this frightened and famous man.

The general personally went with him in the other part of the building, showing kindly the way, and so they arrived to the first floor rooms, where the prominent prisoners are questioned. Here the general introduced personally his deputy, Col. Detschy and left the room. The Colonel had a very comfortable room, a big one, with comfortable chairs, and also with coffee, cigarettes and biscuits. They sat down, and a stenographer came in. A special guard was posted at the door,

and later it turned out that this special guard was observing the Cardinal night and day, changing posts every four hours. Colonel Detschy later gave his post to others; Colonel Szaberszky, Major Pal and Major Sved, leader of economical branch, sometimes the General personally took over the hearing, always in kind and gentle manner. The Cardinal was surprised but first believed them. He declared to be ready to give full explanation.

A stenographer was called in, and they started the questions. First personal questions, including all details of his life. Who was his friend in the priest-school? Whether he knew that this man is now wanted by war-crimes? No? Then they will later show him the proof. What was he doing in Zalaegerszeg as priest? Why he wrote against the Communists? Why he wrote in his book: The mother, against Russia? He had some misleading informations about Russia? That he would not write this now in the same way? He should explain what he meant by that? So they turned to politics. They explained to him, that he was not right. Russia is not against the religion. These are tactics only, because they have to defend their position. Does the Cardinal not see the conspiracy of western powers against the Russians. These are only reactions. They discussed little details hour by hour. It came out a very interesting picture. The Cardinal, thinking, that he will really be free within days, tried to avoid discussions, he ran in their political lines, he was mixed up in political contradictions. But they do not want to go so far:- These are not important problems- said the Colonel- this is only my private interest in your political mind, lets go back to official questions.

They asked about his activities: political, public and private. They checked up every information, they asked whether it is true what they said or not? He corrected them, he gave explanations. Is it true, that you gave an auto to the Vatican radio-director? NO? Then this must be a wrong information. You see, innocent people became so guilty,- said the Colonel and phoned immediately to the party. The man, who gave that wrong information should be sent in and arrested. He is a bad communist, denouncing innocent people. The Cardinal was too warm-

hearted, he defended the man: He might be mislead through this and this story. And then he told the story, and told about his own driver, who mislead him, and he had to pay on the car, he received, so much for "reparations", that the end-amount might look like a new car. All this was carefully notified.

Then they asked him: did he know Prince Paul Eszterhazy? How much he received from him? Whether he has ever spoken to Cardinal Van Roy? What he did in Roma? When and where he was in contact with Cardinal Spellman? What did he speak with Chapain and Shoenfeld, the American Envoys? Whether he knew anything about the names of this list? They showed him a list containing 40-50 names - including later his codefendants? Was Zakár his confidential secretary? Does he know exactly about everything, what Zakár is doing? Four days they questioned him, and the Cardinal had no idea, that the newspapers are full with his story. He thought: this is all for information and more to free his staff than to defend himself.

Four days, he slept only one night. The officer came and went, the guards went and came, and the stenographers were changed every 2-3 hours. But the Cardinal received food;- You have to pay it from your own later- and got coffee and everything he wanted.

The fourth day morning the General brought a big staff of papers: they showed him the documents.

These are forgeries- said the Cardinal, this letter was written in Church affairs, and had nothing to do with politics. The originals have been thrown away- so you have here photocopies and these are forgeries.

Do you trust your secretary? asked the General. When the Cardinal admitted, he said:- This material was transmitted to us by him. He put the material, what you wanted to throw away in a metal tube, by our order. So here you might find the copies of the intimate notes you ever made. Look it through. And then piece by piece they showed him the material., The Cardinal denied; this might be partly true, but is partly forged. And I do not believe that Zakár betrayed me.

But they discussed the matter hardly, the Cardinal did know about the

metal tube, which was found in his cellar in presence of Zakar. And after an hour, the Cardinal was shocked; they had so much internal details, they had so much detailed information, that he thought: If not Zakar, a masterspy did help in the case.

The styl was changed. The General told him exactly: They need from him a confession, an abdication and then he will be sent to Rome and he will be free. The Cardinal refused. They told him: You might have heard about our methods. We can break you too. But he refused any confession. They told him: You, as the princeprimate worked for overthrow of the Government, you misused your Church connections; you wanted to become against the first standard-hearer of your kingdom, and use your noble-rights against the people. You misused the Church connections, and brought up a conspiracy ring including Cardinal Spellman, to act against the Hungarian Republic. The Cardinal refused and said: I take the risk of your methods, but I do not betray my Church, my people and God.

He was told to write a confession, explaining everything in details. He got paper and sat down. He wrote and wrote, and he fell asleep; he got coffee and continued. Pages after pages were filled up and signed. But like the cross examinations, like the detailed questions, even the evidence, they showed him, could not result in his confession contracdictions. He denied and said: I am not guilty.

He was brought to the AVH on Monday night. He was in hearing until Friday. General Gabor Peter, whose instructions aaid: No use of violence- - asked new instructions. He sent a message to the Party.

It was hard to decide in the Party, what should be done. Most unfortunately Revay officially announced, that the Cardinal did confess, this was un-reworkable, every hope of a solution without world scandal- - was gone. Rakosi handed the case over to Geroe, the Russian confidential man. Geroe called Berey - the secretary of foreign affairs and the comminform chainman: they conferred with the Russian Embassy and within / twelve hours the answer was ready: The Cardinal is to be prepared for trial - he has to live, but he will be no more

free. The ordinary preparation is permitted- - but no harm to his life before the trial.

In the AVH the staff-doctor was called: Dr. Steven Balint, a big, negroid type, about 250 pounds, a psychiatrist and internist. He should investigate the Cardinal, together with Dr. Tamaska, the assistant of the Court-physician Institute, a former assistant of Prof. Orsos, the German friend, nazi court medical officer, a friend of Capt. Bogdanovits.

The Cardinal, still sleeping in his cell- a big 6x6 meter cell- was called by the guard and brought with two officers to the second floor- - in the medical- officers room.

If you are clever- said one of the investigators- now you prove, that you are crazy and you will be set free within two hours. - and all laughed. This was a rutinjoke, they made every time- but nobody could still now come out from the prison- by medical help- he might day in his prison.

The Cardinal was along in a physician room with two very kind doctors- We are not police officers- said the higher, the negro in white collar, we are doctors. We are not interested, whether you are guilty or innocent, we are interested, whether you are hurt or not, whether you are ill or not.

They undertook him a thorough physical examination. They questioned him- very kindly and like private doctors,- asked him personal and familiar questions, they took examples of his blood, etc. Later they sat down, and started a long private discussion with the Cardinal, about how he became priest and how he is living regularly, etc. The Cardinal trusted them and answered:

They had different private questions about his psychological background, about his imagination etc. They showed him a picture of a strong looking, roundfaced, well looking man, with blond hair and mustache. They asked whether he knows this man, with such interesting eyes? He said no.

The two doctors were satisfied. They told him that this man is a friend of the General, he very often comes to visit the prisons- some Russian secret agent, and he helps very much the people. He is a doctor, but does not

practice.

The conversation became more and more confidential. The little doctor, Tamaska, said: Look, this is our job. I am not a communist, but as court physician I have to take part here, especially because I have been a Hungarian officer, I fought against the Russians. If you would be here in my place, you would understand me; I have a wife and children.

The doctor said: You are the Cardinal- and you will remain. I do not wish to be hanged once- so I tell you something: I will help you as much as possible, but you promise me, that if once the case will turn, you help me. There are also good people here. The Cardinal was surprised and promised what he wanted.

They told him: We can help very few of you. But we know everybody- you know a doctor knows everybody- and we will try to help you. We will also speak with this man, whom you unfortunately do not know, but we will protect you, he might help you a lot. And then we will try to manage it, so that you should find also such guards, who can help you. But do not forget: if you are free, or you will be freed by Americans, or the times are changed, you promised us: you will help.

The Cardinal went too far: If anytime this government of devil will be changed, you will see me on the top of the country; then I will show you, what means payback in my promise. Anyway: if you, whenever, fall in the hands of Western powers, show them my signature- here on your book- and he wrote his name and recommendation: To my friends, Mindszenty Jozsef, they will know what this means.

He was taken back to his cellar.

The doctors said: This man thinks now, that in our Party it is the same, like in the arrow-cross times. He thinks he can trust us- and this is the first step.

They proudly showed later to everybody the Cardinals writing: we never thought he would believe us so easily.

The picture of the General's friend was Franz Voelgyessy dr, the most famous hypnotist in Eastern Europe.

The Cardinal ate something from his prison fare, first time, that he did not receive "extra". This prison-ration is: in the morning a half litter black coffee with 150 gram bread at 8.00 AM, and a half litter potato or other vegetable supp with 200 gram bread at 2.00 P.M., this is all for a day. Then he prayed until he was called against, about the evening hours.

Everything was taken away from hi, he had only his clothings, and his book.

A detachment came and brought the Cardinal to the second floor, in a big room, with four windows, two on the Andrassy Street, two on the Czengery Street. It was in the evening, the lamps of the street were lightening directly in the room. Two guards were posted at each door, and the Cardinal was advised to sit down on a chair in the corner, opposite him three desks, behind them three civilian investigators. These people had, before them, his written curriculum vitae, the so called "documents", and on different chairs the officers, who questioned him, the earlier days, were sitting. Sometimes the General came in with Russian officers, and the officers also came and went. The examiners later were also exchanged, because this hearing went on now for hours and hours, night and day.

The read his curriculum vitae, but the tune was changed. He was no more: Your Eminency. He was just: Mindszenty.

The oldest of the examiners, a very clever looking, calm man said: Listen You are here accused, you will have to defend yourself, you have to prove us the contrary we prove you, and who is right, will be seen. Everything, we are now discussing will be put on report, and on the end we make a common statement. But one you have to realize: this is not a political police, like you think; we do not make politics. I am not a communist party member, I am smallholder, the other are communists, two of us no-party members. We are working only to see:

Did you offend the law of the country or not. You are accused not as Cardinal, you are accused as Jozsef Mindszenty, the Hungarian citizen. Therefore, we will avoid any word on Church affairs. Do not mix religious and Church questions in this material, as we will avoid to use anything you did as Cardinal as priest.

Bármeny is furosán hangzik, először mint fogoly, mint letartóztatott ~~valaki~~, találkoztam a hirhedt GPU módszerekkel. Ebből azután nyomban nyilvánvalóvá válik ~~miért~~, hogy nemcsak a pozitív, hanem a negatív oldaláról is megismertem az egész rendszert. Később igen sokszor segített nem egy nehéz helyzetben, hogy ilyen kitűnően ismerem a kommunista rendőrség egész genetikáját.

Január 16.-án foglalták el az orosz csapatok Budapest pesti oldalát, január 17.-én reggel Wallenberg Roul svéd követségi titkár, akinek embermentő akciója közel 200.000 embert ~~mentett~~ meg a németek elhurcolása elől, megjelent az akkori ugynevezett "nemzetközi getto", az üldözöttek külföldi védelem alatt álló házai előtt ~~meg~~ néhány orosz tiszttel, és részletesen elmagyarázta nekik eddigi tevékenységét. Kiterjedt és ~~alapos~~ tervei voltak a jövőre nézve is. Sajnos akkor még egyikük ~~sem tudta~~, hogy még egyetlen európai sem tudta, hogy ~~miért~~ mások az orosz és kommunista elképzelések a jövőről. Már a főváros ostromának utolsó napjaiban megkezdte az itthonmaradt és elhurcolt emberek kartotékozását. A hiánylisták óriási tömegben halmozódtak a pincékben. ~~Itt~~ Tervbe vette, hogy minden olyan magyar állampolgárnak akiről az üldöztetés idején megállapítható volt, hogy segítséget nyújtott az üldözötteknek a németek ellen, vagy aki tevőleg résztvett németellenes akciókban: svéd menlevelet ad, hogy ezáltal igazolja, és mentesítse minden orosz akciótól. Hatalmas terveket küldött már hónapokkal előbb Stockholmba, ahol feldolgozta, hogy az orosz megszállás után, milyen módon és milyen eszközökkel kell és lehet Magyarországot segíteni. Dunai uszályok soráról álmodott, teherautókaravánokról, melyek árukat és élelmiszert hoznak a sokat sanyargatott országba. Természetesen mindez ~~minden~~ pénzből, svéd lobogó alatt. Wallenberg ezt pusztán "jóléti" akciónak tekintette. ~~a szerjel - mit lehetett - nem.~~

Január 17.-én délután elindult autójával Debrecenbe. Malinovszky főhadiszállását kereste, vele akart érintkezésbe lépni. ~~Itt~~ ~~akkor~~ ~~még~~ ~~sem~~ ~~tudta~~ ~~hogy~~ Pethő László nevű barátja a város határán kiszállt a kocsiból, és visszafordult. Így Wallenberg sófőrrjével egyedül vágott neki az utnak, előtte, mögötte motoros, zöldsapkás GPU tisztek robogtak.

Január 20.-a körül fosztogató oroszok törtek be a "nemzetközi getto" házaiba. Wallenberg megbízottja nyomban érintkezést keresett az illetékes orosz parancsnoksággal. Mivel jól beszélt oroszul - egykori orosz hadifogoly volt az első világháborúból - egyenesen a titkos rendőrség ~~főhadiszállására~~ ~~főhadiszállására~~ főhadiszállására vitték, és mint kémgyanus elemet az NKVD le is tartóztatta. Két óra múlva egy orosz zöldsapkás politikai rendőrtiszt jelentkezett a svéd követségen: követelte, hogy svéd iratokkal igazolt egyén azonnal keresse fel a parancsnokságot, és igazolja a letartóztatottat, ellenkező esetben 6 órán belül agyonlövök, mint német kém.

Senki sem merte vállalni. Így jutottam én abba a helyzetbe, hogy ~~miután~~ miután megfelelő papirokkal elláttak, mint "igazolt" svéd magam mentem ki a főhadiszállásra. Mivel az idő sürgetett, nem riadtam vissza attól sem, hogy már vaksötétben tapogatództam előre a romos utákon, mire ~~érttem~~ érttem. Az NKVD épületének azonban nyomát sem találtam. Többszöri kérdezősködések után végre egy orosz katona megértette, hogy mit akarok.

Egy kis házba vezetett, ahol az első emeletről zongoraszó, ének szűrődött ~~le~~. Egy fiatal lány énekelt Schubert dalokat. Miután néhány percig a folyosón ácsorogtam, újból megjelent a katona és felvitt az emeletre. Egy gyönyörűen berendezett uriszobában egy orosz ~~alt~~ tisztült egy kanapén, és figyelte egy fiatal lány énekét, ~~akik~~ ~~zongoráz~~ ~~nak~~ akinek egy másik zongorán kísért. Az egyébként tapasztalható brutalitásnak, erőszakoskodásnak sehol semmi nyomát nem lehetett látni. Midőn beléptem és udvariasan meghajolva, köszöntöttem, helyet kínált meg. Azután orosz nyelven odaszólt a két lánynak, mire azok váratlanul eltűntek. ~~Az orosz~~ ~~leült~~ velem szemben, mosolyogva, kedvesen. Néhány pernyi kétségbeesett küzdelem után német nyelvre tértünk át, azt ő is egész jól beszélte, és így könnyebben értettük meg egymást, mint az én gyér orosz, vagy az ő tört magyar tudásával.

Többé
senki nem
látta őt.
Eltűntek.

a nap alatt
elűlt

Megdühödtem. Társalgásunk közel egy órája tartott, és még mindig nem tudtam vele megértetni, hogy ki az, akinek igazolását kívánta. Elhatároztam, hogy kiprobálom, vajjon valóban nem tud-e más nyelven. Ahelyett, hogy a tolmácsnak magyaráztam volna meg, hogy mit fordítson, a nehezebb szavakat megismételtem németül, angolul. Váratlanul értelmesebbé vált a társalgásunk. A feltett kérdésekből láttam, hogy az őrnagy ~~sakkal játszott~~ megérti, amit mondok.

Kérdései főként a svéd követség tevékenységére vonatkoztak. Elmondta, hogy meggyőződése szerint az egy illegális német kémközpont. Később ezt a kijelentését oda módosította, hogy angol kémközpont. Megemlítette, hogy a követség egyik épületében ~~együtt~~ ^{együtt} voltak egy angol állampolgárt, mert kém volt. Hogy német vagy angol, azt nem közölte.

A védleveleket, melyekkel az üldözötteket mentették a németek elől, nem értette. Minden magyarázkodásom ellenére úgy állította, hogy azokat a németek részére osztogatták az oroszok ellen. Közel két óra vita után láttam, hogy a régi védleveleket azonosítja azokkal, amelyeket Wallenberg tervezett. Ettől kezdve már nem is beszélünk másról, mint erről a problémáról. Meggyőzőhetetlennek látszott. Kifejtette, hogy a svéd követtről tudja, hogy fasiszta. Elképzelése szerint a svéd akció egy hatalmas, nemzetközi oroszellenes kémhálózatnak a felépítését célozza.

Éjfél felé járhatott már az idő, midőn váratlanul felállt, és ~~le~~ ^{kijött} te, hogy aznap már nem mehetek haza, ott kell maradnom. Döbönt arról kifejezésemre közölte, hogy előbb le kell magamat igazolnom. Hivatkoztam Wallenbergre, svéd "utlevelemre". Váratlanul ezt kérdezte:

"Hol van a követ?"

"Budán"- a nuntiatúrán"- mondtam.

"És ki van Pesten?"

"Tolsztoj".

"És hol van Wallenberg?"

"Malinovszkynál tárgyal. 18.-én utazott hozzá."

"Nem igaz. Le van tartóztatva, akár csak most Ön!"

"Tiltakozom! Önnek nincs joga engem letartóztatni. Én most a svéd királyi követséget képviselem. Wallenberg sincs letartóztatva."

"Ha kívánja felhívom Debrecenre és tisztázzuk, hogy melyikünknek van igaza."

~~Kivakka~~ Leült és csendetartott. Hivatta Debrecenben a főhadiszállást. Jó 20 percet várhattunk, azután jelentkezett íróasztalán a tábori telefon. Rövid, néhány percig beszélt. Midőn letette a kagylót, mosolyogva felém fordult.

"Nekem volt igazam."

"?"

"Wallenberg nincs Malinovszkynál. Wallenberg ~~nincs~~ kém és le van tartóztatva!"-- jelentette ki. Azután látva meghökkent arcomat, hirtelen megkérdezte: "Ismeri Ön Tolsztojt?"

Félni kezdtem: "Személyesen nem."

"Tudja az igazolni a maga személyét még ma?"

Dadogtam. Wallenberg kém és az emigráns Tolsztojtól kér igazolást. Jobb várni: "Nem tudom, hol lehet elérni."

"Kérem, -mondta- holnapig itt kell maradnia."

Utolsó kísérletet tettem: "Önként jöttem. Meglep, hogy a baráti Szovjetunio képviselője ~~úgy~~ ugyanolyan módszerekkel bánt velem, mint a legsötétebb nyilasvezér. Tiltakozom."

Kijelentésem, úgy látszott, megdöbbsentette. Tiltakozott a sértés ellen. Ő nem akar velem úgy bánni, mint egy nyilas, vagy német. Nincs is szó letartóztatásról. De nem lehet ilyen későn már hazamenni. Egyedül nem mehetek este az utcán, mert kijárási tilalom van, lelőnek a járőrök. Katonai járőr meg nem kísérhet haza, mert nem talál a sötétben viszsza. Ők még nem ismerik a várost. Tehát be kell látnom, nem mehetek haza.

Félelmem hirtelen szemtelenné tett.

"Nem maradok itt fogolyként" mondtam.

"Hanem?"-csodálkozott.

"Ha ön, személyesen, mint a vendégét, tekintve a vis major esetet, meghív, akkor szívesen maradok".

Udvariasan elmosolyodott. ~~Örömmel látta~~ Szinte látszott rajta, ~~hogy~~ örült, hogy visszanyertem biztonságérzetemet:

"Ön a vendégem. Van valami kívánsága?"

"Igen. Szeretnék lemosakodni és vacsorázni."

"Nyomban intézkedek"- jelentette ki az őrnagy.

Felállt és kiment. A tolmács kifejezéstelen arccal figyelt. Mérföldes ostobasága mögött most valami alamuszi ravaszság lappangott. Szemei sarkából úgy nézett, mint ugrásra készülő vad. Szinte szabadon hajlamokat véltem látni benne, mintha mosolygott volna ostobaságomra. Később- éven mulva rájöttem, hogy neki volt igaza.

Az "őrnagy" megjelent egy katona társaságában. A katona egy sötét, világítás nélküli fürdőszobába vezetett, ~~ahol~~ gyertyafény mellett megmostam az arcomat és kezemet. ~~hiszen~~ ~~terveztem~~

Innen egy katonákkal telt ~~szobába~~ ~~keresztül~~ ~~és~~ egy igen csinosan berendezett szobába ~~vezettek~~ ~~ahol~~ ~~egy~~ ~~igen~~ ~~csinosan~~ ~~berendezett~~ ~~szobába~~ ~~vezettek~~. Egy magyarul beszélő ~~mérnök~~ ~~mennyasszonya~~ ~~laktak~~ ~~ott~~, ~~ugyanígy~~ ~~csak~~ ~~fogolyként~~, félig fogolyként. Bemutatkoztunk, és újból megjelent a katona. Sós halat hozott, vajes kenyeret, teát. Vacsora közben megjelent az "őrnagy". Megkérdezte, hogy meg vagyok-e elégedve mindennel. Vállatvontam. A mérnök tolmácsolta: "Igen, mondta nevében, minden a legnagyobb ~~rendben~~ ~~van~~". Megkérdezték, éhes vagyok-e még. Kaptam még vajes kenyeret és ~~h~~ ~~ot~~ ~~azután~~ ~~lelekedtünk~~ ~~aludni~~. A sötétben megtudtam, hogy a mérnök a grádban végezte ösztöndíjjal tanulmányait, a világháború kitörése után hazajött, de természetesen az orosz nyelvet nem felejtette el. Ez lett a vesztesége. Mikor a ~~hívn~~ ~~uló~~ orosz csapatok meghallották orosz beszédjét, egyenesen idehozták. Azóta nem engedik el. Nagyon kedvese hozzám, tolmácsként használják mindenütt, mennyasszonyát is behozták, jó életük van, csak éppen nem engedik őket szabadon. Megvigasztaltak legalább három-négy hétre el lehetek készülve, hogy felém sem néz senki. Mikor ez ellen tiltakoztam, megmagyarázták: "Ezek oroszok, ráérnek. Nem lesz bántódása, csak éppen elfeledkeznek magáról. A katonák pedig innen ki nem engedik, maga itt nem beszél többet soha az őrnaggyal." Kétségek között, félve és nyugtalanul ~~hánykolódtam~~ ~~egész~~ ~~éjj~~ ~~Reggel~~ ~~nyomban~~ ~~menni~~ ~~akartam~~.

Kerestem az őrnagyot. Közölték, hogy nincs a hivatalban. Később a mérnököt és mennyasszonyát is elvitték. Egyedül maradtam. Kimentem a másik szobába. Az orosz legénység nyugodtan hevert az ágyakon. Nem törődtek velem. Beszélni akartam hozzájuk, szó nélkül elfordultak. Senki sem akadályozott meg, hogy akár az udvarig is kimenjek. Ott azután egy igen határozott, de udvarias őrnagy nyomban visszakergetett. Sehol egy goromba hang, sehol egy durva gesztus. Csak éppen észre sem vettem. Mérföldesül félni és izgulni kezdtem. Sokkal rosszabb volt ez mint a németek kínzásai. Ott az ember tudta, hogy mi van vele. De itt egyszerre ~~tudtam~~ ~~hogy~~ ~~megszűntem~~. Ha ezek akarják, én eltűnök egyik napról a másikra, anélkül, hogy a nevemet kérdeznék. Egyszerre megszűnt köztem és a világ között minden kapcsolat.

9 óra körül megjelent egy orosz. Reggelit hozott. Teát, huslevest, vajat, kenyeret, sós halat. ~~Kedvesen~~ Biztatott, hogy egyem. Ott maradtam a szobában, amíg rám nem kedveskedte az egész ételt. Szomjas voltam nagyon, mert minden nagyon sós volt, és a tea nem sokat jelentett a sok hal után. Vízét akartam inni. Kimentünk a csaphoz. Kiderült, hogy befagyott. Megígérte, hogy majd hoz a szomszéd házból. Elment, és többet nem jött vissza. Egész délelőtt a szomjúság és a kilátástalan sorsom feletti kétségbeesés gyötört. Közben a másik szobában szólt a rádió, ha szóltam a katonákhoz kedvesek voltak, megveregették a válamat, de semmit meg nem tettek. Még egy pohár vizet sem voltak hajlandók hozni. "Nye ponyemaju"-mondták, és kedvesen, biztatónan nevettek. Észbontó volt.

11 óra körül újra megjelent az oroszom. Kedvesen mosolygott, és hosszú - számomra érthetetlen mesét adott le, hogy miért nem tudt hozni a vizet. Annyit értettem meg belőle, hogy valami "kamerad" megakadályozta. De most hozott, még hozzá sokat, egész kancsóval. Ittam. Azután behozta az uzsonnát. Sós halat, vajás kenyérral. Biztatott, hogy egyem. Unalmamban és idegességemben rágni kezdtem a halat. Közben pedig ittam. Egyszerre csak fogja magát az oroszom teletölti poharam vízzal és kirohan, mintha kilőtték volna puskából. Csodálkozva néztem utána. Persze a haltól ismét szomjas lettem. Idegesített ez az állapot. Elhatároztam, hogy a legközelebbi étkezéskor nálam veszem kezébe a vizeskancsót.

Megint egyedül voltam órákig.

Közben ezer és ezer gondolat forgott meg agyamban, hogy mit is akarhatnak ezek tőlem. Főként az izgatott, hogy miért nevezik Wallenberget kémnek. Milliós kis ~~gondolatok~~ forgott meg agyamban: átgondoltam minden apró részletet vele kapcsolatban. Mert valószínűleg csak volt valami oka annak, hogy ehhez a megállapításhoz ilyen csökönysen ragaszkodnak. Minden másban udvariassen engedtem, csak ebben nem. Próbáltam Wallenberget az ő szemszögéből nézni, megkeresni, hogy hol érthették félre ők a dolgot, hogy ha legközelebb beszélünk, akkor megmagyarázhattam a tévedéseket. Egész nap ezen járt az eszem és közben természetesen azon törtem a fejemet, hogy lehetne kiszabadulni minél előbb. Vajjon a másikat, akinek a kedv ért jöttem, kiengedték-e már?

Kettőkor újra megjelent egy orosz. Most egy másik. Nem hozta hozzám a halat, hanem egy kitűnő huslevest, utána ecetes, hagymás salátát. És utána egy jó zsirós, sonkaszerű disznóhúst, félig beszózott, füstölt állapotban, kifőzve és hűtve száraz tört burgonyát meg egy pohár bort. Mivel addig nem akart nyugtot hagyni, míg az egészet be nem faltam, és amellet a sok háborús koplalás után jól is esett az étel, alaposan nekiláttam és megettem. Amellet nem is éreztem a dolgok ízét nagyon, mert tele voltam a sok sós hal szagával és ízével. Kiéhezve, ostrom után jöttem ide, és az első három étkezésen sós hallal kellett jóllaknom. Ez a lakoma most fejedelmnek tetszett.

Alighogy eltávozott, a magány ismét olyan nyomasztólag hatott rám, hogy közel két órán keresztül, mint egy órált, fel és alá szaladgáltam a szobában. Lehetetlennél lehetetlenebb gondolatok kavargtak az agyamban, és egész fejem olyan volt, mint valami füstölgő katalán. Nem tellett bele egy nap, és teljesen kivetkőztem magamból, annyira idegesített, hogy egyrészt nem tudtam megállapítani, hogy mit akarhatnak tőlem, másrészt, hogy egy olyan ismeretlen és ideg világba kerültem, melynek semmiféle emberi hangját meg nem értett. Azzal semmiféle érzelmi vagy értelmi közösséget nem tudtam találni. Kinömben végül is lefeküdtem és addig erőltettem az alvást, míg végül is ~~elaludtam~~ mélyen elaludtam.

Emberi, ismerős hangokra és ~~lehetetlen~~ szomjuságra ébredtem fel. A mérnök tért vissza mennyasszonyával.

"Holnapra vagy ma estére, azt hiszem, szabad lesz" - mondotta.

Ezér és ezer kérdéssel estem neki. De nem volt hajlandó semmit sem elárulni és végül is csak annyit mondott: "Ma délelőtt az 'őrnagy' - gyal voltunk a KP - központban, és magáról szereztünk be információt." Azután elmondotta, hogy személyem tisztázva lett, és most már tudják rólam, hogy ki vagyok, és hogy nem vagyok kém.

Reménykedve vártam az estét, hogy szabaduljak. Nem történt semmi. Senki sem törődött velem, és a mérnök sem volt hajlandó beszélgetni: "Mondtam magának, hogy ezek oroszok. Elfeledkeztek magáról."

Hiába hívatkoztam az ő saját szavaira, hogy ő mondta, hogy szabadlok, vállat vont: "Én nem tehetek róla." Este jött ismét egy orosz és hozott teát és kenyeret, vaj nélkül, és rengeteg sós halat.

Kérdésemre a mérnök elmondta, hogy a sós hal itt mindennapi étel.

Roggel-délben-este ~~csak~~ csak ezt lehet kanni.

7.1
~~Kétféleképpen~~ Néhány nap múlva Csernisov tábornoknál vagyunk más
ügyön kihallgatáson. Egyszerre megjelenik Tolsztoj gróf. Az orosz
mélyen meghajolnak. "Tovaris Graf Tolsztoj"- mondják neki és sor
kívül engedik be az orosz parancsnokhoz.

Életem legnagyobb meglepetése volt- mondja a svéd követség egy
tisztviselője- mikor előttem igazolta magát Tolsztoj az oroszok
~~előtt~~. Kiderült róla, hogy évek, sőt évtizedek óta szovjet-agens
A moszkvai GPU részére dolgozott. ~~Évekkel~~. Két hét múlva már mint
Malinovszky marsall szárnysegéde mutatkozott az orosz fronton.
Wallenberg pedig eltűnt. A budapesti svéd követségi tisztviselőket
az oroszok először leinternálták, majd különvonaton visszaszállít
ták Stockholmba.

De Wallenbergéről csupán egy rövid magyarázó közleményjelent meg,
után hónapokig, évekig hiába nyomoztak utána, és Moszkva is csak
ta kezeit: "Német Wehrwolf kötelék támadta meg, és ölte meg."

Wallenberg - ez meggyőződésem- még ma is él. Valahol Oroszországba
egy börtönben várja a felszabadulása napját. Mert- és ezt megtanu
közben- az oroszok nem szívesen ölnek. Ellenfeleiket lassan felmo
zsolják idegileg és egészségileg, és az élőholtakat azután valahol
zár alatt tartják. Amin én keresztülmentem, az csak a kezdete volt
valaminek, amit náluk a vádlott "puhításának" neveznek. De egyet
ez alatt a három nap alatt is megtanultam: ez a szovjet-rendszer
minden külsőleges hasznosságára ellenére, a megtévesztő külsősége
dacára, merőben ellenfeletes a német SS- és Gestapo módszereivel.
Nem durvaságokra alapozták, hanem mérhetetlenül alapos és csak
keletiek számára kibíratóan szívós, minden részletében átgondolt
mély ~~pszichológiai~~ pszichológiára.

Később még sokat tanultam erről, de egyet ~~már~~ soha sem fogok elfe
lejteni: azt a váratlan, szokatlan és indokolatlan félelmet, mely
ez az első találkozás már az első percekben okozott. Meg voltam
riadva, mint a madár, mely a kígyó varázsa alá került. És ezt a
döbbenetet figyeltem meg minden esetben, mikor európai ember szer
bekerült a szovjetmódszerekkel. Ezt eltanulhatták a magyarok, a
románok, a csehek, a bolgárok, a lengyelek, és a jugoszlávok. De
bármilyen jól is csinálták, bármennyire is tanították őket: igazi
mesterei ennek a "művészetnek" voltak és maradtak az oroszok.

Az ~~az~~ szellem, mely a nagy orosz regényírók könyveiben jelentkezik
Dosztojevszky BBün és bűnhődésének" nyomasztó és felőrlő pszichol
giai következetessége, az oroszokra oly jellemző sötét, komor léle
tan, ez jelenik meg a mai modern oroszoknál, ha nem is az irodalom
könyveiben, de annál élethűbben és véresebb valósággal a politikai
börtönökben és a rendőrségi módszerekben.

Bennem ez az első találkozás csak látszólagos, felületes nyomokat
hagyott. Hatása csak évek múlva kezdett jelentkezni, mikor egyre
mélyebben és mélyebben hatoltam ennek a borzasztó, szinte mágikus
tudománynak, rejtelmébe. Csak évek múlva értettem meg, hogy az akko
véletleneknek tűnő apró kis jeleneteknek, kis momentumoknak, mi
lyen mély- és előre felépített rendszerbe tartozó, pszichológiai oka
voltak, és hogy bármennyire is hittem akkor: "megfeledeztem rólam
és nem törődnek velem", annak a három napnak minden perce egy régót
kipróbált és magátólértetődő biztonsággal alkalmazott tervszerű
séggel volt megrendezve és irányítva.

1946. évi kérés

1946 késő őszen kerültem legközelebb kapcsolatba a szovjet politikai rendőrséggel. Ekkor is mint fogoly, de egészen más körülmények között, mint ~~1945~~ első ízben. 1946-ban pontosan tudtam, hogy mit akarnak tőlem, tudtam, hogy mire támaszkodnak az ellenem folyó eljárásban, és ismertem már a módszereket. Másodszor már nem "civilként" figyeltem a történeteket: 1946-ban egy kriminalista szakmabeli próbálta ki a saját bőrén a politikai rendőrség módszereit.

A politikai rendőrség az eljárásban, mint utóbb rekonstruálható volt, a következő ~~eljárás~~ ténybeli adatokra támaszkodott: "Nevezett 1945-ben Bucarest-ben töltött 8 hónapot, ahol 1./ kapcsolatokat teremtett a SZEB angol és amerikai tagjaival, és azokkal társaságba járt, 2./ orosz- kapcsolatokat igyekezett szerezni, vesztegetett, hogy kiutazási engedélyt kaphasson nyugatra, 3./ jelentést adott irásban a svédeknek a Wallenberg-~~eseményekről~~ és a többi ~~eseményekről~~ esetéről, 4./ részletesen informálta Bucarest ostromának módzatairól és eseményeiről a bucaresti török követet. Ezek után ismeretlen céllal elutazott Kelet felé, Konstanzban töltött hosszabb időt, innen visszatért Budapestre. A Szociáldemokrata Párt kapcsolatain keresztül Bécsbe utazott. Itt 1./ három hónap múlva minden eszközzel harcot indított volt főnöke ~~kémirodájával~~ kominform kémirodája ellen, 2./ kapcsolatokat teremtett a nyugati információs irodákkal és tervezetet adott a Külügyminiszeriumnak egy magyar külföldi kulturális ~~iroda~~ szervezet létesítéséről, 3./ a külföldi magyarokkal egy bécsi magyar ujság - ~~hivatalos~~ félhivatalos magyar lap - kiadásáról nyugati magyarság részére, 4./ közismerten reakciós elemek táncsát szervezte meg, 5./ a Szociáldemokrata Párt jobboldala támogatója. 1946 őszen - hazatérése után - Budapesten - gyanusság tette magának kijelentéseivel; ~~így~~ melyeket a politikai rendőrség titkos megfigyelője részére tett - egyébként ~~megjegyzése~~: 1./ lebeszéli, ha bármilyen kém munkát végezzen a kommunista pártnak, mert aki egyszer ilyenbe belekerült, soha többet nem szabadulhat, 2./ sajnálja, hogy elkezdte ezt a külföldi utazgatást, mert egész életére kiható ostobaságokat követett el. Ezenkívül nevezett megszerezte magának a Bécsbe szóló kinevezést, cikket szerkesztett "Vasfüggő előtt" címmel, melyben a nyilasokkal a kommunistákat állítja szembe, a budapesti rádió helységeiben találkozott két ízben a svéd rádió igazgatójával és vele ott beszélgetett, - ezzel kb. egy időben egy svéd képviselő a parlamentben szózatot tett, hogy tanuk vannak arról, hogy Wallenberget az oroszok hurcolták el, a Szoc. dem. párt külügyi osztályának kb. 100 oldalra kitévő anyaggyűjteményt adott át az osztrák és a német helyzetről, birtokában van egy siffrírozott jegyzőkönyvgyűjtemény, mely a svéd követségen történt visszaélésekről készült 1944-ben. A politikai rendőrség informátorának bejelentése szerint, valószínűleg pisztoly is van a birtokában.

Ezeknek az adatoknak a birtokában a rendőrség úgy érezte, hogy ~~meg~~ letartóztatással fel tudja göngyölni egy kiterjedt ké szervezet összes szálait. Vasárnap reggel jelentek meg nálunk a nyomozók Beke László főhadnagy vezetésével, akit régebből igen jó ismertem és akivel előzőleg többször is voltak megbeszéléseim. ~~mi~~ A bécsi rendőrség hazautazásom előtt különböző üzenetek átadására kért fel, többek között az ő osztálya részére is. Minden aggodalom és különös megfontolások nélkül ~~elment~~ vagy 3-4-szer kerestem hivatalában, az Andrássy ut 60-ban.

Megjelenésük a legmélyebb álmomból ébresztett fel. Először azt hittem, hogy valami magánlátogatásról van szó. Egyikük nyomban ágyam mellé ült, a fejemhez, másik megállt az ágy végénél és Murván fel szólított, hogy keljek fel. ~~Mutatólátogatás, hogy nem tréfáról van szó - hirtelen felugrottam és felöltöztem. Házkutatást akartak tartani.~~

"Nem igaz"- mondom- "ez a maga pisztolya és a parnam aia dugta".
Nevetnek. "No csak nézze meg- vegye kézbe- hátha mégis a magáé!"-
biztatnak.

Hirtelen észbekapok.

"Nem! ~~mondok~~ mondom- ezt nem veszem kézbe. Ezen egyelőre csak a maga
ujlenyomatai vannak... az enyének nem! Ezzel a pisztollyal egyelőre nem
tud bíróság elé vinni!"

Egy percre meghökken. Azután élesen visszavág:

"Lesz maga még kisebb fiu is."

Ebben a percben tudom, hogy fölénybe kerültem. Most már jön a kapko-
dás, összedől egy elmélet. Hiányzik a pont, mellyel zsarolni lehet.

Lehet, hogy erőszakkal rányomják majd a kezemet a pisztolyra, de
ez már fizikai kényszer lesz. A lelki megtörés ezen a vonalon nem
sikerült. Most csak arra kell vigyáznom, hogy ezt a kezdeti sikert
alaposan kihasználjam.

"És nem mondaná meg, hogy mi volt az, amit maga külföldön csinált,
mit bánt meg olyan nagyon? Ha ez a pisztoly nem a magáé, ha nem
kellett, akkor miért beszélt maga mindig arról, hogy elrontotta az
életét? ~~Bár a Topples: and Lami!~~"

Elnevetem magam. Egy perc alatt világosan látom, hogy mit akarnak.
~~Barátjaim~~ ~~előtt~~ tett kijelentésemet tehát úgy értelmezik, hogy
valami nagyon nagy dologba vagyok belekeveredve: mivel kém ~~valamit~~
keséstől óvtam, tehát nyilván én is kém vagyok, vagy voltam, és sze-
retnék ettől szabadulni. Vagy bevallom, vagy a fegyverrejtegetés.

"De nagy marhaság lesz ebből- nevetek a szemükbe- ha majd kiderül,
hogy maguk milyen szépen félreértették, amit én mondtam a Szántó Ali-
cenak és ~~azt a rendőrt~~, a barátnőmnek. Hát az semmiesetre sem
politikai rendőrségi ügy! És mondják meg nekik, ha már ilyen alja-
s és ostobák voltak, hogy behozattak, sürgősen intézkedjenek a kijö-
telem felől is."

Összenéznek. Látom, hogy ismét rátaláltam a dolog nyitjára.

"Na ne mondja- kérdezi gúnyosan a pisztolyos- és miért mondta akkor
rögtön, mikor minket meglátott: Mindennek vége! Rájöttek.?"

~~Ezt~~ "Ezt nem mondtam- mondom határozottan- ez nem igaz".

"Azt akarja mondani, hogy én hazudok? É kézd kiabálni a nyomozó. Tu-
dom, hogy most keresi az ürügyet, hogy megüthessen."

"Nem mondom. Ön mindig igazat mond- és mosolyogva ránézek.- Talán csak
félreértette a dolgot és a parancs, amit kapott, alapult tévedésen."
Elhallgat.

A többiek kimennek a szobából, ő is utánuk. Egyedül hagynak. Tudom,
hogy most fog eldőlni a sorsom. "Kérem - szólok utánuk- követelem,
hogy azonnal hallgassanak ki, mert én nem akarok egy ostoba félreér-
tés és két hülye agensnő miatt napokat itt ülni!"

Beke László visszafordul. "Most vasárnap van- mondja- nem megy olyan
gyorsan a dolog."

Ránézek. "Mondja Laci- kérdezem halkan- megőrültek maguk? Mi ez? Hát
maga valóban azt hiszi, hogy itt belőlem bármi kiprészélhető?"

"Azt majd meglátjuk"- feleli. Közben visszajönnek a többiek. Közrevesz-
nek és visznek ~~ale~~ a fogdába. Ott átadnak egy rendőrnek. "Egy jó óra
mulva megkezdjük a kihallgatását"- mondják- "addig itt maradj."

Egyedül maradok egy rendőrrel. Rakjam ki a szebeimet- szólít fel.

Kirakom mindent. Gondosan megszámlolja a pénzem, felírja, azután
sorra listára veszi összes dolgaimat. Zsebkendőmet, fésűmet vissza-
adja. Azután elveszi a nadrágszíjamat, cipőfűzőmet, a szabványos

fogházi dolgokat. Mindezt belerakja egy nagy papirzsakóba, azt leké-
ti, lepecsételi, azután ráírja a nevemet. Körültapogat, nincs-e valami
eldugott holmim. Nincsen semmi. ~~Mindent~~ ~~gizet~~ ~~mindent~~ ~~gizet~~ ~~mindent~~ ~~gizet~~

Visz magával át az udvaron a cellákhoz. Bevezethet egy rőcsrendszerer
át a cellafolyosókra. Itt is beírják a nevemet. Bűncselekmény?

"Nem tudom" - mondom. "Mi volt a letartóztatási parancson?"- kérdezi.

"Nem láttam"- mondom megkedvően. Telefonál fel az irodákba. "Mehet"-
int oda a rendőrnek. Lassan indulok, és így félszemmel még látom,

ahogy írja a könyvbe: "Fegyverrejtegetés".

Betesznek egy cellába. Két fiatal fiú van benne. Egyik 1944-ben nyeresztes körzetvezető volt Baján, a másik valami romániai szöke. Kérdem, hogy miért hozták be. Nincs kedvem sokat magyarázkodni. Röviden megmondom, hogy politikai okokból, állítólagos fegyverrelgetés miatt, de nemsokára megyek is ki, mert nyilvánvaló félreértésnek.

"Megigérték, hogy nyomban kihallgatnak! - mondom, és bizom is ebbe mert tudom, hogy az oroszoknál szabály: nyomban kihallgatni a vádat. Megadni neki a biztonságérzetet, és segíteni hozzá, hogy mi több hibát kövessen el az első két-három órában. Minél több dolgot felejtessen ki az életrajzából, minél több, esetleg gyanusnak hihe dolgot tagadjon el vagy hallgasson el, hogy ezáltal legyen később mibe belekapaszkodni a kihallgatások során. Így tehát valóban bizabban, hogy ki fognak hallgatni."

"Ugyan -nevet a két gyerek- mi már három, illetve öt hete vagyunk itt, és még senkisé nem kérdezte a nevünket!"

"Hogy hozták be?" -kérdelem.

"Körözés alapján. Engem a jugoszlávok kértek ki, őt a románok. Valaki felismerkedett. Nyugodtan ültünk otthon, jöttek és közölték ezt velünk, behoztak kihallgatásra és azóta ülünk itt.. kihallgatás nélkül!"

Elgondolkozom. Ez egy előttem ismeretlen újfajta módszer lenne. Nekem pedig valóban nincs kedvem egy ilyen-fajta lelki megtörésest szenvedni. Kiszólok az őrnak. Itt már csak szentelenség segíthet- gondolom- és ennek alapján cselekszem is.

"Kérem- mondom neki- menjen vagy telefonáljon fel Beke László nagy urnak. Mondja meg neki, hogy amennyiben nem hallgatnak ki órában belül, akkor többet egyáltalán nem fog már kihallgatni."

A rendőr meg van hőkkenve. Szó nélkül bevágja a cellajtó ablakát eltűnik. Egy jó tíz percre múlva nyílik az ajtó és bejön egy nyomozó.

"Mit üzent maga? Hogy nem fogjuk tudni többet kihallgatni? Öngyilkos akar lenni?"

"Én csodálkozom- Én nem akarok öngyilkos lenni. Hiszen ha én ilyen akarnék, akkor maguknak joguk van engem megbilincselni, megkötözni. Nem vagyok én bolond, ilyent mondani vagy akarni. Én azt üzentem: ha nem hallgatnak ki most, akkor soha többé. Ezt maguk gondolom meg fogják érteni."

"Jöjjön csak velem-"mondja igen dühösen. Visz magával egy másik üres cellába. Közben eszembe jut, hogy a kabátki ajtóban van egy gondbút. Utközben feltűnés nélkül kihuzom és beleszurom az ingnyakába. A másik üres cellában jobb a világítás. Ott elővesz, és gondosan, tőtől talpig megmozdít. Gyakorlott kézzel, biztosan és minden megindultság nélkül dolgozik. Egy kissé emlékeztet az NKVD-féle mozgószékre. Számat kinyitja, fogaimat megnézi, minden kis nyílást a ruhámon, a testemen gondosan átvizsgál. Semmit sem talál. Megkönnybűtlen felsóhajt.

"Nézzé- mondom, mikor befejezte- maga most elrejtett mérget, vagy ölőszerszám után kutatott. Hát ha én tényleg öngyilkos akarok lenni akkor nézzé- és felmutatom a tüst, melyet az ingnyakból kihuztam- ez lehet mérgezett, és egy szúrás- mutatom- és végem van. De ez nem mérgezett, és így nyugodtan magának adom."

Megdöbbenve néz. A földhöz vágja a feléje nyújtott tüst és dühösen fütttyent egyet. Megfogja a karomat és ránt magával ki a folyosóra. A kintálló rendőrnek sugallat, azután eltűnik.

A rendőr odajön hozzám. Levezet a pincébe és ott kinyit egy kis cellaajtót. Elesen megvilágított egyes-cellában vagyok. Belök és rámmárja az ajtót. Azután odaáll a nyíláshoz és néz. Így figyel engem megállás nélkül, mozdulatlanul.

Egy ideig megrettenve ülök a cellában a priccseken. Félek, hogy szentelenséggem esetleg rosszul sült el. Nem merek a rendőrhöz sem szólalni, csak nézem őt. Így figyeljük egymást hangtalanul hosszú percek át. Én egyre idegesebb leszek, de úgy látom, hogy neki sem kellemes ez az őrségállítás.

haszna lett belőle az egész országnak. Angolokkal keveset voltam együtt, azok is Vöröskeresztesek voltak Vöröskereszt. A magyar vezetőséggel azonban összeugrottam. Ők nem politikai volt: panamáztak, legalább is így láttam. Megérkezett Budapestről egy nyomozó, bizonyos Kovács György nevű. Egy hét alatt kiderült, hogy még nagyobb panamákat csinált, mint a többiekéről feltételeztem. Vele is összevessztem. Később gyanús lett állandó politikai-kommunista provokációja, akkor kidobtam a szobámból. Talán ő lehetett, aki az első konkrét feljelentést ellenem tette. És talán Pogány Pál is tett lépéseket, hiszen ősi ellenségeivel fogtam ellene össze, akik közben disszidáltak. Persze akkor még otthon is elismertek voltak. Tehát itt nem lehet baj.

Bucarest: Itt teljesen a magam szakállára mentem le. Semmiféle politikát nem aztem. A megjelent cikkeimért nem lehet felelősség vonni. A svéd és a török követségen folyt tárgyalásaimról részleteiben nem tudhatnak. Ott nyugodtan mondható, hogy vizumokért voltam. Egyébként éppen oroszok voltak, akik pénzért mindent elintézek nekem. Tehát ebből nem lehet hiba. Igaz, hogy egy orosz, akit jól ismertem még bucaresti tartózkodásom alatt fekete üzletekért kivégeztek, barátnője pedig közel egy félévig ült fogságban. Angolt csak egyet ismertem, az a bucaresti angol misszio orvosa volt. Nevét sem tudom, csak a kereszthevét. Amerikait is csak egyet ismertem, egy hosszú nyurga texasi őrnagyot. Együtt ittunk sokat a bárban. Ezek miatt nem lehet bajom. Egyetlen ellenségem van csak, egy magyar, aki egy lopott nyugtával akar zsarolni. Az esetleg feljelenthetett, de az nem veszélyes, és nem is valószínű, hogy politikai rendőrséggel akarna pénzt behajtani.

Svéd követség: Itt nem lehet baj. Közismerten szemben álltam mindekivel, ki ott pénzügyi zsarolásokra használta fel helyzetét. Wallenberg? Vele olyan keveset voltam együtt, hogy ebből nem lehet baj. Eltűnése körül tudomásomra jutott dolgokat nem mondtak el senkinek. Azaz hogy egy embernek igen! A svéd rádió igazgatójának. De voltam olyan óvatos, hogy nem mondtam a rádió kommunista emberei előtt. Megvártam, míg a Káldor Györggyel találtam egyedül az pedig szociáldemokrata.

Visszaérkezésem óta csak olyant tettem vagy beszéltem, amiért nem lehet ellenem vádat emelni. Egyetlen pont van, ami veszélyes, néhány barátomnak hamis orosz határátlépést készítettem a szökésükhöz, de egyet sem fogtak el közülük, tehát nem derülhetett ki, hogy tőlem származnak. ~~Visszat~~

Iratok: Mintha hideg vízzel öntenének nyakon, veszembe jutnak összes irataim. Jelentés a szociáldemokrata pártnak: Oroszelmes. Másolatok a hamis orosz iratokról, ezt pedig biztos megtalálták. Jegyzőkönyv a svéd követségen történekről, még pedig sifrizott azt látta barátnőm is, nála is volt egy napig. Remélem nem adta ki a kezéből. Cédulák nevekkkel, köztük a bécsi CIC két tagjának a nevével. Egy névjegy is, amit a G.2. kaptam egy amerikai ezredestől, hogy ha valami kell, hivatkozzam rá. Hengeteg feljegyzés és adat, bécsi kapcsolataimról. Ezek ugyan nem voltak otthon, de ha anyámnál is csináltak ugyanakkor házkutatást, akkor végem. Most már tudom legalább, hogy mi lehet a rendőrség kezében és az egyetlen védekezési mód: kitudni, hogy mindebből ők mit tudnak. Ha semmit, akkor nyert ügyem van, ha bármit is megszereztek vagy kitudtak, akkor elveszett ember vagyok. Szinte megrémülök, hogy az előbb ilyen szemtelen mertem lenni.

Gondolataimból Beke László riált fel. ~~Itt~~ -"Jöjjön velem"- mondja. Megyünk fel az emeletre, folyosókon keresztül, szobákon át, egyszerre Péter Gábor vezérőrnagy előszobájában vagyunk. Hirtelen örömfog el. Bizotsan megtudta, hogy itt vagyok, és most segíteni fog-gondolom magamban. De nem!

181
Az előszobában maradtunk. Ez a titkári szoba egy hosszú, kb. 10 méteres terem, melynek három ablaka az Andrássy utra nyílik. Falait vöröses szíű tapéta borítja, stukkózott, aranyozott mennyezete és aranykeretes hatalmas festményei: hollandok, régi magyarok, fragott ajtajai a régi főúri eredetre vallanak. Három hatalmas Mária Terézia íróasztal áll benne, kényelmes vörösbársony fotelokkal. Ez Péter Gábor titkárainak ~~szobája~~, innen nyílik a nagyhatalmu magyar GPU főnök szobája. Vele szemben egy ~~hatalm~~ tapéta ajtón át lehet a szárnysegédekhez és az irattári szobákba jutni.

Ebben a teremben ekkor, vasárnap délután, senki sem volt. Beke László helyet foglalt a középső íróasztal mögött, és engem leültetett az előtte álló fotelba. Mielőtt még szóhoz jutottunk volna megjelent a főnöki szobából egy magas, csinos egyenruhás tiszt, Őrnagyi rangjelzést hordott. Később megtudtam, hogy Csillag Őrnagy, Péter Gábor titkára és az "osztrák-román-cseh"-kémelhárító-álosztály vezetője.

Leült az íróasztal szélére, és igen barátságosan cigarettával kínált.

"Nézze- mondta Beke- most magunk között vagyunk. Beszéljen. Mi volt ez az üzenet, és miért olyan fontos magának a kihallgatás?"
"Laci kérem- mondtam erre a váratlanul barátságos hangra, melyből akkor egy percre úgy éreztem, hogy segíteni akar- maga nagyon jól ismer engem. Nem először beszélgetünk, és magának nagyon jól kell tudnia, hogy ritka komoly melléfogást csináltak!"
"Felhívom a figyelmét arra, hogy nincs értelme a mellébeszélésnek"- szólt közbe Beke.

"Nem akarok mellébeszélni. Maguk egy feljelentés alapján engem ide hoztak. Ezt a feljelentést egy Szántó Alice nevű hölgy tette, és ha akarja, én magának most szóról szóra elmondom, hogy a feljelentésben mi áll. De egy a lényeg: az a mondat, hogy én megbántam a Bucaresti és bécsi utamat, nem valami szörnyű titkot rejt. Megoldása pofonegyszerű: engem a bucaresti ut anyagilag és főként egészségileg egy életre kihatóan tönkretett. Ha én akkor nem megyek el, akkor ma Magyarországon vezető pozícióm lenne a ~~Rákosszék~~ Szociáldeokrata Pártban, képviselő lennék, vagy valami hasonló. Sokkal tehetségesebbek, azzal hogy nyomban kéznél voltak, karriert csináltak. Nekem Debrecenbe kellett volna, mennem, nem Bucarestbe. Ha akarja, megadom a kezelő orvosom címét, ismét tanár, az egy perc alatt megadhatja a választ. Itt van a maguk melléfogása!"

Látom, hogy meglepi őket amit mondok. Egymásra néznek, egy kissé csodálkoznak.

"Mondja csak- kérdezi Csillag Őrnagy- honnan veszi maga azt, hogy Szántó Alice jelentette fel?"

"-A detektívek akik behozták, két olyan mondatot is idéztek a vita során, amit csak neki illetve a barátnőmnek mondtam."

"Kérem- mondja Beke- maga nagy tévedésben van. Szántó Alice nem jelentette fel magát, vagy ha igen. Erről én nem tudok. De mi magát már az első nap óta figyeljük, éjjel-nappal. Maga már akkor gyanús volt mikor először hozzám bejött, magától. Nagyon jól illik az egész képbe: maga hazajön, első útja, hogy eljön különböző üzenetekkel az Andrássy ut 60-ba és ott alaposan körülnéz. Hivatalos magyar megbízatásokat szerez. Egy kissé Pimpernell-ügy. A maga egész viselkedése egészen olyan mint egy modern mintakémé!"

Amiket mond, egy pillanatra megingatnak. Biztos, hogy igaz, hogy hétek óta figyelnek. "Ehát nagyon kell vigyáznom, mert itt nem lehet semmiféle tényt tagadni. Viszont más oldalról megerősít a Szántó Alice féle verzióban."

"Kérem,- mondom- ebben én nem tudok magával vitatkozni. De kétféle

hogy magának privátim is ilyen gondolata támadt volna. Itt van nem egy ember, aki pontosan ellenőrizheti, hogy ki voltam, aki maguknak dolgozik, tehát szeretném tudni, hogy honnan vették, ha nem Szántó Alictól, hogy én veszedelmes kém lehetek. Az egész revolver-ügy tőle származik. Az a mondat, hogy én bánom a mul- tamat és Bucarestet ugyancsak. Hogy nem jó kémnek lenni, az pedig a barátnőmtől, aki többet nem lesz a barátnőm, ha innét kimentem. Sajnálom, hogy egy percig is együtt voltam egy ekkor szeméttel."

"Hát szeretném tudni, hogy mire mondta akkor, ha nem arra, hogy magának valami kémügye volt. Általában nem szoktak emberek kémekről beszélni, csak úgy, nincsenek tapasztalataik ezen a téren, nem szoktak egy életre elrontani valamit egy pár hónap ~~idő~~ alatt, amit nem lehet jóvátenni. Nagyon illenek ezek a dolgok össze."

"Megmondtam, hogy csak fel kell hívni az orvosomat. Az egy perc alatt igazolja részben legalább, amit mondtam. Szeretném, ha gyorsan lezárnánk ezt az egész vitát. Kérem én összeállítom a vallomásomat, vegyék jegyzőkönyvbe, ellenőrizték le és én megyek a fenebe. Nincsen kedvem napokat itt tölteni."

"De hiszen maga éveket volt külföldön. Azt hiszi, hogy mi egy óra alatt ellenőrizni tudjuk, amit maga mond. Hetekig is eltart és közben maga azt hiszi, hogy kiengedjük? Hogy megszökjék?"

"Van maguknak módjuk ez ellen biztosítani magukat. Hiszen a ~~idő~~ szerekben nem válogatnak. Mondja Laci- most magunk között, csak nem fogja nekem azt mondani, hogy az a revolver az eny és nem maguk rejtették el a párnám alatt?"

"Az mindegy. Nekünk ~~is~~ vannak módszereink, hogy kényszerítsünk valakit. Vagy vallani fog, amit mi tudni akarunk, vagy revolver-rejtegetésért elküldjük statáriális bíróságra elé, ahol ~~nap~~ legalább 15 évet!"

Váratlan ösztönöm azt sugja, hogy jobb most nem mondani újból az ujlényomat dolgot. Csodálkozó és megrettent arcot vágok.

"Ez egy kissé zsarolás és maga Laci, pontosan tudja, hogy érdem telen."

Közben kialudt a cigarettám, félhomályban ülünk. Az őrnagy újabb cigarettával kínál. Ragyujtok.

"Segítsen rajtam, és megálálom magának Laci. Nagyon bíztam magában, sokszor hivatkoztam magára, és azt hiszem igazam volt, amikor ~~amikor~~ a barátnőmnek azt mondtam, hogy ha velem bármi lenne, forduljon magához. Akkor még azt hittem, hogy a gazdasági rendőrség nyomoz utánam. Nagyon kár lenne, ha éppen magában csalódtam volna. Maga tudja, hogy a revolver hazugság, hogy a feljelentés hazugság, hogy a gyanús dolgok félreértések. Eresszen ki innen. En most már pontosan tudom, hogy mi a vád ellenem, tehát igen gyorsan összeállítom a védekezést."

"Ilyen egyszerűen ez nem megy- mondja Beke László. É De azért igyekszem magán segíteni. Maga rengeteg dolgot tud, ami minket érdekel. Neveket, különböző szervezeteket, egész hálózatokat. Maga az egyik mozgatója ennek. Ha bevallja, és maga segítségével fel tudjuk gőngyölíteni az egész frontot, maga megmenekül. Ha tagadni próbál, elveszett ember. Itt már csak az mentheti meg az életét, ha érdekes számunkra. Ha nem, akkor gyorsan végzünk magával. Ez a tiszta igazság. Hogy mit mond majd el, mit tagad le, azt magára bízom. Mindenestre maga azt mondja, hogy tudja mi a feljelentés maga ellen. Ezt is írja le. Pontosán. És általában írjon le mindent, amit 1944 óta csinált. Pontosán a lehető leg- részletesebben. Kivel volt együtt, kivel beszélt, kivel mit beszélt, mit hallott. Külföldön, hol, mikor, mit csinált. Adok ma-

gának írógépet és papírt. Aztán írjon és ne gondoljon semmire. Addi és annyit írhat, amennyit csak tud, mennél többet, annál hamarabb jöhet ki.

Az örnagy most közbeszól.

Maga most azt hiszi, hogy itt babra megy a játék. Pedig vegy^{gy} úgy, hogy a fejével játszhat. Ez a Beke magának jóakarója. Hogy miért, az az ő dolga. Vasárnap van, rég hazamehetett volna. Maga miatt, most itt tölti az idejét.

En viszont szeretnék hazamenni. Nekem van most állásom, szeretném ha folytathatnám a munkámat, és maguknak adom az egész politikát?

Allása van? kérdi csodálkozva Beke. Mióta?

Egy hete. A külügyi sajtóügyeit csinálom. Három hónapra szerződtem le, amíg megkapom a bécsi kinevezésem.

És hogy került oda? Hiszen magának nem volt állása eddig.

A Szociáldemokrata Párt ajánlott. Anellett egy rokonom is van ott vezetőállásban, tehát könnyen ment és szívesen mentem.

Szóval protegálták. Hát egy-két napig menni fog maga nélkül is az üzem. Egyébként ki az a rokona.

Megmondom.

Melcsillan a szemük. Mit maga róla? -kérdik. -Ugye az 1944-ben nagy fasiszta volt?

Nem! -felel- sőt kizárt dolog. Családja csupa zsidóból áll, ő maga mentette őket 1944-ben, és velük együtt egy csomó más üldözött barátját. Amellett régi munkáspárti. Aligha hiszem ezt róla.

Pedig nekünk ilyen információk van róla!

Éppen olyan ostoba és alaptalan, mint rólam- mondom.- De azt hiszem ez nem is érdekes pillanatnyilag.

Ugy van- ~~mondx~~ helyesel Beke.-Maga most lejön velem és elkezd dolgozni. Ne hamarkodja el a dolgot, mert ha időt nyer, akkor életet nyer. És írjon minél érdekesebbeket, az megmentheti magát. Ha nem igaz, az sem baj, csak érdekes legyen!

Hallgasson kékre- int az örnagy- jól fog járni.

Ducsuóul ad még utra valónak cigarettát. Darlingot ad, egy régen kifogyott magyar cigarettafajtát. Észrevettem, mert sohsem szerettem az ilyen illatosított cigarettákat, és mert eszembe jutott róla, hogy Bécsben mindig azt mesélték, hogy a politikai rendőrtisztek csempészik oroszokkal a sok régi magyar cigarettát: ~~Naxos~~ Symfoniát és Darlingot Bécsbe. Most igazoltnak láttam ezt- ez járt még egy percig a fejemben- mert ez a cigaretta rendes forgalomban aranért sem volt kapható, ezt tudtam baráti körömből. Megyünk le Bekével újra a földszintra. Minden ok nélkül, de egy kissé nyugodtabban látom a helyzetemet. Ellentétben az ~~az~~ orosz módszerrel, ezek nem hagynak napokig elfelejtve heverni a cellámban. Ez a módszer, a fenyegetésekkel egy kissé emlékeztet a régi Gestapo ~~szerepekre~~ módszerekre. Most, hogy írnom kell és beszélhetek újra, reménykedek. Hát ha ki tudom magam innen sürgősen beszélni és egy-két nap alatt valóban hazamehetek. Mindenesetre távolról sem olyan borzalmas itt a helyzet, mint ahogy a kinti elbeszélések után vártam. Ez is valami gondolom magamban- mialatt bekatatunk lefelé a sötét lépcsőházban.

Atmegyünk egy udvaron, és ismét ott vagyunk, ahol legelőször ültünk örökös. A napostiszti szoba előtt, az ügyeleten.

Egy rendőr ül ott.

Beke engem leültet, és int, hogy várják. Ő maga újra kimegy és pillanatok múlva visszatér egy ~~xx~~ rendőrrel, aki hoz egy írógépet és papírt. Leteszik az asztalra és behoznak egy öreg, törött széket.

Nem a legkényelmesebb- mondja Beke- de talán ma még jó lesz. Az írógép sem a legkitűnőbb, de azért ír. Ma vasárnap van- teszi hozzá- jobbat nem tudtam találni.

Kivesz még egy pár cigarettát, leteszi elé az asztalra, ~~aztán~~ bemegy az ügyeleti tisztáé. Hallom, ahogy rólam magyaráz neki

Beke: most utra való, sőt melletti alommal foglalkozni. Mindezt több időt igénybe vesz, mint a szokásos. Amellett idekötve a szobában lévő örnagy. De akkor nagyon nyugtalan volt. Ennek a kijelentésnek hatására megcsillan a szemük, sőt kizárt dolog. Családja csupa zsidóból áll, ő maga mentette őket 1944-ben, és velük együtt egy csomó más üldözött barátját. Amellett régi munkáspárti. Aligha hiszem ezt róla! Pedig nekünk ilyen információk van róla! Éppen olyan ostoba és alaptalan, mint rólam- mondom.- De azt hiszem ez nem is érdekes pillanatnyilag. Ugy van- ~~mondx~~ helyesel Beke.-Maga most lejön velem és elkezd dolgozni. Ne hamarkodja el a dolgot, mert ha időt nyer, akkor életet nyer. És írjon minél érdekesebbeket, az megmentheti magát. Ha nem igaz, az sem baj, csak érdekes legyen! Hallgasson kékre- int az örnagy- jól fog járni. Ducsuóul ad még utra valónak cigarettát. Darlingot ad, egy régen kifogyott magyar cigarettafajtát. Észrevettem, mert sohsem szerettem az ilyen illatosított cigarettákat, és mert eszembe jutott róla, hogy Bécsben mindig azt mesélték, hogy a politikai rendőrtisztek csempészik oroszokkal a sok régi magyar cigarettát: ~~Naxos~~ Symfoniát és Darlingot Bécsbe. Most igazoltnak láttam ezt- ez járt még egy percig a fejemben- mert ez a cigaretta rendes forgalomban aranért sem volt kapható, ezt tudtam baráti körömből. Megyünk le Bekével újra a földszintra. Minden ok nélkül, de egy kissé nyugodtabban látom a helyzetemet. Ellentétben az ~~az~~ orosz módszerrel, ezek nem hagynak napokig elfelejtve heverni a cellámban. Ez a módszer, a fenyegetésekkel egy kissé emlékeztet a régi Gestapo ~~szerepekre~~ módszerekre. Most, hogy írnom kell és beszélhetek újra, reménykedek. Hát ha ki tudom magam innen sürgősen beszélni és egy-két nap alatt valóban hazamehetek. Mindenesetre távolról sem olyan borzalmas itt a helyzet, mint ahogy a kinti elbeszélések után vártam. Ez is valami gondolom magamban- mialatt bekatatunk lefelé a sötét lépcsőházban. Atmegyünk egy udvaron, és ismét ott vagyunk, ahol legelőször ültünk örökös. A napostiszti szoba előtt, az ügyeleten. Egy rendőr ül ott. Beke engem leültet, és int, hogy várják. Ő maga újra kimegy és pillanatok múlva visszatér egy ~~xx~~ rendőrrel, aki hoz egy írógépet és papírt. Leteszik az asztalra és behoznak egy öreg, törött széket. Nem a legkényelmesebb- mondja Beke- de talán ma még jó lesz. Az írógép sem a legkitűnőbb, de azért ír. Ma vasárnap van- teszi hozzá- jobbat nem tudtam találni. Kivesz még egy pár cigarettát, leteszi elé az asztalra, ~~aztán~~ bemegy az ügyeleti tisztáé. Hallom, ahogy rólam magyaráz neki

nagy titkolódzva.

Együtt jönnek ki. Az ügyvezetés fiatal hadnagy, husz éves sem látszik és feltűnően urigyerék képe van. Egy pillanatra elfeledkezem róla, hogy fogoly vagyok, és szinte látogatóként figyelem. Sajnálom, vasárnap itt kell töltenie az idejét, és arra gondolok, hogy ő milyen szívesen menne most már haza, biztosan várják is. Erről ismét magamra gondolok, és rájövök, hogy én sem mehetek haza.

"Szóval riaszt fel Beke gondolataimból - Haha most itt marad és ír. Ha befejezte, szól a főhadnagy urnak, és akkor leviszik a cellába. Ha fáradt, akkor is. És ahhoz tartsa magát amit mondtam. Nem az a fő, hogy igaz, az a fő, hogy érdekes." Ezzel megfordul és megy ki.

A főhadnagy egy pillanatig még néz engem, de azután ő is bemegy másik szobába. Hallom, hogy veszi a telefont és felhívja egy barátját. Kedvem volna bemenni hozzá, és mondani neki: "Nézd öregem, én is éppen olyan urigyerék vagyok, mint Te. Gyere menjünk együtt haza. Micsoda ostobaság, hogy Te itt őrzöl engem. Hiszen Te is rövidesen allenség leszel az uri képed miatt. Térj észhez, mire hagyod magad felhasználni! Egy pár pillanatig elálmodozom ezen a gondolon, és kiszíjazom, hogy milyen jó lenne, ezt a kősdő hadnagyot rábeszélni, hogy velem együtt jöjjön haza. Szökésen is töltöm a fejemet. Persze néhány perc múlva rádöbbenek, hogy ezek hiálomok és kár ilyenekről elkalandoznom.

Elöttem egy öreg kopott írógép és egy csomó papír. Irnom kellene. Atgondolom, hogy mit tegyek. Eszembe jut, hogy egyszer fiatal korban egy életrajzot úgy kezdtem: "Csütörtökön születtem, mert babonás volt és nem akart pénteken szülni és szinvak vagyok! azt hitték, hogy bolond vagyok. Hirtelen ötlettel itt is így kezdtem el az életrajzot. Ez biztos érdekes lesz és nem saglonos-ezt akarják.

És most írni, írni, írni. Amíg írok, nem kell visszamennem a cellába, addig itt ülhetek, addig még van reményem a gyors elintézésre. Holnap reggel mehetek kihallgatásra, és talán délre már kint is vagyok. Közben a szobámban is intervióknak, Péter Gábor is megtudja, hogy itt vagyok, ha minden jól megy estére újra otthon lehetek. Ezek nem oroszok - mondom vigaszul magamnak.

Tehát írok. Közben néha rágyujtok egy-egy cigarettára. Néha egy kis szünetet tartok. Így gépelek késő estig. Lehet már legalább 11 óra, mikor a hadnagy megjelenik.

"Haga még ír? - kérdezi csodálkozva. - Mennyit írt már? Mutassa!" Felvesz vagy 22 már meggépelt oldalt az asztalról.

"Sokáig tart még?" kérdezi.

"A - mondom váratlan frissességgel, hogy újra módom van valakivel beszélni, aki törődik velem - még csak az elején vagyok. Legalább figyeltetennyt kell még írnom."

Futtentem. Fogja a kész íveket és bevisszi a szobájába olvasni. Velem szemben már azóta harmadszor cserélt szolgálatot a rendőr. Két órákánt váltják egymást, és hihetetlen érdektelenséggel figyelnek: semmiféle emberi érzés nem vehető ki arckifejezésükből. Végre a harmadik valami érdeklődést tanusít. Szinte sajnálva figyelni ténykedésemet, és mikor egy kicsit abbahagyom, hogy pihentesem a kezemet és sajnó derekamra, szánakozva kérdi:

"Mit gépel annyit?"

"Kell írnom magamról" mondom. Közben elfogyott a cigarettám. Kérek tőle. Nem akar adni, tilos. Mutatom, hogy eddig is szívtam, csak elfogyott. Erre titokban megkínál. Közben figyel, hogy a hadnagy nem látja-e a nyitott ajtón át. De az elmerülve olvassa a kéziratomat.

Igy telik egyik óra a másik után. Minden figyelmemet arra koncentrálok, hogy semmi olyant ki ne hagyjak, amiről a rendőrség tudhatna. Ne lehessen semmiféle apró részletes megfogni. Ennyit már tudok az általános kriminalisztikából.

Közben bejön egy másik hadnagy. Csodálkozva néz engem. "Kicsoda maga és mit művel itt?" kérdezi igen gorombán, és ingerülten lapozza az ~~azt~~ előtte fekvő gépelte szöveget. Mielőtt még válaszolhatnék, kijön a főhadnagy a tisztiszobából. "Hagyd csak!" mondja és viszi be az ujonnan jöttet a szobájába. Hallom, hogy magyaráz valamit. Azután újból csend van. Várok, mert közben próbálom újra összeszedni a gondolataimat. Fáj a fejem is a megerőltetéstől. Jó félóra múlva a főhadnagy jön ki és látom, hogy kabátban van, elme. Pillantást sem vet rám, ahogy átmegy a szobán. Utána kijön a másik. "Maga most hagyja abba ezt az ostoba gépelést- mondja ismét igen durva hangon- és majd levitetem a cellába!" - "Éz nem arra a célra való szol, hogy maga itt nekem egész napokat átgepeljen." "Kérem- mondom szerény hangon- én azt a parancsot kaptam, hogy ezt nál előbb fejezzem be." "Majd befejezi máshol. Most ez a parancs!" Int a rendőrnek. Szídem össze, a papirokat és akarom magammal vinni. "Azt hagyja itt- kiabál a hadnagy- majd azt én odaadom annak, akinek kell. Maga menjen." Sirni szeretnék. Egy perc alatt összeomlott minden reményem. Most újra levisznek a cellába, és hiába volt tegnap az egész cirkusz. "Kérem hadnagy ur- próbálom még csendben ellenkezni... de a főhadnagy most szemelláthatóan igen ingerülten rámordít: "Menjen már ha mondom, mert..." és fenyegetően közeledik. Elkecseregettem indulok kifelé. A rendőr is felállt már a helyéről és hang nélkül jön velem. Kierünk az ajtó alá. Átvezet egy csomó folyosón, át az udvaron és vissz megint vissza a cellákba. "Nahát maga is előkerült?" mondja szinte nevetve az őr, mikor beengednek a rácson. Egyenesen levisznek az egyes cellába. A rendőr ismét odaáll a nyitott cellaajtó elé és figyel. Most egy másik, parasztképzű gyerek. Ezt már láthatóan érdekli, hogy mi van velem. Szinte sajnálni látszik. Persze én mindezt nem is nagyon veszem észre. Kétségbeesetten ledül a prieszre, mely az egész cellát kitölti. A cella maga kétszer három méter és végében van egy pinceablak, mely teljesen be van falazva. Egy egész keskeny lo cm. tejüvegen át lehet csak megállapítani, hogy ott van valahol az utca. Egyébként azonban éjjel nappal világító villanykörte ontja a tulerős fényt, mely csak zavarja a szememet. A cella 3 méteres mélységéből egy méter a járásra szabad tér. A többi teljes szélességben elfoglalja egy fapriccs, melyre csak az ajtó felől lehet felmászni. Ide vetem le magamat, kabátban, ahogy vagyok. Helyzetem elmondhatatlanul kétségbeesítő. Hiába próbálom magamat megnyugtanni, hogy mindig a legnehezebb fogságban az első nap, és rosszabb, minthogy lo-15 évig zár alatt leszek, nem eshet velem. Az oroszok nem ölnek, mondom magamban, és akkor még ezt hittem is. Számolom magamban, hogy amennyiben 15 évre ítélnék, akkor hány éves lehetek, mire kiszabadulok. Próbálom arra gondolni, hogy lehet: 3-4 hónap múlva átvisznek máshová, és ott meg lehet szokni. Mindez azonban nem vigasztal. Legfurcsább az, hogy mindettől kevésbé félek, mint attól, hogy itt tartanak 3-4 hétig és azután kikerülök, valami kis bűncselekménnyel és ítélettel. Ez annyit jelentene, hogy állásomat elveszteném, erkölcsileg tönkre lennék téve. Én még kiheverném, de anyámat sajnálom. Egyre inkább folytozat a sírás, és igyekszem nem rá gondolni. Közben érzem, hogy 24 órája nem ettem és nem aludtam. Éhes nem vagyok, mert annyira izgatott vagyok, de álmos már igen. Főként fáradt. Szólok a rendőrnek, hogy a toalettire akarok menni. Igen kedvesen kinyitja az ajtót és felkísér. Vizet is kérek. Adnak csajkát, abból iszom. Megyünk le újból a lépcsőn, vissza a pincecellába. Próbálok másra gondolni. 1944-re, akkor is ültem, nem kell elkecseregetnem. De hiába.

20.

Ujra lefekszem a priccsre, most már előbb levetem a kabátot és azzal betakarom magam. Gyrekkorom óta, ha nagy bajban voltam, imádkoztam. Egyfolytában és megállás nélkül, hittem abban, hogy ez segít rajtam. Most is ezt teszem. Keresztet vetek és összekulcsolt kézzel kezdem a Miatyánkot mondani, egyiket a másik után, az üdvözlégyet, a Hiszek-egyet, és közben egyre erősebben csak arra gondolok, hogy történjék valami csoda, és mehessek haza.

A monoton ima közben elnyom az álom. De még csak félálomban vagyok, mikor felriaszt az őr, és közli, hogy fel kell mennem. Már azt hiszem, hogy valami öröm fog érní, és minden álmosságom ellenére frissen ugrom fel és szinte szaladok fel újra a földszintre.

Az őrmester, a rendőrségi fogda vezetője vár ott.

"Gyerünk a fürdőbe és fertőtleníttőbe" mondja és mutatja, hogy merre kell mennem.

"De kérem- mondom- lehet, hogy én ma már hazamegyek, és nem kell engem fertőtleníteni!"

"Na csak gyerünk" mondja - feleli és int, hogy nincs kedve várni. Ez a szabály, és ha hazamegy még ma, akkor legfeljebb hiába fürdött. Aki itt van egy napnál tovább az megy a fertőtleníttőbe. Magánál most telt el az egy nap.

Azzal már visznek is a rendőrök egy üres cellán át a kazánházba. Szemben velem egy másik, már fertőtleníttetett fogoly jön ki. Az innsbrücki magyar vöröskereszt vezetője, aki a franciák embere volt, és aki előttem két héttel jöhetett haza Budapestre. Mindig nagyon utáltam, de most meghökkentem.

"Hát- mondom, az is itt van, mi is csak a neve? Dr. Gönczi vagy mi?"

"Igen- nevet a rendőr- az a neve. Ismeri talán?"

"Igen- mondom- de nem tudok róla semmi mást, minthogy nagyon utáltam mindig."

"Valami francia egyenruhába jött volt, és mindig várja, hogy azok majd kihozzák innét" neveti a rendőr.

Közben beérünk a kazánházba. Itt már áll egy magas férfi, aki meztelenül várja, hogy a tuss meginduljon. Hatalmas, izmos testén véres, véraláfutásos foltok. Egy-két naposak lehetnek, alaposan ázverhették a kihallgatásnál.

Miközben a rendőrök felszólítására levetkőzöm, igyekszem az új benyomásokat elraktározni. Dr. Gönczi letartóztatása semmiféle összefüggésben nem lehet, de megerősít abban, hogy Bécsben is figyelhették már tevékenységemet, tehát jó lesz a vallomásnál erre is vigyázni. Az összevert férfi ezzel szemben megerősíti az eddigi híreket, hogy a rendőrségen vernek, tehát jó lesz a kihallgatásnál is vigyázni. Egyik gondolat a másikat kergeti a fejemben, míg meztelenül állva várom, hogy sorra kerüljek.

Egy tizenhét éves fiú és egy rendőregyenruhás idősebb ember kezelik a kazángepet. Beszédbe elegyednek a foglyokkal, én is beszélgetni kezdek velük.

Mikor elmondom, hogy egy félreértés miatt vagyok itt, nevetnek. A fiú is fogoly, mint kiderül. Valami összeesküvést, fegyveres készüldést, az oroszok ellen jelentett fel, és erre őt is letartóztatták. Kiderült, hogy ő valóban ártatlan, és jóindulatú volt a feljelentés, a bűnösöket közben már mind lefogták, már el is ítélték, ennek van vagy három hónapja, de ő itt ragadt. Hogy miért, azt még nem tudja, de mindenkivel nagyon jóban van és jól bának vele, szabadon mozog az épületben, persze ki nem mehet. Szegény gyerek, senkije sincsen, nem is sürgeti, hogy kárpósszék. Jobb ételt kap, mint a többi fogoly és amolyan csicskás szerepet játszik az őröknél.

A másik fogoly közben befejezte a mosakodást és most meztelenül didereg, mert nincs mibe törülköznie. A kazán közelében igyekszik minél előbb megszáradni. Én is a tuss alá állok, és a meleg víz kellemesen elbágyasztja tagjaimat.

Csúsan fáradt leszek tőle, hogy nincs erőm a kazán mellé állni. 27

21. vas
kis padkára rogyok, és onnan nézem már félig alva, hogy mi történik. Ruháimat közben egy göngyölegbe gyűrve benyomják egy szekrénybe a kazánban. Hallom, hogy gúzt ercsztenek át rajtuk, és egy perc múlva már veszik is ki és adják oda nekem. Gyűrött, szinte rongyszerű álla potban kapom vissza őket, miközben télikabátomat gyömöszölik be. Valami áthatolhatatlannal rossz szagot is kaptak, ami csak úgy árad belőlük. B. továbbáttalan is vagyok, és egy pár perc alatt az aránylag még utcai kinézésű fogolyból szabályos börtöntöltelék külsőt varázsoltak ezzel a processzussal. Hasonló állapotban kapom vissza a kabátomat, és nem tudom sirjak-e? nevessek-e? Csak mérhetetlen fáradtságom uralkodik rajtam és megakadályozza, hogy összefüggőleg gondolkozzam. Szinte tántorog a jövőm ki, és első dolgom, hogy vitet igyam. Ez kissé felfrissít és ha fizikailag álmosan, de lelkiileg elég ébren térek vissza örömmel, aki egész idő alatt egy percig el nem hagy, cellámba. Még közben hallom, hogy lent befejezik az egész processzust, nincs több új fogoly, és rendőrt is látom, hogy a fiúnak kiadja az utasítást. Mikor mi elindulunk le a lépcsőn, ő a biciklijén mosolyogva, nevetgélve indul hazafelé.

Lelkiileg teljesen megtörve érek vissza a cellába. A rémképekből egy oszandes elkeseredés lett és már nem is gondolok magamra. Egész idő alatt jár az eszemben, aki nyilván nem is sejti, hogy hova vittek és miért vagyok bent. Bármennyire is igyekszem magamat tartani, és bármennyire is szégyellem magam, elsirom magam.

A sirás megkönnyít. Hangosan hokogok, és közben anyámat emlegetem. Félig úgy érzem, mintha önmagának játszanék egy színházat, de jól esik ez a hangos bőgés. Szinte lelkiileg növehem a sirási ingert és egyre többet gondolok olyan dolgokra, amelyek miatt zokognom kell. Anyám, apám, barátaim, jövőm, minden olyan apróság, amely ellágyulást idézhet elő, megfordul a fejemben és könnyeim megállás nélkül hullanak. Egész testemben ráz ez a zokogás, mely olyan jól esik. Felszabadult szinte és megadja az átmenetet a szabad emberből a fogolyállapothoz. Legalább egy jó 20-25 perce sirhatok már ilyen szivettépően és egyre jobban sajnálom magamat. Ekkor nyílik a cellaajtó és bejön az én rendőr-őröm. Érzem ahogy vállamra teszi a kezét és hallom megnyugtató szavait, melyek azonban csak egyre újabb és újabb sirási rohamokat váltanak ki: szabályos sirógörcsöt kapok.

"Ne legyen gyerek- mondja- ne hagyja el magát. Miért sir ennyire? Hiszen még nincsen semmi baj magával!"

Könnyeimen keresztül kezdem neki magyarázni helyzetemet. Mint valami felsőbb sugallatra, egészen beavatom a ~~tikk~~ helyzetembe. Elmondom neki, hogy a barátnőm jelentett fel, hogy milyen félreértés alapján. Miközben sírok, igyekszem vele elhitetni, hogy ártatlan vagyok. Magyarázom, hogy nem magam miatt sírok, de anyám miatt. Látom, hogy őszintén és szívből sajnál.

"Sajnos- mondja- én nem tudok magam segíteni."

Megkínál titokban cigarettával. Ettől megnyugszom. Most már igen barátságosan beszélgetünk, én is abbahagyom a sirást. Ő közben ki-ki figyel, hogy nem-e jön valaki, és elárulja, hogy öngyilkosságotól félnek.

"Merthogy- mondja- egyszer maga már öngyilkosságot kísérelt meg." Ismét megdöbbsent, hogy milyen jól vannak informálva az ÁVO-n. Érettségi előtt történt ez, jó néhány éve már ennek, nem is volt olyan fontos dolog, tehát valóban alaposan utánanézhettek multamnak is.

Közben a rendőr, aki fiatal, 25 év körüli parasztyerek, elmondja, hogy ő másnap leszerel. Ma van utoljára szolgálatban, és akkor kiválik a rendőrségtől, megy haza a családjához vidékre.

Könyörögni kezdek neki, ígéretet, megpróbálom rávanni, hogy menjen el a nagybátyámhoz. Anyámhoz nem merem küldeni, mert félek, hogy figyelik. Nem akarja azonban vállalni, mert őt is figyelik. Őszinte részvétellel beszél velem. Végre is ráveszem, hogy legalább egy telefont tegyen meg. Semmi más nem kérek, minthogy telefonálja meg két helyre, hogy miért vagyok bent. És kérjen azonnali segítséget részemre. Az egyik a nagybátyám.

Hosszas habozás után annyira megszán, hogy megígéri. Ha este leszerel akkor másnap reggel egy nyilvános telefonállomásról felhívja a két számot.

A nagybátyámnak hamar megérti, hogy mi az üzenet. A másik szám a barátnőmé. Ugyanaz az üzenet: miért vagyok bent, és egy mondat: ha már bejuttattott ide, akkor sürgősen segítsen is ki.

Gondosan körülnéz, azután elővesz egy kis noteszt. Nagy paraszti írással beleszója a két telefonszámot.

"De aztán erről senkinek sem szabad tudni!- mondja- mert maga tudja, hogy akkor én kerülök ide be."

Biztosítom a teljes titoktartásról. Mikor már tudom, hogy ő valóban telefonálni akar, megnyugszom. Egy kis gyanu él bennem, hátha agent provokátor. Eppen ezért adom meg a nagybátyám címét, az természetes, családtag, és a másik telefon azzal a tudattal, hogyha valóban agent provokátor, akkor lássák, hogy én továbbra is arra az álláspontra helyezkedem, hogy ártatlan vagyok és hogy a barátnőm bosszindulatu butasága juttatott ide. Akkor majd elhiszik, hogy nincs más kapcsolatom. Nagybátyámnak még megüzenem, hogy keressék fel Péter Gábort és tőle kérjenek segítséget. Eöbe sem lehet belekötni, és legalább látják a nyomozók, hogy én valóban van kapcsolatom vele, Talán elviszik hozzá a üzenetet visszakerdezés céljából, és akkor így tudja meg, hogy én itt vagyok.

Két óráig tart a szolgálat. Én már nem sirok, tervemben bizom, hisz akár telefonál, akár Bekének jelenti a dolgot, mindegy. Nekem csak előnyöm lehet belőle. Beszélgetünk, magáról és családjáról mesél, közben cigarettával kínál és így eltelik az idő. Aztán jön a váltás, és én ismét egy új, idegen rendőrrel maradok. Ezt pedig soha többé nem látom viszont, akár leszerel, akár nem, gondolom magamban.

Hogy minden gyanút eltereljek esetleg a rendőrről, ezels nem próbálok beszélgetni. Lefekszem újra a priccsre és egy pillanat alatt elalszom.

Talán egy jó félórát alhattam így, mikor újra felzavarnak. Kiha lgatá mondják és visznek újra fel. *... a szobában, ahol a rendőr...*

Megyünk végig folyosókon, végül kikötünk az első emeleten. 21.-es szoba. Ismerem, mert azelőtt ebben a szobában jártam Beke Lászlónál. Itt van a kémelhárító- most már tudom, akkor még nem tudtam. Gyanus golt, hogy mikor először kerestem fel Beke Lászlót, akkor egy másik szobában fogadott, és legnagyobb meglepetésemre még egy régi ismerőst, egy Jánossy Marianne nevű lányt is találtam ott, mint nyomozó- nőt. Legközelebb azonban már ebbe a szobába rendelt, és mások is voltak jelen. Akkor még nem tudtam, hogy miért ezen az osztályon akar velem találkozni, most már azonban értem. Leülök, és várok. Ugyanab- ban a székben ülök, velem szemben a rendőr, ahol egyszer egy asszonyt láttam sirni, és Bekének még mondtam: "hagyják szerencsétlent, hiszen látható, hogy teljesen ártatlan és hülye". Akkor még úgy tett, mintha ezt érdektelen emberbaráti cselekedetnek tekintené, most már látom: biztosan azt hitte, hogy politikai okaim voltak, hogy a nőt megsajnál- tam. Izgatottan várok, mert azt remélem, hogy végre véget ér ez az egész tortúra, és mivel most már hétköznáp van, ígéretéhez képest segítenek rajtam.

Egyszerre csak nyílik az ajtó, és belép az a nyomozó, aki a revolvere dolgot csinálta. ~~Először...~~ A középső íróasztalra kitesz egy író- gépet és papírt, és felszólít, hogy üljek le és folytassam a munkát: írjam tovább az életrajzot. Bár ekkor már 36 órája nem tudtam alud- ni, mégsem érzek fáradtságot, mert szabadulás reménye hajt. Leülök és továbbbirom a dolgot.

Ujra kitérek Bécsre, és további adatokkal egészítem ki. Elmondom azt is, hogy hányszor jártam az amerikai katonai főparancsnokságon, és elmondom, hogy egyizben azon a címen, hogy be akarok lépni a hadsereg be, még a CIC főhadiszállására is elmentem. Mindennek indokolása: le- leplező riportot akartam készíteni az amerikai CIC fasiszta módszerei ről. Ezzel elejét veszem annak, hogy ezen a vonalon bármit rám lehes- sen bízgatani.

Azután kitérek erről az egyéb politikai megbeszéléseimre is. Leirom hogy mit tárgyaltam a bécsi szocdemekkel, persze csak a külsőségekben leellenőrizhető dolgokat, főként azt, midőn Buchinger Manó Bécsben járt és együtt voltunk. Azután megemlítem, hogy Bécsbe utazásom előtt tárgyaltam egy Alpár Imre nevű emberrel, aki akkor még politikai pártot akart alapítani angol-amerikai vonalon, és élesen oroszellenes volt. Egy ideig még szó volt róla, hogy rajtam keresztül összekötő vonal lesz nyugat felé, azután abbamaradt az egész. Itt nyomban megemlítem, hogy visszatérésem után is találkoztam vele, mikor kellett tőle ellenállási igazolás, és akkor már nagy vitáink voltak, mert nem tudtunk politikailag egyetérteni. Erről azután kitérek egész budapesti tartózkodásomra. Leirom, hogy kivel, mit és hol beszélgettem, mit intéztem a kultuszban, a külügyben, a különböző pártközpontokban. Milyen cikkeket és miért írtam. Megemlítem, hogy milyen terveim voltak a jövőre nézve, és természetesen megírom, hogy kik az ismerőseim, kik segítettek. Négy hét összes eseményeit napról napra előveszem.

Az egyetlen probléma: az irataim között van két hamisított orosz utazási engedély másolka. Erről nem akarok írni, mert nem tudom, hogy mit tudnak ők erről. Tenát csak megírom, hogy két barátom, akik ki akartak vándorolni Palesztinába, egy ízben segítségemet kértek. Nem írtam róla, hogy mit tettem nekik, csak annyit, hogy az Eke-kávéházban tárgyalunk erről.

Végül még kitérek az utolsó napokra, és teljes részletességgel reflektetem, hogy a barátnőmmel mit és miért beszélgettem. Azután rátérek a Szántó Alice-féle éjszakai beszélgetésre. Mondatról mondatra felépítem az egész társalgást és végül ebből összeállítom: mit és hogyan értett félre Szántó Alice, és mi van az ellenem írt feljelentésben. Ehhez hozzáveszem, hogy mit hihetett a rendőrség, mikor egyébként is figyelte. Kitérek a Beke-féle látogatásokra is. Azután megírom az egész történet kulcsát: én miért mondtam a dolgokat, hogy mi az igazság és mi a tényleges helyzet.

Késő délután van már mire a munkát befejeztem. Közben jönnek mennek nyomozók, köztük ismerős arcok, de rám figyelmet sem szánnak. Senki nem kér ez, senki sem szólít meg. Egy ízben átmegegy a szobán Jánossy Marianne is, látom, hogy megdöbbenően néz, de mikor köszönök neki, akkor hangtalanul megfordul és kimegy.

Ez volt talán endig a legmegalázóbb jelenet. Látom magamat, hogy borotváltatlanul, gyűrötten, ziláltnak és álmosan ülök egy írógép mögött és mint valami megszállt gépelek. Fellépésemet már régen elvesztettem, hiszen nincs meg hozzá a külsőm, sokkal inkább hiszem el magamról, hogy valami ágról szakadt rongyszedő vagyok, mint hogy állami állásban lévő újságíró.

Beke Lászlót szeretném elcsipni, de még véletlenül sem kerül a szobába. Hiába leszem, nem jön.

Igy azután anélkül, hogy bárkivel egy szót is válthattam volna, ér az a második este az Andrássy ut 60-ban.

Mivel közben nem akarok átkerülni újra a cellába, lassítom a gépelés tempóját. Mire a nyomozók mind egyenként eltűnnek én még mindig nem vagyok készen. Ujra megjelenik az általam annyira gyűlölt hadnagy, és mikor megállapítja, hogy még nem fejeztem be a leírást -50 oldalnál tartok már- ismét leszállítat az őrség szobájába.

Ugyanabban a szobában ülök ismét egész éjjel, mint először. Most már igen lassan megy a gépelés, és a rozszant széken, gondolkozás ürügye alatt egyre el-el alszom. Hajnal felé járhat már az idő: óránként takán egy fél oldalt gépelek, most már teljesen értelmetlen szöveget és szinte örömmel hagyom benne a butábbnál butább hibákat, mikor meg zavarnak.

Egy nyomozó jön egy újabb fogollyal. Azonnal felállítatnak az asztal mellől és kivisznek a szobából.

24.

Hajnali két-három óra lehet- úgy számítom. Az előcsarnokban ácsor-
gok egy rendőrrel, miközben látom, hogy a nyomozó sebtében szedi
össze az írógép körül lévő írásokat, és rakja el őket, veszi le az
írógépet. Tiszta papírt rak az asztalra, csupa rongyos, össze-vissza
tépdelte félíveket, negyedíveket, előszed egy ceruzát és leülteti
a foglyot az íróasztalhoz.

Nem hallom, de látom az ajtón át, hogy magyaráz neki, úgy látom, hogy
irat vele. Ahogy a borotvátalan, ápolatlan fogoly arcát meglátom,
ujabb meglepetés ér: Alapi Gábor százados. A svéd követésén dolgo-
zott ő is, és 1944-ben ezrével mentette az embereket. Az egyetlen
olyan magyar katonatiszt volt, aki valóban bátran mert a nyilasokkal
szemben az üldözöttek védelmében fellépni. Azután váratlanul eltűnt;
a nyilasok vitték el- úgy mondták. Nem tudom elképzelni, hogy hogyan
került ide. Egy pillanat alatt átfut agyamon, hogy vajon tőle milyen
információk szerezhetők be rólam. Megnyugodva állapítom meg magamban,
hogy semmiféle. Ismertük egymást, de semmit nem tudtunk egymás mun-
kájáról. Semmi olyant nem mondhat, ami az én jegyzőkönyvemben nem
szerepel, amin engem keresztkérdésekkel sarokba szoríthatnak.

Igy állogok itt kint a hideg folyosón, álmosan, most már éhesen
és fáradtan kb. jó órát a rendőrrel. Egyik lábamról a másikra neheze-
dem, de nem akarok szólni. Harminchat órája nem aludtam, nem ettem.
Fizikailag teljesen meg vagyok törve, de igyekszem szellemileg tar-
tani magamat. Tudom, hogy elsősorban szellemileg akarnak kifáraszta-
ni, de azzal vigasztalom magamat, hogy 1944-ben, a legnehezebb idők-
ben, előfordult már, hogy 72 órát diktáltam egyfolytában és a németek
alatt is átmentem már ilyen mesterséges fárasztáson. Ez a hetedik le-
tartóztatásom, mondom magamban, nem hiszem, hogy egykönnyen legyűrjem
nek, ha sor kerül rá. Persze a veréstől, pofozástól nagyon félek,
és éppen ezért igyekszem kitérni minden lehetőség elől, aminek alap-
ján megüthessenek. Ha ezt elkerülöm, akkor legalább annyira-amennyi-
re meg tudom őrizni azt, hogy nem egy szám vagyok, egy tehetetlen
vádolt, hanem valaki, egy egyén, akivel nem olyan könnyű elbánni.
Persze, abból amit eddig láttam, nem nagyon sok reményem van erre.

Közben a hadnagy átnézi, amit irtam.
"Van még valami irnivalója?" kérdi, ~~éxxkijön~~ mikor kijön hozzám.

"Igen- mondom, -van még egy-két oldal!"

"Hát most akkor hagyja abba, menjen aludni, majd holnap befejezi."
Megadja a rendőrnek a szükséges utasítást és azzal visznek megint le
a cellába. A fogda rendőrei már ismernek, szinte otthoniasan fogadnak.
Ahogy leérek a cellámban, minden erőm elhagy. Aludni-ez az egyetlen
gondolatom 36 óra megfeszített szellemi erőlködés után. Minden perce
ennek a harminchat órának az életem megmentése körül forgott. Köz-
ben már ezerszer elátjhozom magamban a pillanatot, mikor hazajöttem.
Elátjhozom a politikát, mely ebbe belevitt. Soha többet- ezzel a gon-
dolattal alszom el, csak most megszabaduljak.

Mint egy zsák elalszom.

Még sötét van, mikor felébreztem. Lehet hajnali négy óra. Más rendőr
áll már a cellám előtt. Még álmosabban, fáradtabban kászálodom fel,
mint ahogy lefeküdtem. Fizikai erőszakkal tud csak lábraállítani,
és a szűz szoros értelmében rázza belém a lelket.

Végre megértem, hogy mit akar. Ujra megyünk fel. Az első emelet 21-es
szobájában kötünk ki. Az ismerős írógép, és sok papír.

Egy ismeretlen, álmos nyomozó fogad.

"Fejezze be most végre már azt a sok írást- mondja- nem kell egész
regényeket írni."

Igyekszem koncentrálni gondolataimat.

Nagynehezen visszaemlékszem rá, hogy mit irtam előzőleg. Azután eszem
be jut, hogy tele hibákkal gépeltem, tehát most sem lehet jobban írni.
Biztosan azt hiszik, hogy már végén vagyok a szellemi erőimnek, azért
sürgetnek őket is az írással.

Tehát most már szándékosan csinálom a helyesírási hibákat. Vakon gépe-
lek, ami rengeteg melléütést eredményez. Nem olvasom el a kész monda-

251

Egy két kényes dologra kell még kitérnem. Elmondom találkozásomat a svéd rádió igazgatójával. Szerencsémre egy kommunista igazgató hozott minket össze, véletlen dolog volt, ezen nem lehet baj. Megírom, hogy utána még egyszer láttam és köszöntöttem.

Almosságom miatt érzem, hogy már nem tudom koncentrálni a figyelmemet. Olyan lassan írok, hogy belátom, nincs értelme folytatni a dolgot, mert most már valóban olyan állapotban vagyok, hogy csak hibákat követhetek el. Már pedig nem szabad olyan gépelést ~~xxx~~ folytatni, amely nekem árt-hat.

A rendőr van csak a szobában. Nem is törődik velem. Kezdem a gépelést lassítani. Kérek tőle cigarettát. Nem akar adni. Kimegy, körülnéz, van-e valaki a folyosón. Senki, a nyomozó eltűnt. Ketten vagyunk ébren az egész tártusban. Erre megsajnál és megkínál.

Rágyujtok. Lehunyom a szemem, és úgy teszek mintha gondolkoznék. Közben szunditok. Néha irok még egy egy közömbös mondatot, anyagi körülményeimről, jelenlegi állásomról. olyasmiről, ami nem lehet baj. Végül elalszom.

A nyomozó ébreszt fel. Kint már világos van.

"Mi az befefejezte?" kérdezi és rázza a vállamat.

"Mem" mondom, teljesen automatikusan.

a-Akkor ne aludjon, hanem irjon² kiabál.

"Eigénis!" mondom, még mándig félálomban. A nyomozó kimegy. Lassan magamhoz térek. Hirtelen újabb ötletem támad. Meg kell játszanom, hogy én már nem vagyok ura önmagamnak, hogy már teljesen kifáradtam, hogy nem bírom magamat tartani, akkor biztosan azonnal kezdik a kihallgatásomat. Mert azt már látom, hogy a Beke László-féle ígéretük és összes reményeink meddőek. Innen nem lehet olyan könnyen kijönnöm. Örülhetek, ha sikerül két-három nap alatt kiverekédnem magamat. Irok két szót és újra abbahagyom. Elaluszom.

Irok két szót és újra abbahagyom. Elalszom.

Újra felrúznak. //

"Mi van magával?" kiabál a nyomozó.

Dadogok. Almos vagyok, éhes vagyok, nem is tudom mit beszélek, mit írok, hagyjanak békében, próbálom neki magyarázni.

"-Almos? Éhes?" -csodálkozik a nyomozó. -"Hát, mikor evett utoljára?"

2/Két napja- mondom.- És azóta nem aludtam.

"Szegény ember-sajnálkozik. Mutassa, mit irt?" Nézi a lapokat. Azután összefogja a megirta lapokat és átfutja őket. En már nem törődöm semmivel. Ráborulok az asztalra és újraalszom.

"Maga most menjen le a cellába és aludja ki magát. Így nem lehet dolgozni!" ébreszt fel újra a nyomozó. "Azután egyék valamit. Majd akkor folytassa a dolgot!" - ~~ezzel ébreszt fel újra a nyomozó.~~

Nem szölok egy szót sem. Valóban annyira kifárasztott ez a sok géreles, 60 oldalt, hogy örülök, ha egy kicsit kikapcsolódhatom. Még emlékszem rá, hogy ki kell innen jutnom, hogy anyám vár, kétségbeesett állapotomra, de érzem magam is, hogy szellemi erőim gyengülnek.

Lemegyek a cellámba a renuőrrel és alig, hogy beérek, már alszom is a
 prócson. Neménykedem, hogy egy kicsit ki tudom magam aludni, mielőtt
 újabb kihallgatásra sor kerül. Gépelni már nem akarok, és ők is látják
 majd biztos, hogy minden megirtam már, tehát most jön majd a kihalla-
 gítás, a legnehezebb dolog.

A rendőr is siet, mert váltása van, 6 óra van már.

Elalszom és szörnyű rémképeim vannak álmomban.

Közben egyszer félálomban hallom, hogy egy hang felszó-
lit vegyem ki a takaróként használt kabátom alól a kezemet, látni akar-
ja, mit teszek. Még is fordít, hogy fejfel legyen az ajtó felé. Gépiesen
engedelmeskedem, és bár ilyenkor a lámpa egyenszen a szemembe világít,
egy pillanat múlva újra alszom.

*Reggel 7 óra erre a mondatra riadok fel. A fogda őrzőstere áll melletttem. Behunyom a szemem és isvekszem tovább aludni.

"-Keljen fel- ordit- és mosakodjék meg, reggelizzen, akkor majd újra

lefelekhet aludni!"

Erőszakkal felállítanak és visznek a csaphoz. Egészen értelmetlenül kezdek mosakodni, nem is tudom egészen, hogy hol is vagyok. Mikor a hideg víz éri arcomat, akkor magamhoz térek. Megint egész éber vagyok. Zsebkendőmben megtörülközöm.

Megyek fel a felső folyosóra, ahol sorban állnak a foglyok. Mindegyiknek kezében csajka. Mosakodnak, vizet isznak.

Én is kapokegy csajkát és iszom vizet. Felfrissit.

Közben a foglyokat visszakergetik a cellákba. Egyikben valami román lehet, hallom ahogy románul kiabál és követeli, hogy eresszék ki. Alapi Gábert nem látom sehol, Gönczi doktort sem.

Egy jó negyedóra telhetett el, mert egyszerre csak hatalmas kondér fekete levét hoznak. A reggeli kávé. A csicskás fiu egy merőkanállal osztja ki a csajkákba az ételt.

"Nem kérek!" mondom és leteszem a csajkát.

Az őrmester csodálkozik.

"Maga három napja nem evett már! Miért nem kér?"

Valami ösztönös sügallatra felelem:

"Megfogadtam, hogy amíg he nem fejeződik a kihallgatásom, nem eszem egy falatot sem."

"Elségsztrájk" kérdezi felcsttanó hangon.

"Nem. Elségsztrájk csak a hatodik nap ^{kezdődik a törvények szerint.}

Most egyszerűen nem vagyok éhes!"

Ezzel megfordulok és megyek vissza a cellámba.

Kissé csodálkozhatnak, de senki sem szól egy szót sem.

~~Később~~ Ismét lefekszem és próbálok aludni. Nem megy. Ujra kinzó gondolatok gyötörnek és teljesen kilátástalannak látom ahelyzetemet.

Egy pillanatig felmerül bennem a gondolat, hátha nem is komoly vád alapján akarnak behozni, hanem csak azt akarják, hogy nekik kémkedjek.

Próbálok felmérni a dolgot, de egyre inkább elutasító álláspont alakul ki bennem. Nem szabad egy ilyen életveszélyes dologba belemennem.

Sehol a földön nem lesz többet nyugtom, ha egyszer az oroszokkal akár csak látszatra is belemegyek egy ilyen megállapodásba. Annyira könnyű a ~~karolási~~ lehetőség, mindenkim Magyarországon van, hogy nem kockáztathatom meg.

Nem adok aláírást semmiféle ilyen ügyben. Eddig is megtagadtam, bárhol a földön felmerült ilyen kérdés; Romániában is, Bécsben, Budapesten sem hagyom magam legyűrti.

Ismét anyám jut eszembe. Talán már megkapták közben az üzenetet és akkor segítve lesz rajtam. Talán elmegy Péter Gáborhoz és akkor gyorsan ki tudok jönni. A szocdemek is megtádják közben, hogy miért vagyok bent.

Együttesen majd csak ki fognak hozni valahogyan. De minden vigasztalásom mellett élénken él bennem a kilátástalanság, a reménytelenség, és főként a tehetetlenség tudata. Nagyon félek attól is, hogy egyszerűen átadnak az oroszoknak, tudom, hogy ez szokás itt, és azok elvisznek valahova Oroszországba és az aal egész életemre eltüntem. Egy csomó ember-ről tudom, hogy ez letta sorsa, és ime a legkézenfekvőbb: Wallenberg, akit közel két évi nyomozás után sem tudtak előkeríteni vagy nyomát találni.

Sirni szeretnék, de valahogy ez sem megy. Ujra imádkozni kezdek. Az egyetlen reménységen már csak ebben van.

Nyolc óra; őrségváltás a cellám előtt. Ismerős képtű rendőr, az aki ~~ad~~ éjjel a cigarettát adta. Ismét kérek egyet. Hosszas habozás után ~~ad~~ ad. Közben kérdezget az ügyem felől, és igyekszem neki elmagyarázni, hogy mi van velem. Hitetlenség fogadja a dolgot, de nem is nagyon igyekszem neki elmondani úgy, hogy elhiggye. Minden erőmet a várható kihallgatásra tartogatom, és nagyon szeretnék elaludni.

De most meg már a rendőr nem hagy. Kérdez, beszélget és mivel kapok tőle cigarettát, nem akarom megbántani azzal, hogy én szakítom meg a beszélgetést. Így telik el újabb kínos 20-25 perc. Folyton beszél, kérdez, nem tudok aludni, de gondolkodni sem lehet összefüggően.

Cigarettázom tehát és próbálok közömbös kérdésekről beszélni.

Ha nem lennék ennyire fáradt, örülnék neki, hogy végre emberi mód-
don tudok beszélgetni. Így azonban csak kinszenvedés számomra,
amit e y-két cigaretta reményében kell eltűrnöm.

A megváltást egy hívó hang hozza magával.

Egy ismerős nyomozó vár, Beke László egy alárendeltje, régebben láttam, ahogy bejött gyakran a szobájába.

—Jöjjön fel" mondja és visz magával.

- Égtem, de nem hittem, hogy így fog velem találkozni - próbálom vele beszédbe elegyedni.

"Hohasem lehessen tudni- neveti.-Maga nem is sejti, hogy milyen nagy urak voltak már itt bent!"

"Iger- felelem- de a hirem az oda van. Az emberek majd szépeket fognak rólam gondolni, ha kikerülök!"

2 Ha maga innen kikerül, akkor senki sem fog mondani semmit. Mondja, hogy itt olyan nagy urak voltak már bent betekig, akikről senki sem tudja. Kiderült, hogy ártatlanok, vagy más okból elmentek innen, és azóta senki sem vetheti szemükre a letartóztatásukat. A rendőrség is tévedhet, és ha valaki innen kimehet, akkor az ellen nem lehet egy szót sem szólani. Azt csak bizza ránk. Most inkább azon törje a fejét, hogy hogyan fog kijönni!"

Kicsit vigasztalólag hatnak szavai, de ez nem változtat azon, hogy szörnyen félek. Tudom, hogy most a kihallgatáson fog eldőlni a sorsom. ~~Alig~~ Még nem sejtetem, hogy ez a kihallgatás nem egy vagy két napig tart, hanem néha hosszú hetekig.

Ismét a 21-es szobába visznek. Beke Lászlónak nyoma sincsen. ✎

"Szarvas százados ur- mutat be a nyomozó egy civilruhás, őszes haju, 50 év körüli férfit ~~nekem~~ a Sulner... Ez a százados ur- fordul hozzám- fogja a maga ügyét kezelni."

A százados letöltet. A nyomozó kimegy és ketten maradunk a szobában. Cigarettdát vesz elő, megkínál. Hagyjátok.

Benyul az íróasztal fiókjába és kivesszi az általam gépelt 60 oldalt.

"Ez a maga életrajza, ugy-e? Maga irta?"

"-Igen."

Sorra veszi elő és oldalanként aláíratja velem, mind a hatvan oldalt. Végül ráíratja lent: "Önként, minden kényszer nélkül szabad elhatározásból készítettem ezt az önéletrajzot!"

"Kérem mondom- neki- ez az életrajz természetesen nem mindenben egyezik azzal, amit a ~~személy~~^{személy} életben szoktam adni."

"Ez az életrajz igaz?" - kérdezi.

²-Részben- felelem. -De nem mindenben.

—Nem igaz. Hol nem igaz?"

"Itt mondom és lapozom fel a 30-40 es oldalakat, -Ami itt írva áll, az nem igaz."

„Miért csinált ilyent? - kérdezi - bolonddá akart minket tartani? -
látom, hogy kezd ingerültté válni.

LNem- felelem nyugodtan.-De Beke

Nem-telelem nyugodtan. De bene gondolag az azt mondta, hogy amennyiben élteben akar k maradni, akkor írjak érdekeset. Nem fontos, hogy igaz legyen, de legyen érdekes. Kérem én ehhez tartottam magamat. Amit én csak hallottam Romániában, hogy megtörtént emberekkel, amiről én csak felteszem, hogy megtörténhetett volna velem, azt úgy irtam meg, mintha megtörtént volna. Ebből előre megmondom, hogy egy szó sem igaz."

Mérgesen fűtöttek egyet! Szóval ezek az oldalak egyáltalán nem igazak? - kérdi még egyszer hitetlenkedve.

"Nem. És mivel ön ezt tőlem megkérdezte, én nyomban meg is mondtam. Láthatja százados ur, hogy nem akárom magukat becsapni."

Magya vagy teljesen hülye, vagy olyan ravasz, hogy azt hiszi ezse:
tuljárhat az eszünkön! - ~~ez a~~ a százados.

Veszi elő a vallomást. Nézi az első oldalt.

Magát tetebi. Hogy juto'' eszre ily kezdenia vallomást: Csütör-

... az országban, ahol a szociális igazságtétel és a nyílt társadalom...

E.R.

Kérem- mondom- és hátradőlök a karszékben- ha százados urat érdekli, akkor engedje meg, hogy erről a kérdésről beszéljünk. ~~En~~ én nem vagyok sem hülye, sem nem tettem magamat. Orossem, aki egyetemi magántanár és pszichológus, Máday ~~Attila~~, ezt úgy fejezte ki: neurasténia gravis. Én egy szkizoid típus vagyok, és nem is tagadom, hogy mindig félttem a szkizofréniától.

Lassan belemelegszen. Elmesélem neki gyerekkoromtól kezdve összes ideges tüneteimet, érettségi előtti öngyilkossági kísérletemet és annak hátterét, kitérek neurotikus jelenségeimnek egész sorára, arra az elméletemre, hogy miért leszek én tavasszal mindig ideges. Jó két órán át folyton e kérdés körül forgunk. Látom, hogy kezdi saját maga is hinni, hogy valami nincs rendben a fejemmel. Kérdések tesznek fel, és így lassanként kialakítom benne egy pszichopata gyanúsított képét, látom, hogy töpreng, hogy mit tegyen velem. Természetesen élénken tiltakozom az ellen, mintha nem lennék beszámítható, sőt éppen igyekszem neki egy saját ságos, kényszeredett logikával bizonyítani, hogy éppen azért vagyok beszámítható, mert így gondolkozom a dolgokról, mert látom a dolgok közötti mélyebb összefüggést. Hirtelen ugrással példaképpen megmagyarázom neki, hogy az orosz-amerikai-angol pénzpólitika Németországban és Ausztriában hogyan függ össze, és hogy ha valaki látja az összefüggéseket, akkor mi a tényleges helyzet.

Reggel nyolckor kezdtük a beszélgetést és én már közel három órája magyarázok. Nem engedem szóhoz jutni. Ha kérdez valamit, vagy megállít, újabb szóáradattal viszem a beszélgetést arra a vonalra, amilyen akarok. Erzem, hogy újra elomokban vagyok, és hogy hiába kísérletemezik, nem fog tudni megfogni. Csak nem elfáradni, mondom magamban, sokat és állandóan beszélni.

Hirtelen teljesen személyi kérdésekről beszélgetünk megint. Közlöm vele, hogy miért szeretem József Attila költészetét, és miután vagy tíz verséből idézek, elkezdek neki saját irodalmi múltamról mesélni, idézek saját versekből. Látom, hogy Szarvas ~~Attila~~ kezdi vesztetni türelmét. Félek, hogy tulhuzom ~~el~~húrt, és abbahagyom. Váratlanul, egy mondat közepén, éppen, amikor érzem, hogy most fog rámondítani:

"Kérem, de mindez nem is érdekes- vágom el saját szavamat- hiszen Őnt ez csak untatja, és nyilván jobb lenne a tárgyra térni. En is szeretnék már innen kijutni, én is szeretnék már hazamenni! Egy pillanatra meghökkenve néz rám. En is megijedek, mert ez a befejezés egy fókuszal tulhuzatelen volt. Most vagy valóban azt hiszi, hogy bolond vagyok, akkor jó, vagy azt hiszi, hogy őt ugratom, és akkor most megverem a nyomozókkal.

De egy arcmozdulata sem árulja el, hogy mit gondol. Egy ideig elgondolkozva lapozza a gépet szüveget, és végül megkérdi:

"Mondja, mivel tudja megindokolni, hogy maga minden látható ok nélkül elindul így a nagyvilágba, az ostrom után azonnal nekivág Romániának, pénzt költ a sem iből, svéd vízumokat akar szerezeni, utlevéllel megy- jön, utazgat. Wallenberggről fecseg, azután mintha véletlen lenne, újra találkozik a svéd rádió igazgatójával, azszal beszél. Dehát mindez nagyon gyanús, és ha meggondolom, hogy maga ezekért már az oroszoknál is ült egyszer, szeretném ha végre komoly indokot tudna adni."

Magyarázom neki, hogy van egy gazdag svédországi nagybátyám, hozzá akartam menni. Tőle kaptam pénzt, tehát ebben semmi meglepés nincs benne. Könnyelmű voltam, elköltöttem minden pénzt, nem sikerült az út, hazajöttem. Közben tárgytalanná is vált utam, annyira az egész. Egyetlen ember lehet csak ebben sajnálni: anyámat. Ő azóta egyfolytában izgulhat éretten és most, amikor végre konszolidált lett a helyzetem, akkor meg behoznak ide egy teljesen ostromi félreértés miatt.

Mondja- fejezem be- egyszer egy életrajzot írtam magamról, az ideorvosom részére, abban est a verssört idezettem.

29.1
"Maróval jöttél nem virággal". Barátnőm mindig azt mondta, hogy egy magányos farkas vagyok. Saját magam ezt így fogalmaztam: "Olyan öreg ordas vagyok, kinek medve bátyja, akinek ha hideg tombolt, mindig volt kabátja."

Nem érti. Felszólít, hogy magyarázzam meg neki. Elmagyarázom. Magányos ordas, aki mindig huzódott az álmos, de bolond világhoz, a medvékhez, a "medvetáncos" költészethez. De burzsuj családból, és bármilyen magányos voltam, bármennyire is igyekeztem magányos lenni, gondom sohasem volt. Ebből a szemszög

ből talán többet ért meg belőlem. Most már más szempontból kezdi a kérdezősködést. Életcélom felől tudakozódik, hogy mi akartam lenni, mit tanultam, mi az elképzelésem a jövőmről. Erről beszélgetünk hosszú időn keresztül, teljesen tisztán látom, hogy meg akar ismerni. Ugy látszik a nyomozati jelentések alapján másképpen képzelte el, és most kénytelen előlről ismerkedni velem. Közben néha keresztkérdésekkel visszatér újra és újra a svéd kapcsolatokra. Látom, hogy mindenáron szeretne, ha valami módon arra köthetne ki, hogy nekem valami titkos svéd megbízatásom volt már akkor is, mikor bucaresti útamra vállalkoztam. Ebből viszont ki tudom következtetni, hogy bár sejti, hogy valami összefüggés lehet a svéd követségi dolgaim és bucaresti utam között, és nem mi olyan konkrétum nem áll rendelkezésére, amiből kiindulhatna.

Mivel pedig azt már pontosan kikalkulálhattam, hogy ez nem a legfontosabb kérdés, sejtem, hogy most csak kísérletezik velem, hogy majd, ha a lényegesebb pontra térünk ki: az angol-amerikai kapcsolataimra, akkor már tapasztalata legyen a velem való vitában. Nyugodtan és barátságos hangon vitatjuk a bucaresti ut mozgatóerőit, ~~és~~ tevékenységemet.

Látom, hogy nem találja meg a keresett gyenge pontomat, és igyekszem a beszélgetést az eddigi mederben tartani. Minél többet kérdez, annál több újabb és újabb hasonlattal élek a múltból. Nevetek vetek fel, azokról tartok előadást, úgyhogy lassanként látom: nem én, hanem ő veszti el a fonalat. Udvariasan mindig visszatekerek eredeti kérdésére, de bármennyire igyekszik, nem tud odáig jutni, hogy egyszerű mondatokban folyjon a vita. Érzem, hogy minden erejét arra koncentrálni, hogy valami szofista-szerű vitába vigyen bele, amelyet majd azután "dialektikus vita" címen úgy vezet le, hogy én csak igen-nem válaszokkal, végül is ellentmondásba keveredjem. Eppen ezért minden kérdése után egy pillanatig mindig azon gondolkozik, hogy ez hogyan függ össze az előzőkkel, és vajjon milyen célt szolgál. Gyakorlatom van már ebben, és így minden csapdát gondosan ki tudok kerülni. Mihelyt valami gyanút fogok, hosszas és példákkal teletűzdelt választ adok. A világirodalom nagy remekműveiből, a politikai történelmi mondásokból, saját jegyzőkönyvemből, saját régebbi élményeimből, Marx-Lenin és Stalin műveiből, Platonból és Kantból egyaránt idézek, csak hogy látszólag pársztkusabbá tegyem mondanivalómat és elkerüljem, hogy egyszer is igen-vellemmel kelljen válaszolnom.

Idővel türelmetlen is lesz, és felszólít: válaszoljak igennel vagy nemmel, de kitérek. Hivatkozom a dialektikus materializmus összes szabályaira, és megmondom (előre neki), hogy bár szociáldemokrata vagyok, igen jól ismerem a kommunista elméletet, tehát ezen a téren állom a vitát, nekem is az a szándékom, hogy dialektikusan folytassuk le a vitát, de akkor ragaszkodom, hogy alaposan meg legyenek magyarázva a fogalmak. Tehát mielőtt igent vagy nemet mondok, tisztáznunk kell, hogy én mit értek alatta, és ő mit ért egy-egy fogalom alatt. Türelmetlen, de igyekszik a lehető legudvariasabban folytatni a beszélgetést. Így telik el egyik óra a másik után, és még mindig nem jutottunk egy lépéssel előre. Még mindig ott tartunk, ahol elkezdtük. En már régen nem vagyok olyan fáradt, mint amikor kezdtük, és a beszélgetés folytatódik. Ezzel

szemben örömmel látom, hogy Szarvas százados kezd kimerülni. Egyre szórakozottabban kérdeget, és az az érzésem, hogy keres valami megoldást, amivel engem sarokba szoríthat. Váratlanul megszakítja az egész gondolatmenetet és rátér a revolverre.

"Nézze százados ur- mondom- csak nem akarja velem elhitetni, hogy maga nem tudja, hogy az nem az enyém."

"De én úgy tudom, hogy az a magáé. Nem tudom elhinni, hogy a nyomozók maguktól ilyen dohogra képesek, erre pedig semmiféle utasításuk nem lehetett."

"Pedig kérem ez nem az én revolverem volt."

"Ez" kérdezi és elémteszi.

"Ezt nem tudom. Én nem láttam és nem is néztem meg."

Elmondom neki újra az első jelenetet, az ujlennyomat kérdéssel együtt.

"Szóval ezen nincs a maga ujlennyomata?"- kérdezi hitetlenkedve.

"Nincs- felelem. Utána lehet nyomozni. Egy perc alatt megállapítható."

Erre feláll, és előre dőlve az íróasztalon támaszkodik:

"Idefigyeljen. Maga engem most több mint 5 órája az orromnál fogva húz. Most már elegendő. Csak nem akarja nekem bemészni, hogy maga ártatlan bűnös, és ez nem a maga revolvere. Családja jegyzőkönyvet írt alá, és ebben vallja, hogy a magáé."

"Kérem, az lehet, mert úgy van fogalmazva, a szerencsétlenek rémtületeiben aláírták."

"Hát minek mesél nekem ujlennyomatról. Biztosan alaposan letisztogatta hogy ne legyenek rajta a maga ujlennyomatai. De nekem elég ez a jegyzőkönyv is maga ellen."

"Kérem én ezt elhiszem, de mégis tagadom, hogy a revolver az enyém lenne."

"Én meg be fogom bizonyítani, hogy a magáé."

Kimegy. Egy perc múlva visszatér a revolveres nyomozóval.

"Maga találta ezt a revolvért a párnája alatt?"- kérdi tőle.

"Én" mondja a nyomzó.

"Kérem, mondom- az csak természetes, hogy ezt fogja mondani."

"Ugyan kérem, ne legyen nevetséges" mondja igen ingerülten a nyomzó.

"Mit tagad. Csak nem gondolja, hogy én maga miatt hazudok. Nekem magához semmi közöm, én magát nem ismertem sohasem, semmi érdekem, hogy ártatlanul bemártsam. Vallja be, hogy a magáé, és azzal el van intézve az ügy."

"Szóval- kérdi Szarvas- maga meg mer esküdni, hogy ez a revolver a Sulneré?"

"Hogyne kérem, akármikor."

"Hát akkor minek tagadja itt ezt előttem. Azt hiszi ezzel sokra megy?"- kérdi most már kiabálva Szarvas.

"Kérem én nem tudom mi érdeke a hadnagy urnak, hogy rólam ezt állítsa de ez a revolver nem az enyém."

"Szóval én hazudok?"

"Azt én nem állíthatom, de hogy ezt a revolvért maga tette a párnám alá, az biztos, és hogy nem az enyém."

"Maga tette volna a párnája alá?"- kérdi csodálkozva Szarvas százados.

"Ugyan kérem, hazudik. Hiszen mikor beléptünk, akkor rögtön mondta: Végem van. Rájöttek."

"Nem mondtam. Ez hasugság"- szalad ki a szmon.

"Én hazudok. Ezt mondta"- üvölt a nyomzó. "Hallotta százados ur ezt a szentelenséget? Hogy nekem mondja egy ilyen szemét kém, hogy én hazudok?" Nekem akkor jönni. Érzem, hogy most fog elcsúszni az első lépés."

"Százados ur- kiáltok fel én is- azt hiszem nincs értelme ennek a vitának. Ha itt közönséges erőszakot akarnak alkalmazni, akkor sajnálom, hogy mostanáig beszélgettem. Adják ide a jegyzőkönyvet, amit kérnek, és én aláírom."

A nyomzó félúton megáll.

"Hogyne"- mondja Szarvas- aztól jönné. Akkor azután megussza, hogy

311
bármilyen vallomást kelljen tennie, aláírja a revolveres jegyzőkönyvet és megussza a súlyosabb dolgot. Erről még csevegünk!
"Kérem- mondom- én aláírok mindent, majd a bíróság eldönti, hogy kinek van igaza!"

"Szóval tagadja még most is a revolvért?" kérdezi fenyegetően a nyomozó.
"A vádlottnak egyetlen joga van a rendőrséggel szemben: a tagadás- mondom. Azt hiszem a százados ur ebben igazat ad nekem."
"Szemét alak!" mondja a nyomozó. "Még egy ilyen revolvert sem mer bevallni!"

"Nézze mondom- ha most nem lenne itt a százados ur, maga engem összevayne. Ettől azonban még mindig nincs igaza."

"Maga egyre szemtelenebb lesz. Azt hiszi, hogy ezzel segít magán?-gulyolódik a nyomozó."

Közben Szarvas százados int neki. En egyedül maradok a szobában és ők együtt kimennek.

Jó félóra múlva jön vissza a százados egyedül.

Leül újra az íróasztalhoz.

"Nem értem- mondja nekem barátságosan.- a nyomozóhadnagy ur nekem négysszenközt is azt állítja, hogy a revolver a magáé. Pedig szeretném ezt kinyomozni!"

"Kérem mondom, nem vitás, hogy ő most mázpresztizs-kérdésből ragaszkodik ehhez a dologhoz" magyarázom, és érzem, hogy egyre több bizalommal vagyok ezzel az emberrel szemben. Ugy érzem, hogy ő tényleg baráti érzelemmel és igen jóindulatu módon kezeli ügyemet, feloldodom.

"Már pedig én nem hiszem, hogy ennek valami értelme volna. Itt maga egyszerűen tagad, ahogy mondta, ehhez joga van!"

"Ugyan- felelem türelmetlenül- hiszen a többiek s tudják, hogy ő összepészte be a revolvért a párnám alá. Beke be is vallotta: az a cél, hogy nagy vallom, amit ők akarnak, vagy pedig pedig fegyverrejtégetésért átadnak a statáriális bíróságnak."

"Ezt mondta Beke- kérdi csodálkozva. Mikor?"

"Első nap délután. Csillag őrnagy jelenlétében. Mikor közölte, hogy irjam ezt áté érdekes jegyzőkönyvet."

Ismét látom, hogy elkomorul. Határozottan bosszantja amit mondok.

"Akkor sem látom, be, hogy miért kellett ezt csinálni. Nem hiszem, hogy ~~maxx~~ hazudnék, főként egy idegen nyomozó, és maga az érdekelt fél mondana igazat."

Hirtelen ötlettel merész gondolatom támad. "Nézze százados ur- mondom- maguk ezt a revolvért zsarolási célból hozták el hozzám. Éát én adok jobb és hatásosabb zsarolási módot, ami még emellett igaz is. Az irato között, amiket a házkutatásnál behoztak, van két hamis orosz utazási engedély, amiket én hamisítottam. Ezek alapján bármikor átadhatnak az oroszoknak, és ez sokkal hatásosabb retorzió, mint a revolver. Kerestesse ki, és akkor ez a téma be van fejezve."

Egészen mehökkent arccal néz rám.

Egy percig még bánom, hogy ezt elmondtam, de mivel tudom, hogy erre gyors rájöttek volna előbb utóbb, jobb ha én találom ki.

"Nézze Százados ur- fejezem be- a maguk nyomozói hatókrök. Ezt nem azért mondom, mert bántani akarom őket, hanem mert ez tény. Mikor le-törtőztattak, akkor éeggy telefonszámot diktáltam a nagybátyámnak, hogy hívja fel ezt a számot, és értesitse őket, hogy elvitt a rendőrség. Ugyanez a nyomozó, a revolveres, a diktálás alapján írta a telefonszámot az asztalon. Ahogy odanézek, látom, hogy fordítva írta: nem 345-571 hanem 371-545. Akkor ezt mondtam neki: "Ha én nyomozó elnnék, legalább telefonszámot le tudnék írni." Azóta halálos ellenségem. Akkor ott a helyszínen majdnem megvert dühében. Azután tartottak dühükben egy házkutatást a hátam megett, melynél nem voltam jelen. Ez törvényellenes. Tehát ezzel már megdőlt az egész revolver-történet. Engem ugyanis mér-gükben előbb behoztak, és csak azután kutattak."

"Ha nem volt jelen a házkutatásnál?" kérdezi a százados, most már őszir-tén meglepve.

"Nem.- ezért is kérem hagyja abba a revolver ügyet, meg a többi."

"Elmondtam Önnek jobb és biztosabb terhelő dolgot magamról, és maradjon k ennél."

"Majd utánamézek. -mondja a százados.- De most befejezem a kihallgatást. Délután 4 óra van, és én még nem ebédeltem, éhes vagyok. Maga most visszamegy a cellájába és kb. egy óra múlva mire visszajövök, újra hívatom. Addig maga is egyék lent, ebédjét biztosan felretették."

Kimegy, és egy-két perc múlva egy rendőr jön már érettem. Megyünk újra vissza a cellába. Nem szóltam semmit sem a századosnak arról, hogy nem eszem, mert azt akarom, hogy a fogda hivatalosan jelentsa. Aránylag elég éber vagyok, ~~azért nem tudta~~ 6 órája nem tudtam rendesen aludni, és azóta vagy gépelek, vagy beszélek. Ahogy leérek a fogdába, kínálnak ebéddel. Csajkában hideg babfőzelék egy szelet fekete kenyérről. Visszautasítom. Nevetnek csökönyösségemen, de nem erőltetnek.

Újra lesétálok a cellába és lefekszem a priccsre. Most már tisztán látom, hogy ez a dolog nem fog egy-két nap alatt véget érni. Örülhetek, ha a hét végére kint vagyok. Anyám szegény jár fejében és ahogy lefekszem a priccsre, ésenben újra elsirom magamat. Annyira gyenge vagyok, hogy mielőtt egyedül maradok, elővesz egy eddig ismeretlen lelki és testi fáradtság. Szinte úgy érzem, hogy agyam teljesen megállt, és hiába próbálom összeftárggöen gondolkozni, nem tudok kitérni az elől, hogy örökösen ne járjon az eszemben, amit a századossal beszélgettem. Ötvenzer átgondolom minden egyes szavamat, minden egyes szavát, próbálom jobbra forgatni, balra forgatni a dolgokat, és ha őszintén bevallom magának, belátom, hogy neki van igaza: végeredményben előbb vagy utóbb be kell majd vallanom, hogy megbízatással utaztam Bucarestbe. Akkor pedig végem van, mert akkor nem lehet többé semmit sem tagani.

Elhatározom, hogy ha ez a játék sokáig tart, akkor kikeresem majd a végén a legkevésbé súlyos vádpontokat, és csak azokban fogok vallani. Addig azonban igyekszem az eddigi vonalat tartani: teljes félreértés, és semmi sem igaz.

Örülök neki, hogy az orosz papirokat megmondtam. Így ez a veszély már nem fenyeget. Ugyan fognak egyhamar átadni az oroszoknak, és onnan is majd kijövök valahogy. Már kezdem magamban kigondolni, hogy ki lehetne protekció hozzájuk, ha sorra kerül ez a dolog. Ilyen gondolatok között nyom el újra az álom.

Alig hogy ~~lekezem~~ alszom egy levelet, ismét igen nyugtalanul, mert szembem sűrű a fény, újra keltenek. Egyre nehezebben kelek fel és bizony csak akkor tudnak lábra állítani, mikor egy csajka vízzel fenyegetnek meg. Újra lemosom az arcomat és ettől kissé magamhoz térek. Három nyomozó áll a folyosón: rám várnak. Kérek tőlük egy cigarettát, de megtagadják. Almosan, félíg lehunyt szemmel és teljesen kábult állapotban megyek velük. Első eset, hogy nem tudom, merre visznek. Annyira álmos vagyok, hogy nem tudom megállapítani hol vagyok. Végül egy lépcsőházban megyünk felfelé. Egy nagy szobába érünk. Itt két nyomozó leül velem szemben, és várunk.

"Hova visznek?" -kérdézem.

"Orvoshoz" -mondják. Most kezd bennem felderülni, hogy miről van szó. Szóval nem tudják, hogy nem vagyok-e bolond. Végül is nyílik az ajtó, és a harmadik nyomozó bevisz egy szobába. Hatamas négertípusu ember ül egy íróasztal mögött. Ismerős arc, annyira jellegzetes, hogy nem lehet elfelejteni. Még töröm a fejem hogy hol is találkoztunk már egyszer, mikor ő is megszólal:

"Szóval maga az?" -kérdézi. -Hiszen akkor mi régi ismerősök vagyunk?"

"En nem tudom honnan - motyogom, - de én is tudom, hogy már találkoztunk valahol. Hon volt ez - doktor ur?"

"Az most nem fontos. Üljön le. Hollyel kínál az íróasztal tulsó oldalán. Lerogyok a székre. Int a nyomozónak, hogy menjen ki. Kettesben maradunk."

- Doktor ur, -kérdézem újból- honnan ismerem én ~~magát~~ Önt?

-Hagyja csak, majd rájön- mosolyodik el.

Előtte receptblokk. Dr. Bálint olvasom róla, ideg orvos.

Kérdezget. Felírja nevemet, és pontosan tudja, hogy hányéves vagyok.

Felírja, hogy a piarista gimnáziumba jártam, érettségi előtt öngyilkosságot kíséreltem meg, és a cisztéréknél érettségiztem, évszám, pontos dátum. Honnan tudja?- gondolkozom rajta.

"Érettségi előtt maga egyszer egy Beregi E. va nevű lánynál volt este. Egész este filozofiai vitákat folytattak a társasággal."

"Persze- villan meg bennem- és akkor ön is ott volt! Most már megismerem."

"Szóval- mondja most barátságosan- most mesélje el, hogy mi van itt magával?"

Részletesen elmesélem neki az ügyemet és igyekszem minél rövidebbre fogni a dolgot.

Visszakérdez, és azután kezd családi körülményeimről, egyebekről kérdezni.

"Nézze- mondja váratlanul- én már akkor is azért voltam ott azon az estén, mert az Éva azt akarta, hogy mint ideg orvos figyeljem. Szóval én már nagyjából mindent tudok, és így csak látni akartam, hogy most miképp beszél a dolgokról. Mindesetre akkor kellemesebb körülmények között találkoztunk. Maga egy neurotikus psychopata, de teljesen beszámítható."

"Ezt én egy percre sem vitattam. Én nem is kértem, hogy vizsgáljanak meg. Inkább arról volt szó, hogy az én neurotikus dolgaim mögött itt a politikai rendőrség agyai valami nagyszabású összeesküvést várnak, és nem hiszik, hogy nincs mögötte semmi. Ön orvos, hívja fel az orvosomat, akkor percek alatt ki fog derülni minden."

Felírja az orvosom címét, azután elkezd orvosilag vizsgálni.

A vizsgálat végén azt mondja: Maga most menjen ki, és küldje be a nyomozófőhadnagyot.

"Segítsen rajtam doktor ur- kérem összetett kézzel."

"Az nem csak rajtam mulik, de mindesetre majd utánanézek az ügyének."

Kimegyek és kérem a főhadnagyot menjenbe a doktor urhoz, kéreti. Két nyomozó között ülök le. Átgondolom egész beszélgetésünket, és lassanként egyre világosabb lesz, hogy végeredményben ő ugyanazokat a témákat darálta le, mint délelőtt Szarvas R. százados. Ekkor már sejtem hogy nem segíteni akart rajtam, hanem mint ideg orvos ki akarta puhatolni, hogy melyek a leggyengébb pontjaim. Szóval most majd ő ideg orvos tanácsot fog adni, hogy hogyan is kezeljenek. Különös szerencse, hogy régi ismerős, így talán mégis segíteni fog. Ha nem, akkor elveszett ember vagyok, hiszen egyszer egy egész estén át vitatkoztam vele, és mint kiváló pszichológus nyilvánvalóan kitűnően kiismert. El lehetek mindenesetre készülvé arra is, hogy ezentúl sokkal alaposabban kézbe veszik ügyemet és sokkal ügyesebben fognak velem szemben fellépni.

"Nincs magának semmi baja"- jön ki a nyomozó. "Azt mondta a főorvos ur, hogy teljesen normális. Hát azt ajánlom, hogy ezentúl így is viselkedjék, mert ha ezentúl is hülyének teteti magát, nagy baja lehet."

Kérem- felelem- én eddig sem tettem magamat hülyének, és már a százados urnak is mondtam, hogy teljesen beszámíthatóan érzem magamat."

"Ne pofázzon annyit"- lök oldalba a másik nyomozó és indulunk lefele a lépcsőkhöz. A beszélgetés közben immár egy kissé magamhoz térített, úgy hogy kezdeti álmoságomnak nyomát sem érzem. De nagyon félek, hogy nem sokára bekövetkezik az az állapot, melyet már nagyon jól ismerek magamon: a kritikus órák, a 60 és 72 óra közötti félálom állapot. Ilyenkor már nem nagyon tudom, hogy mit beszélek, és hogy mit teszek. Ha ezek most megint egész éjjel kihallgatnak, akkor végem.

Valóban nem is visznek vissza cellába. Megyünk át egy udvaron és újra fel lépcsőkhöz, egyenesen a 21 szobába, Szarvas századoshoz.

Előtte fekszenek az orosz iratok.

Leülök, a nyomozók kiemennek és újra kettesben vagyunk. Lehet úgy 6-7 óra között, kint már teljesen beállt az éjszaka. November van és bevilágítanak az andrássy út lámpái. Ahogy kinézek az utcára, így gondolok, hogy ha én ezt valaha

tudtam volna, nem mentem volna el ennek az épületnek még a közelé-
ben sem.

Közben Szarvas százados előveszi az orosz iratokat a fiókhól és
megkérdezi, hogy eeket említettem-e a délelőtti folyamán.

"Igen" - mondom.

"Mire kellett ezek?" Ez a legnagyobb kérdés. Mivatkozom a vallomá-
ban említett ismerősömrre, aki egyizben elhozta egy barátját, vala-
mi zsidó gyereket, aki Lalesztinába szeretett volna kivándorolni,
de nem tudta hogyan juthat el Bécsig. Erre azután nagy rábeszélésre
ezeket az iratokat készítettem el neki. Az útké kávéházban volt
ez a beszélgetés és azután el is ment velük. "Erdektelen dolog," -
és legnagyobb meglepetésemre ő sem nagyon firtatja a háttérét.
Ezek után kezdünk rátérni a többi kérdésre.

Hosszasan fogat minden egyes momentumáról életemnek főként bécsi
és budapesti tartózkodásomról ~~meszél~~ kérdez sokat. Livel
egyre fáradtabb leszek, egyre kevésbé tudom tartani az iratot, és
egyre rövidebb válaszokat adok. Fantáziám is kihagy és egyszerre
csak rémülten veszem észre, hajlok már az igen-nem válaszokra.
Már pedig ebben az esetben elveszett ember vagyok. Mikor ~~xxxxxx~~
Platont tanultam rájöttem már, hogy Sokrates kérdegetési mód-
szere, melyre az ellenfél mindig igen-nemet válaszol, a legbiztosab-
b mód valakit ellenmondásba kényszeríteni, és annyit már hallomásból tud-
tam, hogy hasonló ~~xxxxxx~~ módszerekkel dolgoznak az AVON.

~~xxxxxx~~ Bécsben - maga Bucarestben volt máreikai angol társaság-
ban?

"Igen."

"Budapestre visszatértekor maga megpróbált az amerikaiakhoz állás-
ba kerülni?"

"Igen."

"Szociáldemokrata megbízásból ment ki?"

"Igen."

"Alpár Imrével is tárgyalt?"

"Igen."

"Alpár Imre akkor oroszellenes politikai pártot akart alapítani?"

"Igen."

"Maga volt kiszemelve, hogy Bécsen át informálja a nyugatot?"

"Nem. Erről nem volt szó."

"Ne tagadja. Nekünk pontos jelentésünk van erről."

"Nem erről nem volt szó? Szó volt arról, hogy én Alpár Imrét
informálom Bécsből a nyugati politikai helyzetről."

"Ez ugyan nem igaz, de majd később erre is kitérünk. Ezután maga
a szocdem párt megbízásából ment nyugatra."

"Élég meddig?"

"Mikor maga azt az utasítást kapta, hogy a kommunistákkal dolgozzék
együtt vagy nem?"

"Nem."

"Szóval csak az osztrák szocdemekkel. Akik ~~kon~~ ismertén austromarxis-
ták, azaz kommunistaellenesek, tehát oroszellenesek."

"Ez nem helytálló megállapítás?"

"Maga igen képzett marxista, tehát tudnia kell, hogy maga a megbí-
zatást a párt jobboldalától kapta ezek szerint. Igaz?"

"Mennyiben ön a nyugati szocdemeket jobboldalnak tekinti és
a szocdem pártban is megkülönböztet jobb és baloldalt, akkor én a
megbízatást inkább jobboldaltól kaptam, mint a balszárnytól."

"Helyes. Tehát ön kiment és összeköttetésbe került Pogány Pálal és
Turecsányi Istvánnal. Erre ön összefogott Pogány ellen Tur csányi -
val?"

"Nem. Én egyszerűen Pogány nyakát törtem ki, mert gazember."

"De hiszen Turecsányi felajánlotta önnek, hogy indítsanak közösen
lapot."

"Igen. De én nem fogadtam el, és a külügytől kértem engedélyt, hogy
sajátmagunk indíthassunk egyet, Turecsányitól függetlenül."

"Helyes. De mikor a pénzt nem kapták meg, újra tárgyalt Turcsányival?
 "Nem. De ő táviratilag felajánlotta újból a szerkesztői állást saját lapjánál."

"Es ön ezt nem is utasította el."

"Nem. De nem is fogadtam el."

"Mert még várt. Ezzel szemben Bécsben is igen jóban volt az amerikai és angol hivatalos körökkel. Többször rent járt a főhadiszálláson!"

"Csupán mint újságíró."

"De másoknak is elintézett apróbb-csepróbb kéréseket?"

"Igen."

"Tehát kapcsolatai voltak. Ezek után ön váratlanul hazajön, és itthon egy külföldi hírszolgálati organizációt akart felállítani?"

"Igen."

"Eljött ide is. Üzenetet hozott Bécsből a Bekének. Igaz?"

"Igaz."

"Egy angol újságnál Bécsben állást vállalt?"

"Igen. A magyar kiadás fordítását. Iskolaujság. Ebből tanít az angol nyelvet a budapesti rádió."

"Igen. És ön kétszer is járt az angol követségen."

"Igen. Ebben az ügyben."

"Lehet. Na már most önt itt figyelik. Egyizben rajtakapják, hogy az AVON, a mellettünk lévő szobában iratok között turkált. Igaz?"

"Nem. En erre nem emlékszem. Ilyen eset nem volt."

"Ne tettebbe magát. Csak akkor maga nem tudta még, hogy szándékosan hagyták egyedül a szobában. Sőt még revolvért is keresett és zsebeket is átkutatott."

"Nem igaz."

"Tanu van rá."

"Tévedés."

"Ugyan maga körül minden tévedés. Belátja, hogy ezek után minden jel arra vall, hogy maga gyanús. Még ha ese meg ártatlan is?"

"Estéig igen."

"Végre be is lát valamit. Hát kérem ez egy tökéletes Pimpernell-ügy. Maga hazajön ártatlan képpel, és közben az AVON iratok között keresgélt éppen a kémelhárító osztályon?"

Töröm a fejemet. Igen álmos vagyok, alig bírom gondolataimat összeszedni. Egyszerre csak rádöbbenek: egyizben Beke egyedül hagyott a szobájában, a mellettünk lévő szobában. Az asztalon iratok feküdtek, és én kíváncsiságom nézegettem őket. Azután felálltam és odamentem a fogashoz. Belenyultam egy zsebbe, de váratlanul rájöttem, hogy az nem az én kabátom. Erre kihúztam a kezemet és kivettem saját kabátom zsebéből a cigaretta. Leültem és rágyújtottam. Egy perc múlva megjelent a ~~xixx~~ szobában Beke és az a hadnagy, aki a revolveres dolgot csinálta. Ezek szerint lehet, hogy a párnám alá dugott revolver azonos. Akkor eltették, és még ma is rajta vannak az újnyomataim. Hiszen akkor az egész elméletem összedőlt. Hirtelen összeszedem magamat. Most meg kell kockáztatni a lehetetlent is.

"Kérem százados ur- mondom váratlanul emelt hangon- én már nagyon fáradt vagyok. De annyira, hogy engem itt bágyadtságomban ilyen dologba bele lehessen vinni, annyira nem. Ebből egy szó sem igaz, ilyen jelenet nem volt."

"Na majd rögtön kiderül."

Feláll és kimegy. Bejön Beke.

Tágranyitott szemmel nézek rá.

"Mondja el? Hogyan is volt ez az irattutkálással?" szolítja fel a százados.

Beke erre elmeséli az egész jelenetet:

"Gyanús volt nekem, hogy miért jár be. Erre egyszer egyedül hagytuk a szobában, és a kulcslyukon át figyeltük, hogy mit tett. Hát kérem először megnézte az asztalon fekvő iratokat. Persze csupa jelentéktelen dolgot hagytunk kint akarattal. Azután feállt, és kutatni kezdett a zsebeimben. Végül mintha mi sem történt volna rágyújtott és leült. Visszajöttünk és persze egy szót sem szoltunk neki, de akkor már

mindent tudtunk."

Meg tudnám magamat pofozni, hogy egy ilyen olcsó és átkátszó trükknek beugrottam, és hogy akkor nem tudtam kíváncsiságomat legyőzni. Tulsokat merészelttem, de most már késő. Itt csak egyet lehet: tagadni.

"Kérem-mondom - ez egy újabb revolver ügy. En egyszer valóban egyedül maradtam a szobában és természetesen nem turkáltam az iratok között. Annál már ön is százados ur, azt hiszem többre becsül, hogyha valóban kém lennék, nem ülnék fel egy ilyen egyszerű és ostoba trükknek. Azonkívül sejthettem volna, hogy nem hevernek az asztalon komoly akták. Emellett a Be e főhadnagy ur talán emlékezni fog rá, hogy előtte egy pár perccel éppen arról az aktáról beszélgettünk, amely miatt hevert. Egy nőt hoztak be akkor valami határátlépés miatt. Igaz?"

"Igen" feleli Beke.

"És akkor erről a határsávról és az ottani átlépésekről beszélgettünk és mivel én nagyon sajnáltam a nőt, maga megmutatta az aktát. Igaz?"

"Igaz."

"Hát akkor talán nem tart olyan hülyének senki, hogy egy amugy is ismert aktát fogok titokban megnézni, mikor előbb még maga mutogatta. A többihez pedig már nehezen lett volna idő."

"Hiszen maga még az íróasztal fiókot is megpróbálta kinyitni!"

~~"Ez nem áll" mondja Beke. "Ezt nyugodtan megpróbálhatom."~~

"Ez nem áll" mondok. "Ilyen marhaságot nem is tehettem, mert azt magam mindig zárva tartotta. Azután felálltam és kivettem az én kabátzsebemből egy cigarettát és rágyújtottam. Ez az igazság. A többi újabb revolver ügy. *Dehát ezekben én a pontot azért a csatlósra szedtem.*"

"Kérem százados ur- mondja Beke- mi ezt láttuk, amit elmondtam, én nem vitatkozom tovább. Erről jelentést tettünk, és már akkor pontosan leírtunk mindent!-Ezzel megfordul és kimegy."

"Szóval" kérdezi Szarvas.

"Szóval, teljes mértékben tagadom."

Hosszas vita. Megpróbálja magyarázni, hogy legalább valamit ismerjek már be. Hát ne próbálja k mindent tagadni. Nincs értelme. Ha ilyen apróságokba is tagadok, ahol több szemtanú is van, akkor mi lesz a komolyabb vádakkal.

De én konokul tagadok.

"Maga 1945-ben a svégek megbizásából lement Bucarestbe Wallenberg után nyomozni az oroszoknál. Azután átállt angol vagy amerikai szolgálatba, de Bécsben már az ameriakakkal dolgozott együtt. Mikor látta, hogy az Alpár-féle vonal nem megy, összeállt a Kéthly-féle jobboldali szocdem vonallal. Ez az igazság. A maguk végcélja egy orosz-kommunista ellenes akció volt. Ehhez maga szervezni kezdett egy fedőszervet, és igen ügyesen dolgozott. De túl bátor volt, bejött ide egyenesen az oroszlanbarlangba is. Ez azután kitörte a nyakát. Már itt bármit is tagadni."

"Nem kérem-mondom erre-. Ez nem ilyen egyszerű. En elmentem Bucarestbe, mert a nagybátyámhoz akartam menni. Rógi ~~barátom~~ ismerősöm Alpár Imre politikai tevékenységét támogattam volna, de végül is meg gondoltam magamat. Bucarestből betegen és szegényen hazajöttem, és így vakon elfogadtam egy állást Bécsben, miután Pesten nem tudtam kapni. Ott azután a kultuskormányinnal együttértésben kezdtem egy propaganda szerv felállítását szervezni, melynek feladata, hogy Magyarország jó hírét visszaadja, a békekonferntián jó szolgálatot tett volna egy ilyen szerv. Azután kértem a kinevezésemet és hazajöttem. Erre a bécsi rendőrség egy-két tagja, akik egy-két hivatalos ügyből, ahol hivatalból a küvetséget képviseltem, megkért, hogy hozzak üzenetet Budapestre, Beke Lászlónak. Ezt megtettem. Erre akadt itthon egy-két korlátozott elme, akik mindmögött országos összeesküvés nyomát látták, hatalmas kémirodaét, és egy csomó hibás adat alapján lecsuktak. Jól jött ehhez, hogy a saját barátnőm és annak barátnője még fel is jelentettek. Így ülök én most itt."

Igy folyik ez a vita hosszú órákon át. Ő minden egyes mondatot újra meg újra elővesz, de nem megy semmire. Ami azonban nekem feltűnik: nem tudok rájönni, hogy végül is milyen vallomást akar kicsikarni belőlem. Látom, hogy mindenáron meg akar törni, de hogy mi a végső cél, mit akar velem elismertetni, azt nem tudom kivenni szavaiból. Rendkívül fárasztó számomra ez a vita, hiszen harmadik napja kell állandóan szeszlemleni éberséggel ügyelnem minden szóra. De most hogy már látom, hogy valóban életre-halálra megy a dolog, összeszedem magamat, és szinte sportszerűen üzöm. Újra felébredök, és újra kezdem a századoszt szavaimmal átárasztani. Most próbálom neki bebizonyítani, hogy én még órákig bírnám, mert egyébként valóban kérsz egy egész éjszakát átbeszélni velem: azt pedig már nem bírnám. Egyre többet és egyre határozottabban beszélek, és újra visszatértek a délelőtti beszélgetések. Sokat és főként a tárgyhoz nem valótl beszélek, hatahams kitéréseket csinállok, ahol csak alkalom adódik. Egyszerre csak feláll, és elvágja az egész vitát: "Most tizenkét óra van- maga visszamegy a cellába- én meg hazamegyek". Őt perc múlva mélyen és kimerülten már alszom a priccsen. Ismét reggel 7-kor keltenek. Nagyon nehezen ébredek, de egy kicsit frissebb vagyok. 8 órakor visznek fel a századoshoz. Kezdődik az előző napi játék előlrol. Egyikünk sem fárad ki. Egyszerre csak kivesz a fiokból egy vastag jegyzőkönyvet: ez az amit emlit, a svéd követségi jegyzőkönyv? Elémentesi. Megnézem. Nyomban megismerem. Magyarra van fordítva a sifririzált szövegrészek kivételével. "Igen. Gratulálok, hogy ilyen gyorsan le tudták fordítani. A barát- nőm csak egy napig tarthatta magánál. Ez elismerem, gyors munka volt. Elmosolyodik. Felszólit, ahogy amire fejből emlékeztem, azt diktáljam le vagy írjam le. Persze nem emlékezem semmi többre, mint egy-két névre, és egy-két kevésbé fontos dologra. "Kérem - mondom- azt hiszem egy példány van még a svédeknel. Ha magának nagyon kell, akkor majd ha kiszabadultam, adok maguknak egy komplett példányt. Teljesen érdektelen dolgok ezek a maguk szemrönt-jából!" "Ugy, már felajánlja a szolgálatait?"-kérdézi gunyosan. "Hát nálunk ez nem megy olyan könnyen, mint nyugaton!" "En nem ajánlom fel senkinek a szolgálataimat, nem is tettem soha, de nem is fogom, legkevésbé most itt maguknak!" Ebből újabb órákig tartó vita. Mikor látja, hogy fáradt vagyok, felajánlja, hogy ad nekem gyógyszert, ami ébren tart. Köszönettel viszszautasítom; még nem vagyok fáradt. Dél felé a százados eltűnik. Helyette más nyomozó veszi át a kérdezést és ez így folyik egészen estig. Akkor újra megjelenik a százados és folytatja a kihallgatást. Négy napja vagyok már itt, és összesen nem aludtam még 12 órát. Bármennyire is igyekszem, kezdem érezni, hogy kidőlök. Este nyolckor abbahagyják a kérdezgetést. "Nézze- mondja a százados- maga úgy látom egy konok ember. Én nem akarom magát itt tönkre-tenni. Menjen le, és aludja ki magát. Holnap reggel megbeszéljük, hogy maga mit tagad le és mit vall be, és azzal vége az egész ügynek. De egyet mondhatok. Ha maga bevallja, hogy mit tett, akkor maga szabadon futhat. Ezek. Maga nem olyan nagy hal, mint gondolja. De ha maga vall, akkor remélem, hogy magán keresztül elfogjuk a nagyobb halakat. Maga itt csak egy kis hal a horgon, de magán keresztül elfogható a többi. Megígérem magának, becsülets óra, ha holnap délelőtt vall, akkor esté otthon van. Gondoljon anyjára, családjára, jövőjére."

38.
Fel sem tudom fogni teljesen szavainak értelmét, annyira álmos és fáradt vagyok már. Ismét félholtan kerülök le a cellámba. Helyen elalszom.

Meggel 7-kor gépiesen felébredkez erőszakos lektésre. De 1/4 - kor újra alszom már, és most nem zavar fel senki. 10-óra körül ébrednek fel.

Behunyt szemmel fekszem és gondolkozom a százados szavain. Természetesen tudom, hogy ígéreteit csupán ~~szavak~~ arra való, hogy végre rávegyen a vallomásra. Helyzetem azonban egyre kilátástalanabb. Közben azonban már beleélem magamat abba, hogy még napokig itt kell lennem. Ugy látszik a kintiek nem nagyon tudnak segíteni. A rendőrszem telefonáltatott, de úgy látszik nem is jelentette. Meggondolta magát. A legközelebbi váltásnál ismét egy ismerős rendőr kerül cellámajtaja elé. Az aki cigarettával kínált titokban. Próbálok most őt ujjatársaságba vinni, hátha őt is meg lehet kérni egy üzenet továbbítására.

Cigarettát ad újból és közben saját magáról mesél. Családi körülményeiről és szegénységéről, mérhetetlen nyomoráról. Előadást tart arról, hogy ő őrizte a láncolatot, a nyilas vezért is. Hosszasan mesél róla, és külön kihangsúlyozza, hogy milyen bátor, rendes gyerek volt, így mondja. Szinte elismerés cseng ki hangjából. Nevetve mondja, hogy Szállás nem hitt abban, hogy kivégzik. Viszont ő volt az egyetlen, aki bátran halt meg. Ezt külön kiemeli. Azután arról beszél, hogy milyen nehéz a szolgálat. Közben pedig Lukács a csizmája, és ettől bizony nagyon fázik. Próbálok neki ígérni csizmát, ha elmegy valahová, és visszáüzenetet. Anyámhoz akarom küldeni. De nem meri vállalni. Hiába kapcsoltam közel egy órán át, elutasít. Fél, mert legutóbb is egy rendőrt, aki elkaptak ilyesmi miatt, 3 évre ítélték el.

Igy telik el a délelőtti nagyresze. Mikor leváltják, 12 óra van, ebéd. Visszautasítom és várok. Közben a mellettem lévő cellába egy olaszt hoznak be. Valami diplomata, aki romániai utjáról tért vissza, de az oroszok lefogták, és végül átadták a magyaroknak. Felháborodottan magyarázza románul, magyarul, olaszul, hogy ő olasz diplomata, sértetlenséget élvez. De senki sem törődik vele. A rendőrök vállukat vonogatják. Mindenese re engem ez ismét felzaklat. Mit várhatok ezek után én? Fel és alá járok cellámban, melynek szabad térsége 1x1 méter. Két lépés oda, két lépés vissza, ha keresztben járkálok. Végül a rendőr megsajnál és kinyitja az ajtót. Így legalább a nyitott ajtón át megna yobbodik a cellám. Persze a folyósóra csak percekre mehetek ki, vizért, vagy a toalettre. Közben ismét imédkozom magamban. A monoton imaszövegek közt valami csodára várok, hogy kiszabaduljak, és közben egyre a százados szavai járnak a fejemben. Egyre inkább rájövök, hogy valószínűleg semmi konkrétumot nem tudnak rólam, és ezért még mindig csak vaktában tapogatódnak. Tőlem szeretnének támpontokat kapni, hogy végre lekezdhessek a "dialektikus kiahallgatást". Egy óra lehet már, mikor újból hi atnak. Egy nyomozó visz fel újra a 21-es szobába.

A százados fogad, állva az íróasztala mögött:

"Kinek telefonáltatott maga?" Kérdezi szinte ordítva.

"Nagybátyámnak és a barátnőmnek." feleltem habozás nélkül és elmondom az üzenet szövegét.

"És kinek még?" Kérdezi tovább kiabálva.

Tehát a rendőr telefonált. Ők lehallgatták a beszélgetést, de nem tudnak semmit mást.

"Senkinek."

"És a barátja. A barátai. Hogy hozzák ki?"

"Senkinek sem telefonáltattam. Nincs senkim sem, akinek lehetett volna."

"És kívül telefonáltatott?"

"Azt nem mondhatom meg. Annyit elárulhatok, hogy az itteniek

közül volt valaki, de azt hogy ki nem tudom.

"Hogy hogy nem tudja? Első eset, mióta az Andrassy ut 60 áll, hogy innen valaki kiűzent, és akkor maga nekem nem akarja megmondani hogy ki volt az? Majd megmutatom én magának!" üvölt.

"Kérem engedjék el senkit. De egyet megmondhatok. Valaki, aki az egész ügyről semmit sem tud, csupán a családomat és a barátnőmet értesítette és azt közölte, hogy forduljanak Péter Gábor vezérőrnag urhoz. Ebben nem volt semmi titkolódzni való. Ezzel szemben, hogy a jövőben az ilyen ~~alkalmazható~~ legyen, megígérem Önnek, hogy mihelyt szabaddá lesz, ha nem is a személyt, a módszert elmondom Önnek. A tetteit Ön egyébként pillanatnyilag ugysem tudja megállapítani."

"Majd meglátjuk" mondja egy kissé megnyugodva a százados.

Ujra helytel kinál meg.

Cigaretta kérést. Megtagadja. Vállat rándítok és újra folytatjuk a kihallgatást. Természetesen én mereven kitartok az általam felállított sémá mellett és sehol nem engedek. Hosszu órákon át próbál valahol egy lukat találni, hogy felgöngyölíthesse az általam felállított összefüggéseket, de nem sikerül.

Erre megkinál cigarettával. Visszautasítom.

"Hiszen az előbb maga kért" mondja esodálkozva.

"Igen- akkor én kértem- felelem- de akkor Ön nem adott. Nyilván volt rá oka. Most viszont Ön akar adni, tehát erre is van oka. Ha pedig Önnek oka van nekem adni cigarettát, akkor nekem ez elég ok arra, hogy ne fogadjam el."

Látom, hogy imponál neki, hogy ennyire állom a harcot. "Maga ideális kémtípus" mondja, elismerően.

"Kétlem- felelem- én nem tartanám magamat annak."

Ujra kérdez és én újra felelek. Igen sokat vitatkozunk most már politikai elméletről, de ezen a téren nem tud megfogni. Legalább annyira ismerem a kommunista elméletet, mint ő, tehát hibába próbál bárhogyan utat készíteni valami antikommunista kijelentésemhez, én is előre tudom már, hogy mire akar kilukadni. Így azután abba is hagyja a meddő vitát.

Az előtte fekvő iratok között lapozgat.

"Mondja- kérdezi- mit keresett maga onnán az angol cégnél olyan sokat és mond egy előttem teljesen ismeretlen nevet."

"Semmit. Soha ott nem voltam!"

"Ne tagadja! Hiszen megfigyelték."

"Akkor sem voltam ott! En ilyen életem nem ismerem."

"Hát akkor honnan tudta Ön azt, hogy a Peyer is jár ilyen cégekhez?"

"Hallottam."

"Hiszen erről vitatkozott valakivel?"

"A barátnőmmel!"

"És még valakivel?"

Elgondolkozom. Aztán hirtelen világossá válik előttem még egy dolog. Alpár Imrével volt ilyesmiről szó. De honnan tudhaták ezek.

"Igen. Alpár Imrénél."

"Hiz az?" - kérdezi.

Erre elmondom neki, hogy mit tudok róla. Aránylag keveset beszéltem mert gyanús nekem, hogy ilyen jól van informálva a köztünk lévő beszélgetésekről, tehát itt is van valaki, aki nekik dolgozott. Akkor még nem gondoltam, hogy maga Alpár Imre volt ez, erre évek múlva jöttem rá.

"Tehát két ízben is beszélt ilyesmiről. Hát, akkor miért tagadja, hogy maga is járt oda? Jelentések vannak róla."

"Azok ostobák."

"De nem egy. Sok."

"Mind ostoba."

"Hát én megmondom magának hol az a cég. Akkor talán hajlandó lesz megerősíteni az igen tisztelt memoriáját, mely éppen most mond csúdot. Csak nem értem miért tagad maga éppen ilyen jelentéketelen és amellyel igazolt dolgokat. Mondhatná, hogy valami üzletet akart kötni, vagy feketesíteni. Azóval Teleky Pál utca 24. Harmadik emelet."

407

Erre elnevetem magamat.

"Nézze százados ur - mondom- én xxx Önnek ma már kifejtettem, hogy a maguk nyomozói részben saját fntoskodásuknak estek áldozatul, részben saját ostobaságuknak. En abban a házban valóban jártam. Bent is van a vallomásomban, persze cím nélkül. És ha az Ön igen tisztelt nyomozója nem csak a kapuig kísért volna, hogy onnan egy tetszés szerinti és az általa feállított teoriába beleillő címet írja le a kapuról, hanem utána jön egyszer liften, mikor én gyalog megyek, vagy gyalog, mikor én liften, akkor nagy meg epeetés érte volna. En ugyanis nem tudtam, hogy abban a házban van egy angol cég. De azt tudom, hogy abban a házban van a külügyminisztérium kulturális ügyosztálya, melytől én, mint Ön is tudja, a kinevezésem részben kaptam, részben vártam. Igaz hogy nem a másodikon, hanem a harmadikon. Ez a harmadik revolver ügy. Kérem higgye el nekem, mi így semmire sem jutunk. Vagy kiindul Ön a nyomozói által adott torzképből, vagy kiindul az általam adott képből. Előbbi esetben csupa ilyen ostobaságra fogunk bikkanni, utóbbi esetben egy két óra alatt tiszta képet fog nyerni! Szavaim szemmelláthatóan meghökkentik. Elolvassa a nyomozati jelentést, azután felémfordul.

"Maga ezt igen ravaszul szervezte meg magának. Ugy látom, hogy igyekezett minden eshteőségre fedezetet találni. Kezdem ennek az egész külügyi kulturpropagandának a szerepét más oldalról is látni." De ezzel a mondattal be is fejezi az egész kérdést. Ismét közömbös dolgokról beszélgetünk, és látom, hogy mindeáron el akarja latatni az éberségemet. Várom, hogy mikor teszi fel azx újabb fogas kereszt kérdéseket.

Közben újra cigarettát kérek, és most meg is kínál. Rágyujtok. Így beszélgetünk újra órákig, lényegében mindig a tárgyról, de semmi konkrétum. Ami a legfeltűnőbb, Bécsi tartózkodásom érdekli a legkevésbé, pedig nyilvánvaló, hogy amiatt tartóztattak le. Egyre inkább kialakul bennem a kép, hogy mint Beké mondotta, valami módon le akarják ellenőrizni bécsi adataimat, és még idáig nem kaptam választ. Ezért folyik ilyen lanyhán a kihallgatás. És természetesen közben keresnek valami okot, ami miatt belém lehetne kötni, hol rám lehetne bizonyítani, hogy valamit, bármilyen jelentéketelen is, vellanék.

Egész éjjel folyik a kihallgatásom. Közben a századoshoz bejönnek még mások, egy főhadnagy, akinek nevét nem sikerült megtudnom, majd Csillag őrnagyis, keresztkérdések hullanak mindenfelől, de én már újra ki vagyok aludva, és így álom a harcot. Így tart ez hajnalig. Akkor abbahagyják. Közben a százados már elment vacsorázni, és egyre újabb nyomozók jönnek. Ezen az egy éjszakán öten hallgattak ki, felváltva és néha hárman is egyszerre. Mire reggeledik, és újra kisüt a nap, még mindig nem jutottunk semmire. En tagadok, sehol nem tudtak megfogni, semmi konkrétum nincsen, semmi határozott irány, csak kapkodunk a témák között, teljesen renszertetelnül. Egyre jelentéktelenebbnek látszó kérdésekről van szó, amelyeknél valóban értelmetlennek látszik az órákig tartó vita. De mivel érzem hogy éppen ezeknél az értelmetesnél az érdekelni van mód arra, hogy megfogjanak, minden, a legapróbb kérdésben is álom a vitát. Ígéretnek, magayráznak, sajnálkoznak, leszamaraznak, de semmiféle ígéret, fenyegetés sem tud arra rávanni, hogy ezeket a szerintük teljesen érdektelen vitákat abbahagyjam.

Sokszor veszélyes pontokon vagyunk, de nagy segítségemre van, hogy eddig már három esetben sikerült szerintük "halálbiztosnak" tartott tényekről bebizonyítanom, hogy a nyomozók butasága révén megcárolhatók voltak. Ezzel ők elvesztették, hogy legyen mire hivatkoznunk, énnekem pedig mód van folyton ~~szókat kihozni~~ ezeket emlegetnem. Azt már látom, hogy itt annyiban eltérnek a módszerek a németekétől, hogy nagyobb súlyt fektetnek a lelki megtörésre, mint

a fizikai kényszerre. Nyugodt vagyok, hogy előre nem fogok...

4/1/71

Ez a kihallgatás folyik éjjel nappal, az eddigi módszerek szerint. Néha, főként éjjél után és délfele, megszakitják két-három órára, és ezt az időt álva, szinte öntudtalanul, töltöm el a cellában. De a fizikumom egész jól bírja, és az egyetlen átaludt éjszaka sokat segít szellemi éberségem fennatartásában. Lényegében a kérdések mindig vissza-vissza-ternek, és soha többet nem jutunk egy olyan pontra, ahol már nem lettünk volna. Ellenálláson ezzel megkönnyebbedik, és kontrolom is egyre jobban csökken.

Szombaton délután azonban nem hívnak kihallgatásra. Az egész délutánt lent töltöm a cellámban, és legalább este 7-8 óra körül lehet már, mikor a mély alvásból felébredek. A délelőtti kihallgatáson soha nem tapasztalt szócsatáim voltak, mert minden igyekezetemmel azon voltam, hogy még a vasárnap beállta előtt kiveredjek szabadlábra helyezésemre. Végül is azzal vigasztaltak meg, hogy náluk is ünnepnap is van szolgálat, és majd délután befejezzük a kihallgatást. Most lent állok a cellajtom előtt és kétségbeesetten állapítom meg, hogy ismét becsaptak. Mindenki hazament és hétfő előtt nem is várhatok már újabb kihallgatást. Dühömben verni kezdem a cellát és sirva fakadok. Ennek természetesen csak egy eredménye van: a rendőr megfenyeget, hogy megkötöztet, ha nem hagyom abba a dörömbölést. Erre kiabálva elmondom, hogy miért vagyok ennyire kétségbeesve, nem azért mert tőle változást remélek, hanem mert ez a hangos üvöltöző sírás levezeti belső feszültségemet.

Végül is erőt veszek magamon, és mivel nem akarom helyzetemet tovább rontani, abbahagyom az egészet. Ledülök a prigrés és tovább sírok. Félfüllel hallom, hogy a körmök mellettem lévő cellába új rabot vezetnek, valami nőt. A romániai olasz fogoly is megszokta már a fogságot. Csendesen viselkedik, és tört magyar szavakkal igyekszik a rendőrrel barátkozni. Az új fogoly, a valami határmenti asszony is a rendőrnek magyarázza baját, aki egykedvűen hallgatja, és csak néha szól rá, hogy halsz. Valami embercsempészési ügy, kiszöktetett valakit és kiderítették. Így telik az egész este.

Már legalább 10 óra lehet, mikor váratlanul hívnak. Felmegek a folyosóra és legnagyobb meglepetésemre az őrség vezetője egy hatalmas papírcsomagot tess le előttem: "Ez a magád!"

Nem értem. Mikor anyámnak értesítést akartam küldeni, hogy mire van szükségem, azt mondták, hogy csak a második héttől lehet csomagot kapni. Viszem le a cellába a csomagot. Megkérdezem még, hogy ki hozta?

"Magának nagy szerencséje van- mondja az őrmester- mert ilyenkor még eddig senki sem kapott csomagot. A vezérőrnagy ur szőnyegéde adta le, Csillag őrnagy ur, azzal, hogy a vezérőrnagy ur küldi."

Ez rendkívül megnyugtatólag hat rám. Tehát végre sikerült Peter Gáborral valami összeköttetést találni, és valóban segíteni fog nekem.

Egyszerre rosszszinben látom a világot. A cellámban kibontom a csomagot. Friss ing, fehérnemű, zsebkendő, és egy takaró. Azután rengeteg étel: kolbász, kenyér, alma, és cukorka, cigaretta, szóval minden, amit csak el lehetett volna gondolni.

Nyomban ráujtok és a rendőrt is megkínálom. Nem akarja elfogadni de rábeszélem.

Az ételmet félreteszem. Még állok a fogadalmat. De ~~minél~~ már erősen habozok. Hetedik napja nem ettem, farkaséhséget érzek. Erre nem vonatkozik a fogadalom, mondom magamban és hosszas lelki tusa után nekilátok az evésnek. Először beosztom a következő szombatig, és csak egy kis darabot akarok venni a kolbászból. Egészségileg is ez a helyes. De egyre éheesebb leszek. Végül is nyomban megeszem az egy hétre szánt étel felét.

Utána almát eszem. Cigaretta. Élvezem, hogy kivételezett vagyok.

A rendőrt is kínálom, de étel már nem akar elfogadni.

Még eszem az almát, mikor újra hívnak. Leteszem az almát és zsebre gyűröm a cukorkát. Fent egy nyomozó vár. Boldog vagyok, mert ebben megint felsőbb utasítást látok, és ebben meg is erősít, hogy igen udvariasan hív magával. Most azonban egy másik szó a meggyűnt.

Egy sarokszobában az első emeleten. Szarvas százados ül egy íróasztal mögött, és egy másik mögött két másik nyomozó. Előttük az irataim, amit a házkutatásnál behoztak.

-Ménze- mondja Szarvas- én most bejöttem ide szombat este csak maga miatt. Be akarom fejezni ezt az egész ügyet. A vezérőrnagy ur utasítása, hogy a maga kihallgatásával mára végezzünk.

Égész belső tartásom ezzel egy pillanat alatt megerősödik. Minden feltevésen megbizonyosodott. Most már nyugodtan tagadhatok, mert befejezik ügyemet- gondolom magamban.

Újra kezdik a kérdezgetést. Ismét a régi témák. Mialatt Szarvas az eddigiek alapján igyekszik elmentmondásokba kergetni, amit végig a legbiztosabban tudok kivédeni, mert minden kimondott szavamra jól emlékezem, a két másik nyomozó irataimat nézi át.

Közben Szarvas előző kihallgatásokon elhangzott állítólagos szavai valára hivatkozik, és csak az tud megmenteni minden kényes helyzetből, hogy sikerül a szerinte csak lényegtelen pontatlanságokat is korrigálnom. Nem ezt mondtam, hanem szószerint ezt meg ezt, mert ő ezt meg ezt kérdezte, és talán még ő is emlékezik, mert ő erre ezt meg ezt válaszolta.

Türelmetlenné teszi az én állandó precizitáson, és engem meg végtelemül idegessé, hogy közben a két nyomozó sorra rakja az iratokat. Ha tudom pontosan mi van bennük, de ha mindent megtaláltak, akkor egy csomó olyan írást is találhatnak, mely halomra döntheti egész védekezésemet, és nekik újabb támpontot adhat elépzeléseikhez.

Ilyen például osztrák állampolgársági kérvényem másolata, melyet nem tudnék megindokolni, hogy miért nyújtottam be. Mialatt egyre kevesebbfigyelmet szentelek Szarvással folytatott beszédemre, izgatottan nézem, hogy milyen iratokat találtak meg.

Közben a nyomozók is közbeszólnak és egy-egy iratról kérdeznek. Könnyen tudok magyarázatot adni.

Abban a pillanathban, mikor Szarvas egy egészen új, eddig még nem vitatott témáról ad fel kérdést, látom, hogy az egyik nyomozó vesz kézbe a kérvénye másolatát.

-Kérem mondom- az előbb Ön kérdezte, hogy az a név ki volt. Most már tudom. Ha jól emlékszem egy kis névlegyre volt felírva, és kérem ez az a magyar, aki nekem az angol lap címét ajánlotta, ahol később dolgoztam.

-Félre dobja a jelentéktelen külsejű német írást és turkálni kezd az iratok között: Ez kéri?

-Igen, azt hiszem ez az. Ha megengedi-állok fel- megnézem.

Odanegyek, és megforgatom- Igen ez az, mondom.

Félreteszi. Vesz elő újabb iratokat, és a kérvénnyel többet nem is törődik. Ezt megusztam, és úgy érzem, hogy ezzel meg vagyok mentve.

Közben Szarvas másodsor ismétli a kérdését.

-Es akkor miért találkozott a svéd rádió igazgatójával?

Ez az első eszt, hogy nem emlékszem az előző mondatra. Erzen, hogy egyre csuszosabb alapokon állok, mert az iratok miatt izgalom megszavart.

-Nem találkoztam vele- mondom.

Ne tagadja!-csattan fel, hiszen már írásban bevallotta.

Hirtelen észbekapok, hogy csak automatikusan tagadtam. Összeszedem magam:

-Nem volt az atalálkozás, kérem, csupán véletlenül összeakadtunk.

-Ne mondja. Maga sohasem járt még a rádiónál, vagy csak ritkán.

és éppen aznap, abba a szobába megy be, ahol egy külföldi hatalom embere járkal. Ez csodálatos véletlen.

-Maga- szól közbe az egyik nyomozó- éppen azért ment oda, mert előre meg volt beszélve egy ilyen feltűnés nélküli randevu.

-Nem kérem- én egy régi barátomat kerestem, ő mutatott be, és az illető éppen kommunista, kugel Ernő. Azt mondta a svéd urnak, ide éppen itt van valaki aki ugyancsak együtt volt Wallenberggel a házkutatás idején. Ig, ismertem meg. Nem is beszéltem vele többet.

43.

-Az nem jelent semmit, hogy valaki kommunista. Mi itt nem kommunis-
ta rendőrség vagyunk. An például szintén nem vagyok kommunista.

-Akkor és párttag. De azért biztosan megbízhatóbb egy kommunista
az Ön szemében, mint egy pártokivüli vagy volt nyugatos.

-Ez most nem tartozik a tárgyra. Szóval maga ott a kugel "Ernő szobá-
jában nem beszélt ezzel a svéd urral se mit? Mit beszéltek?

-Mikor beutattak, akkor mondtam, hogy igen ismertem én is Wallen-
berget és hogy milyen szörnyű, hogy eltűnt, és hogy az utolsó hirt
~~xxxx~~ egy Pethő László nevű barátja hozta, aki a városligetben,
-pest határán kiszállt a kocsiból, és visszafordult, mikor Debrecen-
be akartak menni, és hogy onnan orosz járőr kísért a kocsit. És
hogy az oroszok sem tudnak többet, minthogy az első kontroll még
látta a kocsit, de azután nyomtalanul eltűnt.

-Azután mást nem mondott?

-Nem. Ettől kezdve már Kugel Ernő magyarázta, hogy ő mit csinált
"Wallenberggel együtt, és hogy milyen szörnyű idők voltak 1944-ben.

-Arról, hogy maga tud még valamit Wallenbergerről nem beszélt?

-Nem.

-És többet nem is beszélt már ezzel a svéd urral.

-Nem.

-Nézze, ne tagadja. Ahogy maguk összebeszéltek, hogy így rognak ta-
lálkozni, maguk megegyeszer találkoztak.

-Nem.

-Idefigyeljen- mondja most a harmadik nyomozó, egy fiatal fiu,
aki idáig hallgatott,- jól gondolj meg hogy mit mond. A sorsa függ
ettől a választól. Mert ha most azudik, és mi erre rájövünk, akkor
már a jövőben semmit sem hiszünk el.

-Nem hazudok. Nem volt közöttük sem előtte sem utána megbeszélés.

E stöböt nem beszéltem vele.

Csend. Egymásra néznek. Azután újra ez a fiatal nyomozó:

-Maga most saját maga felett mondott ítéletet. Maga hazudik.

-Nem.

-De igen. Nekünk pontos jelentésünk van arról, hogy maga ezzel a
svéd urral megegyeszer találkozott. Látták, jelentették.
Ebben a percben nyílik az ajtó, és belép rajta Csillag őrnagy.
Először Szarvas századossal beszélget, majd leül az íróasztal szél-
ére. Közben- egy két pillanat időm van a gondolkodásra. Most tagad-
nom kell, körömszakadtáig, hogy beszéltem vele. Egyszer amikor Kugel
Ernőtől lejttem, akkor bementem a rádió orosz tolmácsához. Vele
forsittattam az orosz szöveget azokhoz az iratokhoz, amiket Szar-
vasnak megmutattam. Ahogy a szobájába bemegyek, nyílik az ajtó,
és kijön rajta egy a szobamektől ismerős rádiós és a svéd ur.
Megegyeszer üdvözöltük egymást és ~~xxxx~~ miközben Káldor előrement,
egy pár szót váltottunk egymással. A szoba üres volt. A tolmács
szobája felé zárva volt az ajtó. A mellettük lévő szobában egy gép-
írókisasszony dolgozott. A folyosó felől pedig nyitvahegyott ajtó.
Egyik helyről sem lehet azonban odalátni, ahol mi beszélgettünk.
Tehát, ha csak nem volt valahol mégis elrejtett lehetőség a kékedés-
re, a figyelő detektív, csak azt látthatta, hogy találkoztunk,
köszöntük, és kezeltünk. De hogy közben mit beszéltünk, vagy
hogy ~~xxxxxx~~ én hosszasan
beszéltem valamit közben, azt nem látthatta.

-Kérem mondom, lehet hogy-látták, hogy én ezzel a svéd urral még-
egyszer találkoztam, de az még ugyanakkor volt, mikor lementem a
tolmácsához. Százados annak mutattam már, milyen iratokhoz kellett
nőnem akkor orosz szöveg, szóval ott találkoztam ezzel a svéd ur-
ral, éppen jött ki egy szobából és udvariasan köszöntöttük egymást,
kezeltünk, és ez minden.

-Erről eddig azonban hallgatott, sőt tagadta.

-Kérem én ezt nem tagadtam, de ez annyira jelentéktelen, volt való-
ban nem ~~xxxxxx~~ gondoltam rá-

-Csak hátán megtudta, hogy rigyedik, kénytelen valamit bevallani

44.

- En nem vallok, csak elismerem, hogy egyszer tévedtem, valamit el felejtettem, ha ~~valóban~~ valóban lényeges lett volna, akkor nem így tagadom.
- Is mit beszélt meg akkor ezzel a svéd urral?
- Semmit.
- Ismét tagad.
- Kérem engem most sikerült először beugratni abba, hogy valamit tagadtam és most úgy néz ki, mintha kezdenék vallani. En sem előt sem utána nem beszéltem meg vele semmit.
- Maga nagyon buta. Tudhatná, hogy egy ilyen eset, mikor a nyomozó jelentés van kezünkben, akkor tagad, azt jelenti, hogy többet sem sem hihető, amit mond, és újra kezdődik a kihallgatása. Ha most egy kicsit okosabban viselkedett volna, akkor kiengedtük volna, és persze szó sem lehet róla. Most majd le fogjuk egyenként ellenőrizni minden egyes adatát, ami valószínűleg hónapokig tart. Először történik meg, hogy kihallgatás közben ingadozom. Kezeimet dörzsölöm, körmömet rágom, és valóban nem tudom, hogy mit tegyek. Mintha egyszerre fölénybe kerültek volna az AVosok. Csillag őrnagy is közbeszól:
- Nézzé ne tagadjon. Már minden szóért. Itt sokkal többet tudnak magáról, mint maga hiszi, és egyszer el fog fogyni minden türel. Első nap mondtam magának: valljon be mindent, és szabadlábba kerül. Egy ilyen okos ember mint maga még nekünk is hasznunkra lehet. Ezzel feláll és kimegy. Első eset, hogy kezdek ingadozni. Háttha még legalább részben valamit kellene vallani. Ha én most itt heteken át ülök, úgy kikészítenek, hogy mozogni sem tudok, hogy minden szemem erőmet elveszitem, és végül azt vallom, amit ők akarnak. Ezzel szemben, ha én most kezdek vallani, akkor úgy fogalmazom a vallomásomat, hogy a bíróság előtt is lehessen visszaforgatni az egészet meg kell próbálni félrevezetni az AVO-t. De még egy utolsó kísérletet teszek azért:
- Kérem szépen én már nagyon unom ezt a dolgot. Tessék ideadni akár a revo veres jegyzőkönyvet, és megyek a bíróságra, akár az országhoz a hamisítványokról egy jegyzőkönyvet, adjanak át az oroszoknak és azzal el van intézve az egész ügy.
- Ilyen könnyen azért nem uszsa meg. Lehet, hogy még erre is sor fog kerülni, de előbb valljon be szépen mindent. Hiszen látom, maga is érzi, hogy nem érdemes itt tovább tagadni.
- Zavarban vagyok. A harmadik fiatalember látszólag jóindulatú hangja mögött érzem hogy végső veszélyek fenyegetnek. De agyamban, mint valami hipnotizálás nyomás alatt, egyre inkább kezd tért nyerni egy olyan gondolat: hogy, vallani, félrevezetni az AVOt, és majd a bíróság előtt kiverekedni az igazamat.
- Mintha megéreznék, hogy mit gondolok.
- Nézzé- folytatja- ha valami olyant is vall itt, amit nem akar, majd a bíróság előtt visszavonja. Eleget olvashatta az újságban, hogy a bíróság reakciója, majd elmondja, hogy mi itt vertük, kényszerítettük, ugyanis magának fognak hinni, az igen tisztelt fasiszta bíró urak, és nem nekünk. Pedig ugye senki sem bántotta eddig?
- Nem -felelem. Idegességemben a szobemből kihuzom a cukros stanio- lit és egy cukrot a számba teszek.
- Megdöbbenően figyelik.
- Honnan van magának cukra?- ordít rám a százados.
- Kaptam. Ma este csomagban. A rendőrök adták át, hogy nekem küldik. dadogom rémülten.
- Ahá - nevet fel gunyosan a százados- szóval már működésbe léptek a bar tui. Már megjött az első csomag, és még hozzá az én engedélyem nélkül. Nagyszerűen működtek a maga segítői, azt el kell ismernem. És persze ez magát is megnyugtatta. Most már lehet tagadni, kint működésbe lépett az egész apparátus, hogy kiszabadítsák. Öriási! És természetesen a kihallgatás közben cukrot eszik.
- Idefigyeljen- mondom most már ingerülten- én itt hét napig nem ettem semmit, akkor azt jól tudja, hiszen biztosan jött a...

45.

ha azt hiszi, hogy nekem ez a cukor valami nagy lelki erőt kölcsönöz, én éppen úgy lemondok róla, mint az Ön cigarettájáról egyizben. Szél felállok, és mielőtt csodálkozásában egy szót is szólhatna, az ajtóhoz megyek, kinyitom, s a rendőrnék a kezébe nyomom a cukros staniolit:

-Vigye haza a gyerekeinek- mondom és újra beteszem az ajtót, visszamegyek helyemre és leülök.

Valamennyinek arcán látom a megdöbbsent csodálkozást. Egy szót sem szólnak.

-Egyébként - folytatom- a csomagot Péter Gábor vezérőrnagy ur küldte, és Csillag őrnagy ur személyesen hozta le nekem a fogdába. Nem hiszem hogy rájuk értette előbbi kijelentéseit.

-Ki mondta magának ezt- kérdi hitetlenkedve a százados.

-A fogda vezetője- egyébként most volt itt az őrnagy ur, tőle meg lehet kérdezni.

Szarvas hátradül a karszékében, látom, hogy gondolkodik. Az előtte lévő cigarettából megkínál. Rágyujtok.

A másik két nyomozó közben rámulja be az aktatáskába az iratokat.

-Idefigyeljen- mondja Szarvas- én most leellenőriztettem mindazt amit maga eddig mondott. Az azonban valami van amiben nem mondott igazat, amit elfelejtett, akkor ajánlom, hogy gyorsan jusson eszébe, mert többet én magát meg nem kérdezem. Az ilyen emberek, mint maga egyszerűen fal mellé állítandók és kiirtandók. Átküldöm magát a katonai politikára és ott majd befejezik, elintézik az ügyét.

-Nézze -felelem most már szinte jókedvű frissességgel, mert érzem, hogy ez a véletlen jelenet egyszerre megoldotta összes problémámat, újra én kerültem fölénybe. Minden álmoságom elmúlik, szinte valószínűtlenül friss és óber vagyok, - én már egyszer mondtam: nincs mit vallani maguk egy téves álomképet hajszolnak, és úgy állítják össze a dolgot, mintha maguknak lenne igazuk, holott ez csupa számár nyomozó ostobasága.

-Há yszor ült már maga- kérdezi Szarvas.

-Mindent egybe vetve a hetedik ez lenne.

Mialatt Szarvas az előtte lévő papírra ír valamit, addig a másik két nyomozó kezd kérdegetni. Közben állandóan fenyegetnek:

-Vigyázzon, hogy mit mond, mert mi ma éjjel elkészítjük a vezérőrnagy ur részére a jelentésünket, és ha maga bármiben is hazudott, akkor mi ugyanis tudjuk és akkor vége van. Sokkal rosszabb ha tagad, mintha bevall mindent.

Antuná ígéretnek, természetesen mindez már meddő dolog. Velük szembe már csak vissza kell térni a régi módszerhez: sokat veszélni, lehetőleg ugrálva, mindent újra felkavarni, idézni, és beszélni, beszélni, beszélni. Nem hagyni őket szóhoz jutni, és olyan témákra vinni a vitát, amilyenre én akarom.

Kb. tizenöt husz percig tarthat ez így, mialatt Szarvas befejezi az írást.

-Mára befejeztem- mondja és feláll-Nem tagadom, hogy én amai éjszakát arra szántam, hogy magát végéig kifárasztuk. De úgy látom magának több gyakorlata van abban, hogy gyanúsított és letartóztatott, mint nekünk a kihallgatásban. Maga egyre éberekbb lesz és egyre élénkebb, én pedig már olyan álmos vagyok, hogy nyomban elalszom. Majd hétfőn folytatjuk. Mára elég.

Öt perc múlva már visz is le rendőr. Hiába próbálok tiltakozni, hiába akarom kiereszszakolni, hogy azonnal eresszenek ki, süket fülekre talállok. De én is túl fáradt vagyok, semhogy esetleg erőszakossággal erőszakot váltsak ki. Megyek a rendőrrel le a cellába, és hét nap óta először elégedetten és megynugodta alszom el.

46

Vasárnap reggel tértem újra magamhoz. Ettől a perctől kezdve napról napra vártam a szabadonbocsájtásomat.

Hét teljes napig voltam még az Andrassy ut 60 pincéibe bezárva. Vasárnaptól szerdáig teljesen elhagyatottan és senkitől sem zavarva tölthettem időmet. Ez első nap még reménykedéssel telt el, biztattam magam a lassu bürokrátiával, a nyomozók tehetetlenségével, rosszakarazatu időhuzásával. Ekkor legnehezebb napjai voltak ezek. Közben felhoztak a pincecellából és a földszinten egy elkülönített hatalmas cellába helyeztek el. Ebben már kényelmesen mozoghattam, két emelet magas volt, ablakai az utcára nyíltak, természetesen be voltak falazva, és így csak annyiból voltak jobbak, mint a pincében, hogy a szabadon hagyott 10 cm széles sávban valóban napfény jött be és az utcáról be lehetett hallani hangokat. Ez sokat jelentett, mert így naponta figyelhettem, hogy mi jelenik meg az ujságokban, hallottam a rádiócsok szavát. Szerettem volna ujságot látni, mert állandóan izgatott a gondolat, hogy vajjon nem e kerültem már valami váddal a laokba, és itt csak áztatom magamat, holott sorsom már régen eldőlt.

Állandó kétségek, kétségbeesettnél kétségbeesettebb órák között teltek napjain, hol nőttek reményeim, hol meg esőkkéntek. Már nem volt külön öröm, és lassanként belekerültem a foglyok mindennapi életébe. Reggeli mosakodás, délben ebéd kiosztás, azután hosszú-hosszú unalmas várakozás, melyet csak az szakított meg, hogy néha néha egy foglyot hoznak visznek, és annak sorsát lehet figyelni. Enni már ettem, először megettem lassanként a csomag tartalmát, azután ráfanyalodtam a benti kenyérre. Mást nem ettem meg, csak a naponként kiosztott kenyeret, de ez is több volt a semminél, és nem fognhatták rá, hogy éhségsztrájkot tartok. A kósz egyébként változatlan volt minden nap: reggel félliter pótkavé, egy db. 5 dkg. szelet kenyér, délben egy félliter babfőzelék és újra egy szelet kenyér.

Már cigarettázni sem kívántam, és idegeim annyira fel voltak őrlődve, hogy gyakran nem tudtam magamat visszatartani attól, hogy a puccsen fekve, sirva ne fakadjak. Ezért mindig nagyon szégyeltem magamat, hiszen még apám tevékenységén sem sirtam, gyermekkoromban, most meg állandóan úgy viselkedtem, mint egy hiszterikus nő.

Szerda reggel azután újra hívtak. Meglepetésemre nem az emeletre vittek, hanem a földszinten, a tisztai ügyelet mellett egy szobába. Egy igen rokonszenves, magas őrnagy ~~szobájuk~~ vár ott rám, íróasztala megett állva, és hellyel kínál. Meggyőződéses volt, hogy szabadon akar ercssteni. Kezetnyújtott, és egész viselkedése a lehető legszabályosabban társadalmi volt.

Előtte egy hatalmas akta tömeg feküdt, az én ügyem, jegyzőkönyveim. Beszélgetni kezdtünk, természetesen újra kezdte az egész kérdést előlről, és ismét végigvettük az elmúlt évek összes részleteit.

Azután vagyoni körülményeiről volt szó: ~~hiszen nekem volt pénzem~~

-Honnan volt magának pénze?

-Nekem azután igazán nem volt sok pénzem.

-Hiszen maga vallott arról, hogy igen jól ment dolga.

-Nekem kérem jól ment dolgom, de azért megmutathatom Önnek, hogy annyira nem volt sok pénzem, hogy pl. ez a cipő, amelyben behoztak, szakadt és a talpa is kezd kilukadni.

Erre másra terelte a szót. Elmondta, hogy hiába próbálok én tanukra hivatkozni, hiába magyarázok: "Én megtanultam az oroszoknál: kémügyben nincs tanu, nincs barát, nincs segítség, nincs szülő!" Elmondotta, hogy legjobb barátját, aki éveken át kollegája volt, aki a német megszállás alatt Törökország és Magyarország között utazott és vitte a tárgyalásokhoz az anyagot, aki valóban minden szempontból németellenes volt, mint kém az oroszok lefogták, és ő nem tudta kiszabadítani. Persze ez még kint történt vele. Megtudtam tőle, hogy Pál Ákos a neve, azelőtt lateiner ember volt, az oroszok ~~lefogták~~ ~~hi~~ ~~VD~~ ~~ti~~ ~~sz~~ ~~nek~~. Rokonszenves ember volt, kelle-

Váratlanul beletekint az aktákba.
 -Es mondja csak, kivel volt maga az Emke-grillben?
 -Senkivel.
 -Ne tagadja. Erről jelentés volt. Maga az Emke grillben volt. Már sokszor hallhatta, hogy nem érdemes ilyen kézenfekvő apróságokat tagadni, mert akkor másokat sem hisznek el.
 -En nem voltam az Emke grillben.
 -De hiszen nyomozók látták ott ülni. Jelentés fekszik előttem.
 -Az megint hamis jelentés.
 -Itt van felolvasom. Bmaja bement az Emkébe, és ott várt valakire.
 -Az Emkében voltam. Csak nem a ~~kávéházban, hanem~~ grillben, hanem a kávéházban.
 -Es az olyan nagy különbség. Maga tagadni próbálta, most hogy nem lehet, ilyen nevetséges indokot ad.
 -Ez nem nevetséges indok. Én az Emke kávéházban többször is voltam, első életrajzomban is szerepel, De én ott egy fekete mellett ültem. Az kerül 2 forintba. Ha én bevallom, hogy a grillben voltam, akkor megkérdezi, hogy én honnan vettem elhöz a pénzt, mert vagy hazudok ebben, vagy abban, hogy én ~~nyomozók~~ szegény vagyok. Ha pedig van pénzem, akkor biztosan kémkedésért kaptam. Szóval engem ilyen egyszerű mesékkel nem lehet átugratni.
 -Maga ugy látom alaposan felkészült erre a szerepre. Minden bármilye ártatlan kérdés mögött keresztkérdést lát.
 -Kérem én nem készültem fel rá, csak éppen mint irodalmi kérdésekkel foglalkozó embernek talán több fantáziám van, mint a többieknek. Ez volt a Pál Akos őrnagy kihallgatásának kulmináns pontja. Ettől kezdve már egyre érdektelenebb kérdésekkel foglalkoztunk, és a végén már egy két dologban humorizáltunk is.
 Arra a védekezésemre, hogysemitfele más jel arra, hogy kém lennék, nem mutat, minthogy a nyomozók önmagukat hajszolták bele a dologba, és minden mögött valamit látni akartak, igen tréfásan kijelentette:
 -Nézze senki sem teszi ki az ajtajára a táblát: Sulner László, kém.
 -Nézze, gfeleltem erre én- ha bárhogy is nézzük a dolgot, én más összefüggést tudok a dolgok mögött, mint ahogy azt itt szeretnék.
 -Hát az lehet. De én leülök itt az íróasztal szélén, és kezdem írni a maga történetét, ugyanazokkal a tényekkel, mint maga, én pontosan és vitathatatlanul megírom, hogy maga kém, maga viszont nyilván ugyanezeneknek az adatoknak az alapján összeállítja, hogy nem kém, hanem csak utazgató újságíró. Soha senki sem fogja tudni eldönteni hogy melyikünknek van igaza.
 -Ezt elfogadom. De kérem van egy javaslatom. Önök innen kieresztenek én ebből írok egy kulcsregényt, pontosan megírom, hogyan látták a dologkat maguk, azután, hogyan láttam én, és a közönség szavazatára bizzuk, hogy kém-e a főhős, vagy nem?
 Erre nevetni kezdett. Néhány közömbös szó után azonban közölte, hogy visszavitet a sallába. Az ügyemet felterjesztik Péter Gábor olé, és majd akkor a megfelelő javaslat alapján közlik velem, hogy mit döntött a vezérőrnagy ur.
 Megadtam magamat a sorsomnak. Ahogy megyek ki az ajtón, látom, hogy benajtja az ivet, és a tetejeén nagy betűkkel nyomtatva: Javaslát internálásra. Mire erre kapcsolni tudnék, már újra a fogdában vagyok. Nyomban szölok az őrmesternek, hogy akarok Pál Akossal beszélni, de az már közben elment.
 Ismét szörnyű éjszaka következik. Ismerem hallomásból már a politikai rendőrségnek ezt a módszerét: internálni mindenkit, legalább 6-8 hónapra, a előtt szabadlábra helyeznék. Ezt akarják tehát velem is, és ezt minden erőmmel meg kell akadályoznom.
 Másnap már hajnalban ezzel kezdem, és egész délelőtt tíz percenként nyaggatom a rendőröket, hogy beszélni akarok Pál szása őrnagy urral.

Sürgőseimre egyszerre csak megjelenik egy fiatal egyenruhás főhadnagy. Megeletpetéssel látom, hogy ugyanaz, aki első este kezdte olvasni az általam irtakat az ügyeleten. Egyszerre bizalmat érzek iránta, és megmondom, hogy miért akarok az őrnaggyal beszélni. Nem akarom, hogy internáljanak, már pedig tudom, hogy ez a tervük. Nem mondom meg, hogy honnan tudom, de ragaszkodom, hozzá, hogy vagy csukjanak le, vagy reszszenek szabadon: internálva nem akarok lenni. Vállat rándít, és otthagy a cellában.

Délután végre hivatnak és újra visznek az őrnaggyhoz.

-Nézzé magá most újra azt tette, amit szokott- ezzel fogad.- Beletekintett idegen aktákba. Maga látta ennek az aktának a tetején a felírást, és erre már fantáziálni kezdett. Most megmutatom, hogy maga mekkora tévedésben van: ime mi itt régi elhasznált aktákat használunk borítólapként, annak a feliratát látta. Ha magát internálni akarjuk, akkor nem rakjuk az aktát maga elé az asztalra.

Egy pillanatra megnyugtatók szavai. Most már arra térek át, hogy végre ereszzenek ki, mert én itt nem akarok hetekig a cellában megrohadni. Erre természetesen kinevet. Hiszen vannak kaik már a pincében vannak 3-4 hete, és még csak ki sem hallgatták őket, engem már hányszor kihallgattak, és tagadok, hát honnan veszem én azt, hogy az ügyem már be is van fejezve. Most kezdik a nyomozást, és majd ha az véget ért, akkor majd döntenek, hogy mi legyen velem.

Visszaküld újra egy rendőrrel a fogdába, és újra egyhanguan telnek napjain. Egyre gyakrabban mondják fel idegeim a szolgálatot, egyre többször sírok, órát töltök imádkozással, és igyekszem minél többet aludni. Néha megzavarnak az újonnan érkező fogolyok léptei. Az őrség cicskása informálja a foglyokat a kenyérszétosztásról, hogy ki ment el, ki az új fogoly. Alapi tábor már szabadlábba került, Göncsi még mindig ül, de viszik internálótáborba. Új fogolyként látok felbukkanni egy idősebb, 60 év körüli katona tisztet. Állítólag az amerikaiak hozták haza nyugatról, nevét azonban nem sikerül megtudnom. Ő az első fogoly akinek külsején magam is látom a verés komoly nyomait. Tábornoknak szölitják, csendes, hallgató, ember, megtört, és anélkül, hogy bármerre is tekintene meg végig a folyosón kezében a csajkával: menekül vissza cellájába. Közben egy szer borbély is kerül elő, és megborotvál mindenkét. Egyébként minden nap ugyanaz a szürkeséggel mulik el, és semmi sem történik. Idegeim olyan rossz állapotban vannak, hogy már semmire sem reagálok a szokott módon. Vannak dolgok, amik végtelenül felizgatnak, és vannak, amik teljes közömböséggel érintenek. Egyik nap délelőttjén nyílik az ajtó, és szölitanak. Fel sem állok a pricokról, csak úgy szölok le.-Talán lejönne és ideállna - ordít fel egy rendőr- a vezérőrnagy ur elé.

Még mindig nem kapcsolok, és csak úgy félálomban lelépszok, és odaállok a vezérőrnagy ur elé. Valami kis agyonaggatott, kitüntetésekkel teli-űggesztett egyenruhás ember áll a cellám előtt, és mögötte egy szociáldemokrata is soroson. Ez bocsent felém, és mutatja, hogy mutatkozom be. Bemondom a nevemet.

A vezérőrnagy ur elgondolkozik: A maga nevét már hallottam valahol.

-Talán családi kapcsolatok révén- mondom én.

A szociáldemokrata hozzáhajol, és valakit sug. Látom, hogy róla nagyaráz.

-Miért van maga itt?- kérdi a csillogó egyenruha.

-Négyanu.- felelem.

Malaki intetett, mert a rendőr hirtelen újra becsukja a cellaajtót, és díszes társaság eltűnik. Sokkal később tudtam meg, hogy ki volt és mit keresett. A szociáldemokraták ugyanis ~~keresték a nevét~~ másodíz hote nem tudtak választ kapni az AVO-tól, hogy hol vagyok, és mi a vád ellenem. Erre egyik emberük az akkori szociáldemokrata főkapitányhelyettestel inspektós körútra ment az AVO celláiban, hogy meg tudják, mi a vád ellenem, és hogy hol vagyok. En est akkor a cellámban nem tudtam, sőt nem is sejtettem. Egy percig úgy éreztem, hogy én a tofát is valakit jelentett, de később ezt hamarosan felül-

Időérzésem is kezdett gyengülni. A monoton napi programok ellenére már nem tudtam, hogy milyen nap van, és hogy a napnak melyik szaka. Fel és alá rohanguztam a cellában és hangosan beszéltem. Róbáltam valami szórakoztató játékot magammal kitalálni, és lassankén eljutottam oda, hogy a "Sannovelle" híres Zweig-i regényhősnének alapötlete nyomán, takarom kockáin én is kezdek kenyerből sakfigurákat készíteni és játszani, améhez segítségül vettem a csomagból megmaradt papírdarabkákat is. Idegállapotom azonban nem volt eléggé nyugost ehhez, és hamarosan szétromboltam újból az egész játékot.

Aztaná egyre több figyelmet szenteltem a feliratoknak a falon. Már a pihocellában is rengeteg volt felirat, amelyek közt kiemelkedett a miskolci-diósgyőri gyilkos tüntetés és kommunista demonstráció alkalmával őrizetbe vett emberek felirata. A kommunizmust dicsőítő vérrel festett vöröscsillagos feliratok mellett kétségbesett vésetek tanuskodtak ártatlan emberek szenvedéseiről. Legtöbbször a foglyok közül naptárakat véstek a falra, és pontosan feljegyezték, hogy miért mikor kerültek a cellába, és mikor milyen céllal hagyták el azt. Mindenki legalább 2-3 hetet töltött itt, és legtöbbször a neve mellé odairta, hogy hova vitték. Volt aki előre felírta a három lehetőséget, mely rá vár, és csak a 2 utolsó percben jelölte meg, hogy mi lett vele: oroszok, internálás, vagy börtön. Kiszabadulást alig egy két fogoly neve mellett láttam. Kiszabadultak azonban a miskolci feliratok kommunistái, legtöbbször 3 hét alatt. Sokat gondolkodtam azon, hogy magam is készítek ilyen feliratokat, de sajnos nem volt türelmem hozzá. Néha rajzolgattam a falra egy két figurát, de csak körömmel vagy egy törött gyufaszálal.

Igy teltek napjaim, míg egyszerre csak újra be nem köszöntött a szombat. Ez volt számomra a legnehezebb nap, hiszen tudtam, ha szombaton nem szabadulok, akkor vasárnap semmit sem várhatok. Rémképeket láttam, és még az a tudat sem vigasztalt meg, hogy újra kaphatok csomagot. Tíz óra körül azonban váratlanul hívtak. Jön egy nyomozó, teljesen ismeretlen és visznek fel magukkal. Ujra abba a szobába, amelyben Beke László a kihallgatásomat megkezdte: Péter Gábor előszobájába.

A szobában nagy nyüzsgés van. A középső íróasztalnál Csillag őrnagy ül, de tekintetét sem vet rám. A másik két íróasztalnál két csinos lány, fiatalok, jókedvűek. En megülök a nagy kandalló mellett, mely közvetlenül az ajtó mellett áll. Tehér, diszcesempéi védelmet nyújtanak számomra, mert nagyon szégyellem magamat. Egyrészt egyszerre valami érthetetlen hiúság vesz erőt rajtam. Egy hetes szakállam van, ruhám, kabátom ronggyá gyürődött, szemeim a sirásos, álmatlan éjszakáktól karikásak, hajam kocos, úgy nézhetek ki mint egy rongyszedő. Sirva fakadok, ha arra gondolok, hogy két héttel ezelőt még milyen önértézetesen ültem itt az egyik karosszékből Csillag és Beke előtt. Kerek két hét alatt lelkileg és fizikailag is teljesen tönkbe tudtak tenni. Már ninosen semmi reményem. De senki sem törődik velem, ahogy a kályha oldalának dölve csendesen sírok.

Egyszerre csak nyílik az ajtó, és megjelenik egy újabb fiatal lány SZÓ nélkül hozzámlép, és int, hogy menjek be. Megpróbálom letörölni arcomat, és egy kis sérendbeszedni magamat. Azután belépek az ajtón. Egy csodálatosan berendezett uriszobában vagyok, melynek hatalmas világos ablakai az Andrássy utra nyílnak. A falakon vörös brokát borítja, az ajtókat súlyos selyemfüggönyök takarják el. Szemben velem egy kandalló, mellette hatalmas, mélytonusu régi tájkép.

A plafonról gyönyörű bronzsíkár lóg le, az ajtók faragottak, a mennyezet festett és aranyozott stukkaturájú. ~~A szobában közepén~~ A sarokban egy kis aranyozott-barnás páncélszekrény egy másik ajtó mellett, a sarokba húzódva. Az ablak felőli sarokban egy kerek dohányzóasztal, fotelékkal, és ezüst cigarettadobozzal.

A szoba közepén, szemben az kétszárnyú nagy ajtóval egy faragott, sötétbarna, Mária Terézia íróasztal. Előtte egy ugyancsak faragott támlájú, bársonyhuzatos szék, mögötte kényelmes karosszékből hatra-
ülve egy sovány, jól öltözött külsojú férfi ül, lehet 40 év

szurós tekintetű, átható, de igen értelmes szem. Barna haja rövidre vágva, hátrafésülten, ápoltságos kezeivel mutatja, hogy üljen le az alótte álló székre. Ez Péter Gábor, a teljhatalmu vezére a magyar politikai rendőrségnek.

Leülök és zavarodottan köszöntöm.

-Máram járt az édesanyja - mondja - nagyon sirt. Megsajnálta és megígért neki, hogy szabadon ereszttem a fiát.

-Köszönöm - felelem.

-Van valami panasza? - kérdi - Verték vagy bánották?

-Nem - mondom. - És főként Szarvas százados és Pál őrnagy igen rendszerint bántak velem. A többiek sajnos rosszindulatúak voltak, ezért is kerültem ide.

-Minek tulajdonítja, hogy bekerült?

-Szántó Alice és társai machinációjának.

-Mégze - mondja most egyszerre váratlanul kedvesen - maga egy igen rendes családból való gyerek. Ha maga ilyen szemetekkel barátkozik, mint Szántó Alice és barátnője, akiket én innen kidobtam, mert olyan rettenetes nőstény, akkor úgy kell magának. A jövőben jobban válogassa meg társaságát.

-Köszönöm, jóindulatát, ehhez tartom magamat ugyis.

-És ha innen kimegy akkor jobban vigyázzon magára. Meg lehet róla győződve, hogy figyelni fogjuk, és ha ismét ilyen emberek közé keveredik, akkor újra bekerülhet.

-Igenis.

-Természetesen ez ami történt, nem jut nyilvánosságra. Maga nyugodtan visszamehet a munkahelyére, és folytathatja terveit.

-Hát Bécsbe nehezen melek ezután visszamenni.

-Ez a maga dolga. Én természetesen nem mondom, hogy siessen vissza.

-Köszönöm.

-Lég egyet: mi innen embereket nem szoktunk így kiengedni, mint magát. Általában először hat hónapra leinternáljuk őket, akkor ezuát nincs már kedvük ránk panaszkodni, örülnek ha kiszabadulnak. Én az édesanyjára való tekintettel ezt magának most elengedem. Ehhez tartom magát.

-Köszönöm.

Összeget. Megjelenik egy rendőr és visz le a cellába. De alighogy leérünk a fogdába, már várnak újabb nyomozók. Megyünk újra fel, most a Szarvas féle 2b-es szobába.

Szarvas százados vár. Előtte a revolver, a jegyzőkönyvek, összes irataim.

-Volt már a vezérőrnagy urnál - kérdi.

-Voltam - mondom - közölte, hogy szabadon engednek.

-Igen. De egyet mondhatok magának: ha egy ilyen ember mint maga nem most, hanem az 1919-es orosz forradalomban kerül a kezeink közé, akkor egyszerűen agyonlövöm. Az ilyen emberekkel, mint maga ott akkor röviden végeztünk. Az ilyenek fal mellé kell állítani és lepuffantani.

-Köszönöm kedvességét, de szerencsére Péter Gábor vezérőrnagy ur más vélemény volt és így erre most nincs alkalom.

-Most nem is tettük volna mi sem. Mindenesetre maga csak ártalmas lehet egy szocialista állam társadalmára. Maga egy veszedelmes ember.

-Sajnálom, hogy ez a véleménye.

-Mindenesetre ajánlom, hogy kint ne sokat meséljen erről, amit itt látott. Senkinek sincs köze hozzá, és ha valakit érdeklí, hogy miért volt itt, akkor majd forduljon hozzánk. Maga meg menjen vissza a munkájához. Persze azt azért ne higgye, hogy maga valami nagy eset volt, és nem kell attól sem tartania, hogy majd ezután is éjjel nappal figyelik. Maga innen kiment és mindenesetre amíg nem igyekszik mi sem törődünk magával.

-Tudomásul vettem.

-Most pedig visszadom magának az összes iratait. Itt vannak.

857

Bele sem tekintek a csomagba, úgy sze em össze őket és tönör bele az aktatásába.

-Most itt van a revolvere is, azt is elviheti- mondja nevetve.

-Köszönöm, azt nem kérem. Mondtam már, hogy nem az enyém.

-ugyan, most már nincs értelme ta adni. Itt a jegyzőkönyv hozzá, elviheti mindkettőt.

-Nem kérem. Csak az irást, azt elteszem. Azzal vezem a jegyzőkönyvet és azt is rakom el.

Szarvas figyelmet sem fordít rá.

Most veszi elő az orosz iratokat és a jegyzőkönyvet, amit én írtam magamról, valamint a svéd jegyzőkönyvek magyar fordításait.

-Ezeket az iratokat kérem, mutatja Szarvas, most írja alá mindkét lapon, mindkét laponként, és akkor szabad ember.

Szó nélkül vezem a tollamat és sorra aláírom mindet. Tudom, hogy ez most majd itt marad, mint bármikor elővehető bizonyíték ellenen, ezzel majd adott esetben lehet zsarolni, de nincs más kiút innen, másrészt pedig, ha ezek a birtokukban vannak, akkor már nem kell majd annyira figyelniük engem, hiszen bármikor lecsukathatnak ezek alapján. Így azután oze kel az aláírásokkal talán elveszte pillanatnyi érdekességemet az AVO szemében és majd sokkal szabadabban mozoghatok.

Alla írom alá az íveket, egyiket a másik után. Közel százszor írom le egymás után a nevet, hosszú ercek telnek el így. A kész íveket Szarvas fel gondosan összerakja, és mikor készen vagyok, az egészet felnyúl bolja és a sarokban álló pánccs szekrényhez viszi, és gondosan bezárja.

-Azt hiszen maga van olyan okos, hogy tudja ez mit jelent. Maga bármely pillanatban eszentul lecsukható, ha újra valami gyamus dologba üti bele az orrát.

-Tudom. De majd megfogadom a vezérőrnagy ur szavaát, és jobban megválogatom a társaságot.

-Azt tanácsolta magának?

-Igen ezt. Ha most még egyet? Ugye Szántó Alice keze volt a dolog mögött, és a barátómé.

-Ez hivatali titok. Mindenesetre a jövőben jobban lebeszélem erről a barátnőről.

-Köszönöm. Ezt már magamtól tudom. Most engedjon meg egyet. Köszönöm, hogy olyan uri volt velem szemben.

-Ezt ne mondja. Majd ha kimegy, akkor mesélje el, hogy egy alacsony, őszhajukopaszodó hülye százados hallgatta ki, hogy az milyen számár volt, maga hogy tuljárt az eszén, hogy az goromba volt, csak azt ne mondja, hogy uri módon viselkedtem. Az nekem nagyon sokat érthat.

-Köszönöm. Tudomásul vettem. A jövőben a nevét is elfelejttem.

-Azt viszont én köszönöm. Egyébként honnan tulja maga a nevet.

-Mikor magához fevittek, megmondták.

-Ez megint a Bekéék marhasága volt. Azt az egyet mondhatom magának: Ha maga nem Beke, hanem rögtön az én kezembe kerül, akkor sokkal hamarabb végeztem volna magával és azt hiszem más érdeménnyel. Ezt az ügyet sajnos ő toltta el. Beke butaságának köszönheti, hogy most innen kimegy.

Remélem azzal, hogy nem vagyok kém.

-Ilyent végleg megállpítani sohasem lehet. Azt majd megmutatja a jövő.

-Remélem sikerül magának a jövőben olyan kétségtelen bizonyítok adnom ebben a kérdésben, hogy Ön igazolva lesz teljes mértékben.

-En erre nem tartok igényt. De most meíjen, és szedje össze dolgait. Itt van a szabaduló cédulája, ezt vigye le a fogda vezetőnek, majd az elintézi a többi.

Vezem a táskámat, és mikor kiindulok, még egyezér utánam szól:

-A revolvert valóban nekem hagyja? Nem viszi el.

-Nem nekem kell. Sohasem hordtam, most sem fogok.- felelem vissza, és már kint is vagyok az ajtón. A járást jól ismerem, és egy pillá

47, 52.

nator alatt lent vagyok a fogdában.

Mikor az őrmesternek átadom a cédulát, hitetlenkedve fogadja. Telefonon újra visszakérdezi, de igazolják: szabad vagyok mehetek.

Míg az őrmester a szabályos előírásnak megfelelő formalitásokat intélt, addig a fogolykönyvből kikeresi, én a falra függesztett tisztii névsort nézegettem. Egyszerre csak egy éven akad meg a szemem: Szüllősy György, főhadnagy. Hiszen ez az én régi bucaresti ~~sz~~ ellenfelem, aki évek óta zsarol pénzért egy lopott bonnal.

Ugy látszik az ő keze is benne volt ebben az ügyben- mondom magamban és külön örömmel tölt el, hogy ~~megkötöttem~~ eddig nem hagytam magamat megzsarolni.

Azután jön az őrmester velem, megyünk ki azzsík udvaron át a másik épületbe, ahol az értéktárgyait őrzik. Hiánytalanul mindent visszakapok. Innen újra vissza a fogdába, ahol végre rendbe szedem magam. Összesomagolom összes holmijaimat és végül elhangzik a megváltó szavak: Isten áldja.

-Isten vele. őrmester ur- mondom- köszönöm, hogy rendesen bántak velem. Magának szerezcséje volt- mondja, -hogy ilyen gyorsan kiszabadult, adjon hálát az Istennek.

Egy pillanatig habozom, hogy ne bucsuzzam-e el Pál Akostól is. De nem jobb innen minél előbb kint lenni. Majd kintről felhívom telefonon, és megköszönöm magatartását.

Köszönve jön be a borbély, és látom, hogy a WC folyosóján kezd készülni, és hogy megnyirja a foglyokat. Ebédet is hoznak, és egy pillanatig még az a gondolatom, hogy előbb megborotválkozzom, mielőtt kimegyek. De nem. Jobb innen minél előbb kint lenni.

Az őrmester elkísér a kapuig. Ott átadják a szabályos kilépőcédulát a nevemre kiállítva az őrsőnek. Az egyik rendőr közülük a cellám előtt is állt. Mosolyogva mondja:

-Nahát maga igazán gyorsan kiszabadult. Most hamar menjen be egy borbélyhoz, és borotválkozzék meg, és aztán rohanjon haza.

Kint állom az AVO kapuja előtt, újra szabad ember vagyok. Még fel sem tudom fogni, hogy ez mit jelent. Szívom a friss levegőt, és nézem az utcát. Nem tudok gondolkodni, úgy érzem, hogy valami csoda történt velem. Belenyulok a zsebembe, kiveszem a cigarettatárcám, kiveszek egy cigarettát, és megkínálom a rendőrt is. Elfogadja és tüzzel kínál. Ragyujtok, és aztán elköszönök tőlük.

Közben a kitöltött aktatászával még bizonytalan lépésekkel elindulok lefelé az Andrássy uton. A sarkon van egy borbély üzlet. Bemegyek és megbortotválkozom. A borbély egy szóval sem kérdezi, miért van ilyen hosszú szakállam. Nyilván már sejti, honnan jövök. Mikor megbortotválkozva, megrésülve felüllok a székül, és fizetek egyszerre tudom: szabad vagyok. Az utcán ugrálva, dalolva, fűtyörészve rohanok hazafelé. Nem érzek semmi mást, mint mérhetetlen vágyat: futni, futni, kiélvezni, hogy újra szabad vagyok. Igyekszem nem is gondolni arra, ami elől éppen néhány perce csak hogy megmenekültem. Rohanok haza, mert mérhetetlenül éhes vagyok és végtelenül boldog.

Néha néha rémülten magam mögé tekintek, hogy nem kísér-e valaki, nem követnek-e. De senki sem jön utánam, és mikor a házunk kapujába érek, nem látok senkit a tuloldalon ácsorogni. Szabad vagyok, ujongok, és hogy milyen nagy dolog volt megszabadulni, azt csak hozzátartozóim, a házbeliak, és végül anyámék előbb dőhrent, aztán boldogan ujjongva arcán látom.

Mindenki egyet gondol: csoda történt.

Mindenki meg volt róla győződve, hogy ártatlan vagyok, mindenki erősen hitt benne, hogy ki fogok szabadulni. De hogy az Andrássy ut 60 alól kiszabadultam keréken 14 nap alatt: ez valóban csoda volt.

88, 53,

szabadulásum után jóval később, már mint elfogadott hivatalos
szakértő, éppen egy évvel később került újra ebbe az épület-
be, és megtanultam, hogy mi volt az oka annak, hogy kiszabadultam.
Boke László a maga igen primitív módjában ezt így fejezte ki:
-Magánas volt a szerencsém, hogy nem kaptuk meg Bécsből a szük-
séges információkat. Ha a mag ügyében nem késünk el egy két napot,
akkor mi szó nélkül átadtuk volna a hatpolnak és agyonlőjjük. Ami
itt bont magával történt, csak ostoba kapkodás volt.

Valóban ez a helyzet.
Kiszabadulásomat két dolognak köszönhettem: egyrészt az ÁVO 1946-
ban, mikor éppen letartóztattak, még csak fejlődésének, módszereinek
kezdeti fókán volt. Nyomozói rosszul és ügyetlenül dolgoztak, még
nem tanultak eleget, és még nem ismerték az oroszok kiépített és
gondosan iskolázott pszichológiai módszereit.

Másrészt azonban hiába voltak meg az összes adatok birukban.
Hiába alkítottak ki erről maguknak kéreket és egész képet, a theo-
ria bizonyításához egyetlen olyan adat sem állott rendelkezésükre,
melynek alapján megdöntnethetők volna védkezéseim.
Módszereim azóta is ugyanaz maradt. Csak azóta már képzetesebbek, ügy-
esebbek és okosabbak csinálják.
Ha én nem 1946-ban, hanem egy év múlva kerülök közülük, minden egyes
alkoholizáció elhárítója sem tudtam volna kiszabadulni közülük.

sem a tagadás, sem az egész védkezési rendszeren, sem a protektio
nem segítene volna.

Férfi Gáborral senki sem beszélt érdeklődésben, mint megtudtam utóbb.
Ugyanazzal a mondattal vágta el a segítség kérést, mint Fül Ákos:
nemügyben nincs sem szülő, sem barát, sem rokon, sem ismerős. Ott
nincs hála vagy köszönet sem.

Az a szerencse ért engem, hogy ezzel az egész orosz módszerrel egé-
sz kezdeti stádiumában találkoztam. Már látható és érezhető volt,
hogy milyen módszerrel dolgoznak, de még nem ismerték eléggé, még
nem működött minden olyan hibátlanul, mint ahogyan azt később láthat-
tam, mikor mint szakértő magam is résztvettem a rendőrség
munkájában. A magam példáját tartva szemem előtt, mindig pontosan
kitudtam értékelni, hogy miképpen és hogyan vezették le valaki ellen
a nyomozást, és mikor azután megismerkedtem ennek a rendőrségi, az
orosz nyomozási és bírósági rendszer tanításaival, akkor teljes
egészségben és egész mélységében át tudtam már látni, hogy mi az, ami
az szovjet rendszerben olyan hihetetlen erőt és biztonságot ad a
politikai rendőrségnek, és mi az, amelynek segítségével a mininform
és a politbüro a németeket sokszorosan felülmúló ügyességgel tudja
terror alatt tartani embereket millióit, mi az a kulcs, amelynek
segítségével bárkinek bíróság elé lehet állítani és etetszés
szerinti időre el lehet ítélni. Megtanultam, hogyan lehet vádlottak
tehetetlen bábá hónapok vagy esetleg hetek alatt átalakítani, és
velük tetszésszerűen látszatperceket lefolytatni.

A Kényeztetés Szuverén László ellen folytatott eredménytelen nyomozás-
tól és sikertelen vizsgálati fogságtól, és az szabadlábrahozhozás-
tól egyenes és töretlen fejlődés és módszertani csiszolódás vezetett
Mindenszent József és társai az egész világot megdöbbentő látszat-
peréig, értelmetlenül hibátlan főtárgyalásáig és elítéltetéséig.

Ennek az utnak a megírása és le válaszolása a célom, és ennek az ördögi
módszernek az ismertetése a feladat, melyet magam elé tűztem.
Mert nem mások azok az emberek a vasfüggöny mögött, mint nyugaton,
éppen olyan emberek, mint vágyamannyien vagyunk. Csak van egy különleg-
es ördögi iskolájuk, melyet Moszkva irányít, és amely ördögi tulaj-
donságokkal ruházta fel őket.

8/11.129 GK N.Y. Pbl 3
19931019
lw

ROY A. SATINE COUNSELOR AT LAW

ELEVEN PARK PLACE

NEW YORK, N.Y. 10007

(212) 962-0035

October 8, 1993

16/689:A
1 - 1993

FILE P2 R.W.

Consul Ulrica Sundberg
Swedish Consulate in New York
One Dag Hammarskjold Plaza
885 Second Avenue - 45th Floor
New York, New York 10017-2201

Re: Hanna F. Sulner

Dear Ms. Sundberg:

Confirming our conversation of this date, enclosed you will find a copy of the documents entitled "The Pattern" and "Notes from a Diary". You will note that the former is written in English and the latter in Hungarian.

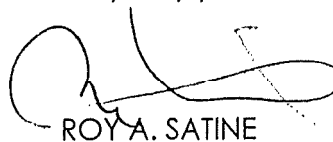
As I informed you, the documents were given to me by Mrs. Hanna Sulner of 220 East 57th Street, New York, New York and she has now authorized me to turn them over to you.

Mrs. Sulner holds the copyright to both of these documents. Mrs. Sulner gives you these documents for your review and internal use, without the right to use them, or publish them, in any financially rewarding manner.

Mrs. Sulner requests that, in the event an English translation is made of the Hungarian document, a copy of that translation will be given to her. Mrs. Sulner has requested that you contact her directly if you wish to discuss the documents and further requests that you acknowledge your receipt of them to her.

Should you have any questions of me in this matter, please feel free to call.

Very truly yours,



ROYA. SATINE

RAS:je
encls.

cc: Mrs. Hanna Sulner (w/o encl.)